

31269

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ అక్టోబరు 11-వ తేది గురువారము

No. 162

శ్రీ విభవనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి

సంచిక ౧౬౨

ఆమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలవేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
కాపును. పార్శ్వనొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెలుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
మరదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లో గూడ వాడుచున్నాడు.

ఆమృతాంజనము అన్నివిధములకు
నొప్పులకు నంజీవివంటిది.

పంచభావ చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసినది.

ఆమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు కెటిపిడి, మద్రాసు

109, ఫ్రీహోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి

రశాయన చాయశాల మేలైన గెట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గెట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో" నెల్లను
మొదటివారని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్నిరకములోను పక్కారంగులు సలీసుగా చిక్కును.

ఒక పర్యాయము మారకములను ఉపయోగించినవారు, మారంగునూలు వినా, మరి
యితర రకములను మట్టరు.

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

ఆంధ్ర యిన్స్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, మచిలీపట్టణము.

మేనేజింగు డైరెక్టరు: కోకా అహోబలరావు నాయుడుగారు ఎం బి సి పాచ్ బి. (ఎడింబర్గ్) డి. డి.
ఆంధ్రదేశమందలి ప్రముఖులెల్లరు నిండు డైరెక్టుగా నిజమగు.

ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రతిసాలను కోటి రూపాయలకు పైగా యితర భీమాకంపెనీలకు ప్రీమియములుగా పోవుచున్నది.
యాధన శ్రవాహము సరికట్టి ఆంధ్రదేశముయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడుట ప్రతి ఆంధ్రునియొక్క విద్యుక్త
ధర్మమని గమనించి ఆంధ్రులెల్ల నిండే తపశ్చింతములను భీమాచేయుచుండుగాక!

ఆంధ్ర యిన్స్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, మేనేజింగు డైరెక్టరుగారికి-బుడరు.
అయ్యా, మాతముడు గుండు పత్యవారాయణమూర్తి పక్షులుంబునగ
గడచిన శ్రీరామనవమికి పక్షులుంబునగ భద్రాచల యాత్రకు వెళ్లి దైవవిమాన ఆ
చట కలరాతిగిలి ఆకస్మికముగ కాలధర్మము నొందెను. అతని మరణపు రిపోర్టు
వైయిమఫారములు పూర్తిచేయించి కంపెనీ మిరెట్టి ఆక్షేపణ కాలయాపన చేయ
కుండా అతని 262 సంబంధ పట్టాశాలాకు భీమామొత్తము రు 8000/-లు వెంటనే
అతని భార్యకు అందజేసినందులకు మేమంతయుకృతజ్ఞులము.

చిత్తగింపుకు. ఇట్లు విధేయులు.

బండరు } (సం) గుండు వెంకటలింగం వ్రాలు
29.8-28 } (సం) గుండు మృత్యుం జయుడువ్రాలు

2, కొంతకాలము ప్రీమియములు
కట్టినపిమ్మట శాశ్వతమైన అంగవైక
ల్యము కలిగిన యెడల అప్పటి నుండి
యీ భీమావాయిదాలు చెల్లించనక్క
రలేకుండగనే పట్టాయొక్క సంపూ
ర్ణ హక్కులన్నియు పొందవచ్చును.
(Permanent disability benefit)
ఏజంట్లు కావలెను
సామర్థ్యమునబట్టి ప్రతి ఫలము
పొందవచ్చును.

వివరములకు యీ విగ్రహ చిత్రమును వ్రాయవలెను. యర్రమిల్లి మంగయ్య బి. యె. బి. యల్. శక్రచరీ.

ప్రశ్న
భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు జవాబు
వ్రాయుటకు రూ 1-0-0 పై క్రతిప్రశ్నకు
0-4-0 ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.
గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నా కరము రు. 3-0-0
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భన్మద్రకాశిక రు. 1
2046) వాక్యం శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, 7వ వార్డు

మహానూర్యావర్తి
ప్రశస్తమైన యోగము. ప్రతివారికి ఆపసరమయినది.
తండ్రిగుంట, నోటసీమారుట, కాల్వచేరులు మంటలు, నోటి
పూత, గుండెలతోమంట, మొదలగు వైద్యవికారమునకు వైద్య
ముధము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున తయారయి
2-వల రు 1-కి రు 5/-.

ఆర్థరసాయనశాల, ముత్తూల(కృష్ణా).
1, పుణ్యోపాసన, నిర్గుణోపాసన రు. 0-8-0
2, జీవన్ముక్తి, విదేహముక్తి రు. 0-4-0
3, దైవబలము (భక్తిప్రధానమగుచిన్న వద్యకావ్యము) రు. 0-6-0
(ఈపుస్తకములుకావలసినవారు ఈక్రిందిచిరునామాకు వ్రాయవలె
అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి,
కొత్తూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

రాజరాజేశ్వరీ జ్యోతిషాలయం
మిహారకముగాని, లేదినమయముగాని పంపిన శైవిని
కాత్మకీర్త్య 20 లక్షములు కట్టి ఆయుర్విషయము, యోగ
విషయము, కళాత్రవిషయము, సంతానవిషయము వ్రాయుట
కు రు 5-0-0 దాఖత్యకలగోరువారు ఉత్తరమువ్వారా తె
లిసికొనవలయును. ఆయుర్విషయము యోగవిషయము కళ
త్రవిషయము సంతానవిషయము తెలుపుటకు. 2-0-0
4972 బెజవాడ, పూర్ణానందంపేట

వివేకవర్ధన నాటకశాలలో సభ ప్రారంభము

భార్యనునకును, అదాలతు తీర్పునకును విరుద్ధముగా అధికారులు సభల నాపుచున్నందు లకు ప్రజల ఆగ్రహం

30 ఆగష్టు 1897 ఘనతీర్థ (శుక్రవారము) నాడు వివేక వర్ధన నాటక శాలయందు ప్రజలను మహాజనసభ సమావేశ మయ్యెను. ఈసభ ప్రారంభమున 18 సం ఘనతీర్థ వత్సమున కూర్చుండినది. సభకు సమావేశపరచిన సంఘల లో 9 అంశములు; 8 కర్తావ్యములు 1 మహారాష్ట్రులది; 2 హిందీ మాతృభాషగలవారిది 1 అమీరులది 1 ఉర్దూ గ్రంథాలయము; 1 సంఘ సంస్కార సమాజము. మొత్తము సభకు వచ్చిన స్త్రీపురుషులసంఖ్య రెండువేలమైనది చెప్పవచ్చును. హాలులో స్థలము చాలనందున ప్రేక్షకులు రంగ స్థలమున కూర్చుండవలసివచ్చినది. వచ్చినవారిలో శాస్త్రీయ హాలులు ఉద్యోగులు, డాక్టర్లు, వర్తకులు, వేయేల అన్నిరక గతులవారును ఉండిరి. ప్రేక్షకులలోను కార్యక్రమమున పాల్గొనవలసిన అంగ్రులు ఎక్కువగా నుండుట ఉత్సాహ కరమైన విషయము.

పండిత కేశవరావుగారు సభయొక్క యుద్దేశ్యమును వెల్లడించిరి. నిజమురాష్ట్రములో మామూలుసభలు, స్త్రీల సభలు, వర్తకులసభలు, భజనసభలు, విద్యాసభలకూడ సో ధింపజడట చాల యశాస్యమునయ్యెను, అట్లుచేయుట మన ప్రభువుగారి యుద్దేశమే యుండలేదనియు, ప్రతివోటను నిట్టి యాటంకములను సర్కారి యధికారులు కలిగించుచుండుటచేత నిసభలో ప్రభువుగారిని ప్రార్థించుకొనుటకై బహుల సమావేశ మెవ్వరనియు, నట్టి సభకు శ్రీయత వామక నాయకుగారి గ్రామసాధికత్వమును వివాదము కలుగదు తగినవారని యు ప్రతిపాదించిరి. దీనిని మాదిరాజు రామకృష్ణారావు గారు బలపరిచిరి. పిమ్మట యింగ్లీషునా ప్రకటనము జనులు చేయుచుండ శ్రీమత్ వామక నాయకుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

వామక నాయకుగారి యుపన్యాసము

“ఆర్యులారా! నేటిసభ సమావేశమునకు కారణము ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులను నిరోధించు టయే. నూరు 7 సం వత్సరముల క్రిందట మన ప్రభువు గారు రాజకీయ సభల చేయి కూడదని యొక ఫర్మాను నిచ్చియుండిరి. అట్టి ఫర్మాను ఎంతవలకుండనో యంతవరకు మేము కిసానహిందీ బహులు టకు సంసిద్ధులముగా నున్నాము. కాని ఈ ఫర్మాను శాధన ము చేసికొని సర్కారి అధికారులు రాజకీయ సభలనుగూడ నాటంకపరచుచున్నారు. మన రాష్ట్రములో ననేక అధికారులు తమ విధి యెదో దానినిగూడ గుర్తెరుగకున్నారు. వారు ఈ దేశమునకు వచ్చి తమ జేములు నింపుకొనిపోవుట మాత్రమే నేర్చుకొనినట్లున్నది. ఇంతకన్న వారికెక్కువ తెలియదు. చిన్న చిన్న గ్రామములందుకూడ అమీన్, బస్సా షాన్సీ, సీరప్రదారులు మున్నగు అధికారులే ప్రజలలో కలతలు కలిగించుచున్నారు. మొదట నల్లగొండలో నోక ఆంధ్ర గ్రంథాలయముయొక్క వారి కోర్కెను మును జేయబడిరి. కాని అప్పు టి అధికారి యీ సభ చేయుటకు ముందు జిల్లా నాజువారి అక్షజ్ఞ పొందవలయునని ఆజ్ఞ యిచ్చిరి. అదే ప్రకారము జిల్లా నాజువారి దగ్గర దరఖాస్తు పెట్టకొనగా వారు సభలోని కార్యక్రమ మేమని అడిగిరి. కార్యక్రమము చూపించిన తర్వాత యిట్లా జ్ఞ యిచ్చిరి. “ఈ కార్యక్రమము అసంపూర్ణిగా నుండుటచేత, నీ కార్యక్రమములో నోక యుపన్యాసమునుక న్యనింపదని తెలియుటచేత, సభ జేయదలచినవారు బాజు హక్కుమకువారి యజ్ఞ పొందువరకు సభ చేయకూడదు.” చూడుడు! ఒక యుపన్యాసముకు రానందున సభకక్షజ్ఞ ప్రభుత్వ శాఖకుండి పొందవలెనని చెప్పి యధికారి యెంత తెలివి కలవాడో యూహించుడు. (సిగ్గు, నీగ్గు అని కేకలు)

సిగ్గు అనునది అజ్ఞానానికి కాదు. మీకును నాకును సిగ్గుండవలయును. అట్టి తెలివితేలి యధికారుల యజ్ఞలను (“కోర్కె”) రెన్నిసంపక లోపడుట మనకు సిగ్గుచేటు! అట్లే నల్లగొండవారు ప్రాద్రాబాదు ప్రాజెక్టులో అభియోగము తెచ్చిరి. ప్రాజెక్టులో రివిన్యూమున నిష్పక్షపాతముతో ట్రిటి సి. ఓ. డి. యలో వలె తీర్పు చెప్పినందులకు వారిని ప్రశంసించుచున్నాను. వాళ్ళిట్లు తీర్పునిచ్చిరి. శ్రీ ప్రభువు గారి ఆజ్ఞ రాజకీయ సభలకే వర్తించునని. ఇట్టి రాజకీయ సభల కన్న జ్ఞ పొందులనైన అవసరము లేకుండెను” ఇట్టి తీర్పు జరిగిన తర్వాత మాడ సభికారులు ప్రజలను మరల మరల ప్రభుత్వమును పొందులనని సభల నాపుటకై యుత్తరవుల నిచ్చుట తీర్చి దుర్బుధిని నూచించుచున్నది. ఇట్టి యుత్తరవులను మ

న్నిండుటకు మార్గము నాటిని బుట్టుదాఖల్ చేసియుండ లని యుండెను. ఇట్టి యధికారుల మొదలు [నిమ] అధికారి మొకమతో కప్పిపోయి యున్నది. అట్టి మొకమును అస క్షయము దింపవలసి యున్నది.

ప్రాజెక్టు తీర్పు అయిన తర్వాత నూర్వాపేట సభలు జరుగునని ప్రకటించ బడినది. కాని యచ్చట యధికారులు మ రల పీరిని ప్రభుత్వము పొందునని హుకుము చేసిరి. తుదకు బా జే హక్కుమకు వరకు దరఖాస్తుల నిచ్చి ప్రభుత్వమును పొం ది సభ చేయబడినది.

అప్పుటికి పోలీసు శాఖలోని ఉన్నతాధికారులు, జిల్లా యధికారులు వచ్చి కార్యక్రమమును జూచి సభలోని దర్శన కాంతరి కచ్చెన్ వొండి యిట్టి నిరపాయకపు సభలకై యంత యార్జునమే చేసెనని నాతో చెప్పిరి. అందు జిల్లా పోలీసు మొహతే మీముగారిట్లనిరి. పీరు నాదగ్గరను వచ్చి ఒక్కమాట చెప్పియుండిన నే నప్పుడే “సెలవిచ్చి యుండునీ!” ఇట్లు పలికిన మొహతేమీముగారే నల్లగొండ సభలను తర్వాత యాపి వై చిరి. (సిగ్గు నీగ్గు అనుకేకలు)

మరల మొన్న తిప్పర్తిలో వైఖ్యము సభచేయ దలం గా నోకదినము ముందుగా పోలీసు అధికారులు వారిని సభచే యజ్ఞదని హుకుము చేసిరి.

అన్నిసంగతు లట్లుండ నడికొండ మేజిస్ట్రేటుగారి హుకుము మాత్రము అన్వితము మైనది. నుమారు శాలుగు సం వత్సరముల క్రిందట మడికొండ ప్రజలు సభచేయగోరగా మే జిస్ట్రేటుగారిట్లు విచిత్రపు టుత్తరు చేసిరి. “నా రెండవ హు కుము వచ్చువరకు మీరు సభచేయకూడదు” అహుకమునకు రాలేదు!! ఇట్టి తెలివితేలి యధికారులచే మనము పరిపాలిత జమచున్నాము.

ఆర్యులారా! ఇట్టి యాటంకము లికముందు లేకుండునట్లు గా మనము మన మహాభూత విహించిన ప్రభువుగారిని ప్రార్థించవలయును. ఇట్టి తీర్మానము నోకదానిని మా మిత్రులగు మాడపాటి హనుమంతరావుగారు తమ యంగికారమునకై ప్ర తిపాదించెదరు.

మొదటితీర్మానము మాడపాటి హనుమంతరావు గారు ఉపపాదించిరి:—

మహాభూత విహించిన నిజము ప్రభువుగారి రి మొహా గ్రము 1810 హి. జాటి ఫర్మానునకు, అట్టి ఫర్మానునకు ఉన్నత న్యాయస్థానము వారు చేసిన అన్వయమునకును విరుద్ధ ముగా కార్యనిర్వాహకులకు అధికారులు జిల్లాలో బహిష్క రం సభల సమావేశమునందు కలిగించుచున్న నిర్బంధములు దేశా భివృద్ధికి భంగకరముగా నున్నవి. కనుక ఈ సభవారు అట్టి ని ర్బంధము లేకుండు ఏర్పాటులు చేయవలసినదిగా ప్రభుత్వము వారిని సవినయముగా ప్రార్థించుచున్నాడు.

పై ఉపపాదనము చేయవచ్చును శ్రీయత రావుగారు ప్రభువుగారి ఫర్మాను శబ్దములను చదివి దానికి నవ్యా బ్ అమీన్ జంగు బహద్రుల [వేషీ మంత్రి] గారును, నవాబ్ జాల్మదరు జంగ్ బహద్రుల (ప్రభుత్వ కార్యదర్శి) గారును ఉ న్నత న్యాయస్థానము ప్రాజెక్టు వారును చేసిన అన్వయము ను చదివి వినుమించి ఫర్మాను రాజ్యాంగ సభలకేగాని ఇతర స భలకు వర్తించునని చూపిరి. ఆంధ్ర జిల్లాలో సభలు ఆపుటను నూచించి ఇందునకు కారణము ఆంధ్రులు అతి దుర్బులై యుండుటయైన కావలయును. లేక ఆరి జిల్లపకాడలైన అయి యుండవలయును అని వక్కాణించిరి. రాజ్యాంగ భావములు కలుగనన్నచో విశ్వవిద్యాలయముల ఉన్నత పరీక్షలు చదివిన ప్రాద్రాబాదు వారిలో కలుగవలయునగాని, కోమల్మయం డ్లు, పేద సాదలగు హిందూ మహమ్మదీయుల పక్షి యొండుగల తిప్పర్తి యందు కలుగనాయని పరిపాదించిరి.

పులిబాల రంగారావుగారు

ఈ తీర్మానమును శ్రీయత పులిబాల వేంకటరంగరావు, ప్రాజెక్టు [నల్లగొండ] గారు ఆమోదించిరి. “నల్లగొండ సభ ల నావినపట్టి విషయములు మాకు బాగుగా ననుభవము కలవి. అధికారులు మహమ్మదీయ చేయకుండుటకై యెన్నియో విధము ల ధయిపెట్టుచుండిరి. “మీరు సభచేసిన మీ పేర్లను మేము దైర్యంలో వ్రాసికొని మిమ్ములను అహూన గ్రంథముగా జూడ వలసి వచ్చును. కావున మీరే యిట్టి ప్రసంగములలో ప్రసక్తి కలిగించుకొందురు” అని చెప్పి నాడు. తిప్పర్తి యనునది చిన్న గ్రామము. శ్రీ అచ్చటి వైఖ్యము సభ చేయదలచినవారు వారిని చేయవలసి స్థానిక పోలీసు అధికారులు అపిదేసిరి. ఈ తీర్మా నమును నేనును బలపరచుచున్నాను.” నల్లగొండ నూర్వాపేట తిప్పర్తి సభల కథ పూసగ్రుచ్చిట్లు చాత్రుచ్చిరి. తిప్పర్తి వా డికి మొహామిము పోలీసుగారు పంపిన నోటిను చదివి వినిపించి, దాని భావన, లేఖనాదధిని సభాపదుల కెక్కువరచిరి. సభ లాపు వద్దతి ఆంధ్ర జిల్లాలోనే జరుగుచుండుట నూచించిరి. అత్తరంగబాదు [చూరాప్ర] ప్రాంతము నందును గు ల్పరా [కర్ణాటక] ప్రాంతమునందును గొప్ప సభలు నిరర్థకతర ముగా జరుగుటను సభ్యులకు దెల్పుచు ఆంధ్రులు తమ దౌర్జన్య మును వదలుకొన వలయునని హెచ్చరించిరి.

గోవిందరావు గారు

ఆర్యులారా! ఎవరో యిప్పుడే యీ తీర్మాన మందలి “జిల్లాలు” అనటము మార్గగా “కొన్ని జిల్లాలలో” అని మార్పు చేయగోరిరి. అది సమంజసముగాదు. సర్కారే అధికారులు. ఒక జిల్లాలో కార్యక్రమము నుండదు. కావున ఆంధ్ర జిల్లా లో నుండిన ప్రతిబంధకములు మాకుండనేరవని తలపజాలము. అచ్చట యందు సభికారులు మానెపు వచ్చి యీ చిత్తులనే పెట్టుట సహజము. అధికారులు స్త్రీల సభలనుగూడ నిరోధిం చివారన్న చాల యాశ్చర్యముగా నున్నది. స్త్రీలే సర్వమునకు మూలములు. అట్టి మూలములను గూడ పెకలించివేయుటకు గోరుచున్నారేమో యీ యధికారులు. అట్లైన స్త్రీలనే పు టించవలదని పీరు చేపుని దగ్గరను దరఖాస్తులు తీసికొని పోవు ట మంచిది. మేమును నిట్టి మూర్ఖాధికారులు మాకవసరము లే దని దరఖాస్తు లంపుకొందుము. ఈ తీర్మానమును నేను సంపూ ర్ణముగా బలపరచుచున్నాను.

స్వామి సోహానీగారు

సోహానీగారు సవారన భార్యలంబులను, పీరు సింధు దేశములు, పీరును సభకు వచ్చియుండ అధ్యక్షులు పీరిగూడా మాట్లాడుటకై కోరిరి. పీరికవనస్యనించిరి:—

ఈ రాష్ట్రములో స్త్రీల సభలకు సహితము ఆక్షేపణ యున్నదని వినుటకు నాకు చాల ఆశ్చర్యము కలిగించినది. స్త్రీలు సర్వత్ర గౌరవింపదగిన వారలు. ఏమతమువారైన నేమి అండలుకు వైకమత్వముతో నుండుట యు త్తమము. ఇవటి పోలీసువారిట్టి యాటంకములు కలిగించుట చాల నిందనీయమై న విషయము.

పీరి యనంతరము యోగింద్రరావు వకీలుగా రువనస్య నించిరి.

పిమ్మట అధ్యక్షులవారు సభ్యులందఱు ఈ తీర్మానము నంగీకరింతురా యని ప్రశ్నించిరి. అందఱును చేతులెత్తి ఏక గ్రీనముగా “మంజూరు” అని కేకలిదిరి. తీర్మాన మమోదించ బడినది.

రామచంద్ర నాయకుగారు

పిమ్మట రెండవ తీర్మానమును ప్రజే పెట్టుటకు రామ చంద్రనాయకుగారు ఆహ్వానింపబడిరి. నాయకుగా రిట్లుకవనస్య నించిరి:—

నాకాజ్ఞ: యిచ్చబడిన తీర్మానములో విశేషము రెన్నియూలేవు. ఈ పై తీర్మానమును కార్యరూపముగా చూచుకొనుటకై మహారాజా సర్ క్రిమల్ ప్రసాదు బహద్రుల గారితో కలసి మాట్లాడుట కి క్రింది వారిని సభ వరెన్ను కొనుచున్నాడు.

- ౧. వామక నాయకుగారు.
- ౨. రాజా బస్సెలూలుగారు.
- ౩. మాడపాటి హనుమంతరావుగారు.
- ౪. పండిత కేశవరావుగారు.

ఈ తీర్మానమును ప్రజే పెట్టుటకు పూర్వము మన సిలిసి విచారితము. ఇతివరలో నల్లగొండలో నోక తీర్మాన ము ప్రభువుగారి సన్నిధికంపుటకు నా యాజమాన్యమున నం గీకరింపబడి యుండెను. అట్టి తీర్మానము నేనివరకే ప్రభువు గారి సన్నిధి కంపుకొనినాను. సభలు చేయుట మానవుల ప్రా ధమిక హక్కు. మన ప్రభుత్వమువారే యిట్టి హక్కుల నణ చివైచ జూచుచున్నారు. ఏమీ వారు పిమ్మట ప్రభుత్వము చేయదలచినారా? లేక తెలిసి లేబుగల ప్రజలపై రాజ్యము చేయదలచెదరా? రాజకీయమున్న వారికే భయము! క్రమం ద మరెటును రాజకీయ విద్యయే నేర్పించబడుచున్న ఇచ్చటివారు ప్రాద్రాబాదు రాష్ట్రమును కేల్లానాలె మూసియుంచెదరా? లేక దీనినోక ద్వీపముగా మార్చి ప్రయత్నింతురా? రాజకీయ తర సభలే యనలేల రాజకీయ సభలకూడ నేల జేయకూడదు? ప్రభుత్వమువారు తమకు తెలియకున్న ప్రజలనుండి నేర్చుకొన వచ్చును. తమకు తెలిసిన తమ యభిప్రాయమును ప్రజలకు జెప్పవచ్చును. ప్రాద్రాబాదు ప్రజలను మూర్ఖులగా నుంచిన ప్రభుత్వమునకు గౌరవమా? లేక మా ప్రజలందఱు విద్యావంతు లు అని చెప్పుకొనుట గౌరవమా?

ఈ తీర్మానమును తామందఱును నేక గ్రీనముగా నా మోదింతురని ప్రార్థన.

పిమ్మట శ్రీయత ఆలంబర్తి వెంకటరామారావువారి తీర్మానమును బలపరచిరి. తదనంతరము బూర్గుల వేంకటేశ్వర రావుగారు రెండవ తీర్మానములో రామచంద్రనాయకువారి పేరుగూడ నుండవలెనని తీర్మానము సవరణచేసిరి. సభ్యులంద ఱంగీకరించిరి.

అధ్యక్షుని ఉపసంహారోపన్యాసము

వామక నాయకుగారు సభమగించుచు ఇట్లు పలికిరి. హనుమంతరావుగారు తెలంగానాలోనే యిట్టి యధికారుల చర్యలనున్నవని చెప్పిరి. అది సరికాదు. అన్నిస్థలముల లోను నిట్టివి కలవు. నేను బొంబాయిలో నోక బొంబాయి కాసనసభ్యునితో కలసిరిని. వారు నేను ప్రాద్రాబాదువాడ నని వినినంతనే ప్రాద్రాబాదులో నింకకల పెట్టుండ గలిగితి

వని క్రశ్మించెను. వీలనన ఈతడు తుల్యపురముకు యాత్ర మొనర్చుచు అచ్చటజనులు వీరిని మత విషయకోపకావ్యప మియ్యమని కొరగా నట్లై యిచ్చుట కంగీకరించెను. కాన పథ ప్రారంభమగుటకు చూచుచే పోలిక జవానోకడు వచ్చి పథను కానియతడట.

నేను "వీడు" కు పోయియుండినప్పుడు ఒక గ్రంథాలయమునకు నన్ను పిలిచికొనిపోయి పక్షిమంజులనీ పూలచీరము తయ్యగా నేను వెళ్లిన యనంతరము పోలిక అమీను వారిని పిలిచి నాకట్లు మర్యాదచేయటకు ఎక్కడ వెళ్ళుచున్నావని అడిగెను? నేను నారాయణచేటకు బంధువునాడని పోయియుండ నచ్చట పథచేసిరి. పోలిక అమీనుగారు పథ చేయకూడదని ఘర్షణను చూపించవచ్చెను. నాకకూడ తెలియదు. తాను దయచేయవచ్చును అని చెప్పిరి. తుదకు పథ ముగిసినవరకా పోలిక అమీనుగారు నేను రాజకీయములు నూట్టాడిననియు దానికి జవాబేమనియు వ్రాసివచ్చెను. రాజకీయముననేమి యర్థమో మొదలు చెప్పవచ్చునని నేను వ్రాసివచ్చితిని. ఇట్టివారికి నొకరి యెట్లుచెప్పినో చిత్రముగానున్నది. మరొక ట్రైనింగుగూడ యిప్పించెను. ఆ ట్రైనింగులో వీరమి నేర్చుకొందులో వీరి గురువులకే యొకరు.

నల్లగొండ మొహితేయిమ లిప్పర్తివారికి నోటిను యిచ్చునప్పుడు "బిల్లు" అను వారిని సంబోధించెను; మనమందఱు మును కట్టాలలచే పోలింపబడుచున్నాము. మరీ క్రభుత్వోద్యోగులు అందఱి గెలములు. వారు కమయ తరములలో మీ నేవకుడు అని వ్రాయుచు మరల గర్వము క్రకటించెదరు. ఇకయును గౌరవింపనేరనివాడు స్వయముగా గౌరవ ముడు కాదు. ఈ గర్వమును క్రభుత్వోద్యోగులు త్వరగా చూచుకొనవలెను.

ఏమి యెట్లున్నను క్రజ లిక్తుండు నోరులేనివావలె నుండవలసి క్రభుత్వము గమనించుగాక! ఈ పథ జయప్రద ముగా జరిగినందులకు నాకు చాలా సంతోషమైనది—"

విమర్శింప. నరసింహరావుగారు అభ్యుత్థులకు కృతజ్ఞతా వందనము లిప్పించిరి. పథ రాత్రి 8½ గంటలకు ముగిసెను. (గోలకొండ పత్రిక.)

క్షయారీష్ట లేహ్యము

దగ్ధ, ఉబ్బనము, కఫము, అల్ల, మొదలగు క్వాసకాశ సంఘటనలు వ్యాధులను హరించి గుండెకు జలము నిచ్చును. 18 రు! దబ్బి ద్దు. 1-0-0 ని. పి. ఖర్చులు, క్రత్యేకము.

పూర్ణ చంద్రోదయం

జంగారులో చేయబడినది, బలహీనుల పాలిటి సంతాప, శిశువులు, కుయ, పొందు, కుక్కనవ్వులు, పురాణావ్యరము, నిర్మాత్య నిష్పత్తుల మొదలగువాటిని హరించి జలమును వీర్యమును, శక్తి కాంఠిని గలిగించు కౌమధర్మము, కులం రు! ద 12 రు! 20 మాత్రల సీసా రు 2-0-0. ని. పి. ఖర్చులు 6 రు. 8. 5. 1. బురుగో, ఆయుర్వేదపదజం, పెరిగేపి. నెల్లూరుకల్లా.

శ్రీ లలితా శ్రమము

ఇది ధార్మికోద్దేశోద్ద్యమ కేంద్రాలయము. దీనియందు కేదావస్త్రములు, అంగ్లేయ విద్య, గణిత ప్రకృతి భౌతికశాస్త్రములు, కృష్యాది పాశ్చాత్యవిద్యలు గలవలయును. ఇది ధర్మశే క్షరమున తూర్పుగోదా పరి జిల్లాలో పవిత్రగోదావరి తటమున స్థాపించబడియెను. ఇందు 18 సంవత్సరములలోపు పయస్కు గల విల్లిలే క్రస్తుతములో చేర్చుకొనుదురు. యవస్థాపక, విద్యాధులు ఆశ్రమవాసులుగా ను, చదువి ఉచితముగ భోజన వస్త్రాదిల నివ్వబడుదురు. పదభ్యాస ములను ఆశ్రమార్థమున వర్తనమును గలవలది అన్నివిషయము లోను యభ్యుత్థమును గ్రహింప గలుగు క్రియాశక్తులుగ కేయి. రు! దు! ఉద్దేశ్యము. నలయు వారు ఆశ్రమమునకు వ్రాసి క్రత్యేక విషయములను తెలిసికొందురు గాక. తలిదండ్రులు విల్లలను ఆశ్రమముగాకుండ ఆశ్రమమున చేర్చురు గాక.

ఆశ్రమముయొక్కయు, ధర్మోద్దేశోద్ద్యమము యొక్కయు స్థాపకులును ధర్మ భాస్కరవిరదాంతికులును అగు శ్రీ జయంతి మంగయ్యగారి అంగ్లేయ గ్రంథములు ఆశ్రమమున దొరుకును.

Simple Essays.	Re. 1
Beauty	As. 4
Practical Yoga	As. 12
Soul of Sweetness	Re. 1
Path of Life	Rs. 2/8
Voice of the Spirit	As. 8
A plea for Education	As. 8

వలయువారు మ్యానేజరభక్త వ్రాయుదు.

VEN-YUSA వెన్ యూసా మీ చర్మమునకు నూతన జీవకళను గలిగించి అందము నభివృద్ధి పరుపనిండు.

చర్మమునకు జీవకళగలిగించుటలో వెన్ యూసా సహజ ప్రభావముగలియున్నది. జిడ్డురహితమైనదియు, సువాసనగలదియునైన వెన్ యూసా చర్మమును ప్రాణవాయువునందు స్నానమొనరించును. నిత్యముపయోగించుచుండిన ముఖవర్చస్సును గలిగించి చర్మమును శుభ్రపరచి, సౌందర్యము హెచ్చించును. ఎండకు, ముమ్ముకులోనైన తడువరి కొంచము వెన్ యూసా నుపయోగించిన, చల్లదనమును గలిగించును. ఎండ తాపమును. ముఖము నల్లబారుట మొదలగు వాటిని తొలగించును, అలసి సొలసినపిమ్మట వాడిన ముఖమునకు మంచి టానిక్ గా పనిచేయును. విశా శరీరము అందముగాను మృదువుగానుండవలెనని కోరిన వెన్ యూసాను వేమరచి యుండజాలరు.

చర్మమునకు ప్రాణవాయు స్నాన మూచరించును. కెమిస్టులందరివద్దను, సుగంధద్రవ్యములమ్ము వారలందరి వద్దను చక్కని బాటిలలో అమ్ముబడును. వెల 1 కి రు 1/-

వజ్రెట్లు మెనర్స్:— దాదా అందు కో, యస్సనేడ్, మద్రాసు.

వెద్ద పురం శిల్కు బట్టలు.

మీ సొమ్ముకు తగిన విలువ } నాణ్యమైన నరకులు.
చాలకాలము వుండునట్టివి } నరనమైన ధరలు.

మైసూరు, పూనా, మద్రాసు, మారత్, తంజావూరు, కంచీవరం మొదలగు ప్రదేశములలో జరిగిన క్రదర్పణము లోను మహారాజులవలను నాయకులవలను జంగారుతరకములును యోగ్యతాపత్రములున్నూ పొంది యున్నాము. మా యొక్క పరకల నాణ్యమునకును తక్కువ ధరలనున్నూ మేము పొందిన బహుమానపత్రములు యోగ్యతాపత్రములే నిదర్శనములు.

మా శిల్కుబట్టలు క్రతిగ్రామములోను క్రతిబట్టలను పుళోను దొరకును. మా పేరుగ: క్రతిచూడునుమాచి బట్టలు తీసుకొనవలెను.

మావద్దను అన్నిరంగులలోను అన్ని సైజులలోను శిల్కుకండువాలు, దోవకులు, షేటాలు, శారముడి, పొత్తుకండులు, వర్రింగు, కోటింగు, శిల్కులున్నూ వేస్తుశిల్కు కోటింగు, కండువాలు, దువ్వుట్టున్నూ నెం 100 రు లగాయును 200 వర్కు నూలు జరిబట్టలున్నూ దొరకును. వివరములకు యీ శిగువ యడ్రమును వ్రాయుదు.

తెలిగ్రాఫిక్ యడ్రసు. } వెసల సుబ్బారాయుడు అందు కో,
శిల్కు } శిల్కులందు కాటన్ క్లాత్సు మేన్యు ఫేక్చరర్సు, పెద్దాపురం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా
పెద్దాపురం.

భారత స్వాతంత్ర్యము

అంగ్లేయుల యభిప్రాయము

ఖైలుబాగారి యభిప్రాయము

కలకత్తా, అక్టోబరు 10:—భారత వాణిజ్యసంఘాధ్యక్షుడు డాన్ ఖైలుబాగారు అంగ్లేయుల కార్యకపథకులపై తిరిగి కలకత్తా చేరిరి. భారత స్వాతంత్ర్యమును గురించి యాంగ్లేయుల యభిప్రాయమును యడుగగా వారిట్లు చెప్పిరి.

విరోధాదేశములయందు క్రధానవాణిజ్యకర్త ధుజుండుట యవసరము. భారతదేశమును సాధ్యమైనంతకాలము తొక్కివట్టులెనని అంగ్లేయులు తలచుచున్నార. కార్యకపథము రాజ్యాధికారమును కోరి భారతదేశమునకు సాయముచేయవచ్చును. ఇతర విరోధాదేశములు భారతస్వాతంత్ర్యము నెడల అభిమానము జూపుచున్నవి. భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించిన వాణిజ్యముల కెక్కుడు సౌకర్యము తేర్చునని వారు తలచుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు.)

కార్మిక ప్రవంచము

బొంబాయి మిల్లులు

బొంబాయి, అక్టోబరు 9:—మిల్లులలోనికి పనిదాండు తిరిగివచ్చుచున్నారు. ఒక్క ఫిన్లేమిల్లులో మాత్రము పనిదాండ్లెంకను కలుపుచున్నారు. ధానాను విజ్ఞులలో పనియొకను సాగుటలేదు. మిగిలిన మిల్లులన్నియు పూర్తిగా పనిచేయుచున్నవి.

కలకత్తా మిల్లులు

కలకత్తా మిల్లులలో నా కూలీలు ముప్పాతిక భాగము తిరిగి పనిలోనికి వచ్చిరి. సార్వత్రిక నిరోధముల ఆరెస్తు చేయబడిరి.

నైజాం రైల్వేకార్మికులు

అమెస్టర్డుము ప్రేతు వర్కర్సు యనాయనువారు రు 200/లు నైజాం రైల్వేకార్మికులకు పహార్యము వారి సమ్మెయెడల సానుభూతి జూపుటకును పంపిరి. వి. వి. గిరిగారు శుకవారము 12 తేదీని నెకెండ్రా బాడునండి బయలుదేరి వెళ్లెనరు. ఆ. ప్రె.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్ర ఖడ్గరు బ్రాంచి

అక్టోబరు 7—ఆంధ్ర ఖడ్గరు తంతుకారక సంఘము మహాత్ముడు ప్రారంభించిన నాటకముండి యేమహాత్ముడు యని ఖడ్గముగ ఆంధ్రకాళియై తార్యదర్శిగానుండి యద్భుతముగ కని జేయుచుండెనో ఏ మహామహాడు కాసన సభా ప్రవేశమునయి నను లక్ష్మము జేయక యపార్శ్వికములు నూలువడుతుమి ఆంధ్ర దేశమునందు ఖడ్గరు ప్రచారమునకై తన కాలమునంతటిని గడపు చుండెనో అట్టి శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారు ఆ కాళి కార్యదర్శకవని రాజీనామా నిచ్చిరను సంగతి ఆంధ్రానియందుగల ఖడ్గరు ప్రచారకులకే గాక ఖడ్గరు వస్త్రధారు లకుగూడ విచారమున గలిగింపకబోదు. వారే ఖడ్గరువ్యవస్థాపన జేయుచున్నట్లుల యింకెవరును చేసి యుండుదు. వారి రాజీనామాకు కారణములు ఇద విషయని దెలియక బోయినను, ఖడ్గంకరు గారికి వారికి యభిప్రాయ భేదము వచ్చినట్లులను అంటుచే వారు గౌరవముగ రాజీనామా నొసగిరియు దెలియు చున్నది. వారు 1వ తారీఖు నుండి వారి యాద్యోగమును విర మించుకొనిరి. ఆంధ్రదేశములో ఖడ్గరు ప్రచారమునకు వీరి రాజీనామా తీవ్రనికొరత నివ్వగలదు.

బదలాయింపు

మాజిల్లా పర్యవేక్షకునండి చాలమందివాడరి క్రింది గణించిన మేజరు జి. బి. వైద్య వి. యం. యస్. గారు యాచటినండి కర్నూలుజిల్లాపర్యవేక్షక బదలాయింపబడిరి. వారిస్థాన మహా దేశకగారు వచ్చెదరి దెలియుచున్నది. శ్రీయుత వైద్యగారు యండియక కల్లులో సాంఘికముగా నుండి దానిని మంచిస్థితికి తీసికొనివచ్చుటలో చాలకృషిచేర్చిరి. వారికి క్రికెట్ ఆట యందు విశిష్టతీర్తి. దానికొరకై చాలసామానుల దప్పించి ఒకసంఘమును స్థాపించి యావతుల పలువుర దానియందు తర్ఫీదు చేయుచుండెదవాడు.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా లోకల్ బోర్డు

ఆంధ్రాయానివర్సిటీ మెంబరుకదవి ఖాళీ

ఇదివరలో వరసాపురం తాలూకాబోర్డులో మెంబరు గానున్న గ్రంథి వెంకటరెడ్డివార్యుడుగారు జి. ఎ. బి. యల్. లోకల్ బోర్డుల తరపున మెంబరుగానుండిరి. వీరి తాలూకాబోర్డు మెంబరుకదవి సరిగా రిమిటింగులకు హాజరు కాలేని కారణములవల్ల తొలగిపోయినదని ప్రకటనలు తెలిసియేయు న్నది. తాలూకాబోర్డు మెంబరుకదవిలో ఖాళీ వీరి యూనివర్సిటీ మెంబరుకదవియు ఖాళీయినది. అందువల్ల మరల వీరి స్థాన మహాకరిని ఎన్నుకొనివలయున్నది. అధికారతీత్యా ఎన్నుకొనవలసిన యూనివర్సిటీ వారు ప్రయత్నించుచుండెదరు. ఈ యూనివర్సిటీ మెంబరుకదవికి మాగంటి బాపిసాగారు ఏలూరు తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు మెంబరుగారు ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియనవచ్చుచున్నది.

(ఒకవిలేఖరి)

నిమగ్నపండ్ల నధికముగా వాడుట

నిమగ్నరసము అనేకవిధముల నుపయోగించుచు ఆరోగ్యమునకును సౌందర్యమునకును కుదిరినగుడ నిమగ్నరసము చాలముఖ్యమైనది.

1. నోటిలోని పళ్లయగుర్లు బలముగాను ఆరోగ్యముగాను ఉండుటకు వానికి ప్రతిదినమును నిమగ్నరసమును రాయుచుండవలెను.
2. స్నానముచేసిన పిమ్మట పురిపిటికాయలపైన నిమగ్నరసమును పేడుతో రద్దవలెను. లేదా కాయలను మొదట కడిగి తుడిచి తరువాత వానిపైని నిమగ్నరసమును రాయవలెను.
3. తలనొప్పి వచ్చినప్పుడును శాడీవ్యాధి కలిగినపుడును ఆభాగముపై నిమగ్నరసమును రాసినచో శాభాధిగమము.
4. ఒక నిమగ్నపండ్లరసమును రెండు నిమిషముల నేపు బాగుగముగనచ్చి దానితో తేనెనుగాని చక్కెరనుగాని కలిపి రాత్రి కరుండబోవునపుడు నోయ సహించగలిగింపక వేడిగా తినినచో అత్యధికముగ పడికేభారముగూడ తగ్గిపోవును.
5. క్రిములను సంహరించుటకు చర్మవ్యాధులకును నిమగ్నరసము చాల పనిచేయును.
6. శీతకాలమునందు పిల్లలకు కలుగుగడ్డని (వియబ్బాయన్సు) నిమగ్నరసము పోగొట్టెను.
7. చేతులు తెలుగాను మృదువుగాను నునువుగాను యుండుటకు పబ్బతో తోనుగాడెను. మొగలచేతులకు నిమగ్నరసమును రాసి పిమ్మట గిట్టెనెను పన్నితను రాయెదగును.

మద్రాసు అఖిలపక్షసభ

శ్రీనివాస ఆయ్యంగారి ప్రకటన

రంగనాథ మొదలిగారి ప్రకటన

తమిళనాడు కాంగ్రెసువర్కింగు కమిటీవారికి మద్రాసు రాష్ట్ర అఖిలపక్ష సమావేశకారకులకు మధ్యజరిగియున్న వాదోపవాదములలో పాల్గొనుటకు శాకిష్టములేదు. కాని యీ విషయమున నన్నుగూర్చి కొంతవరకు చెప్పకొన నవసరము గలిగెను. ఈయఖిలపక్షసభ విషయమున మొదట రాయబాబు ములు జరిగినపుడు నేను మద్రాసులో లేను. నేను గతనెలముఖన మద్రాసునకు వచ్చిరిని. అప్పుడు శ్రీనివాస ఆయ్యంగారికిని అనిది నెంటుగారికిని మధ్య జరిగిన రాయబారముల సుంది శాకు తెలిసెను. దాని వివరముగారు శ్రీనివాస ఆయ్యంగారిని సభకు ఆహ్వానింపగా ఆయ్యంగారు మరతులనుకొని టిని దెలిపి రట. మద్రాసు రాష్ట్రీయ అఖిలపక్షసభ మఖ్యముగాఁకొన్న తీర్మానములను అంగీకరించి బలపరచుటకే యుద్దేశింపబడియు న్నందున ఆయ్యంగారివ్యతిరేక మరతులను అఖిలపక్షసభా సంఘమువారంగీకరింప బాలకపోయిరి. నేనుకూడ ఆయ్యంగారితో నీవిషయమునుగురించి సంప్రతించిరినికాని వారిమరతులవలన అఖిలపక్ష సమావేశ సంఘము వారికిని వీరికిని మధ్య రాజీ గురురున ను ఆ శాకుకలగలేదు. అంతలో సభిప్రయత్నములు నేను మానుకొంటిని.

ఎ. రామస్వామి మొదలిగారు సిమ్లాలో పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారికి మద్రాసు రాష్ట్రీయ అఖిలపక్ష సభవారికి తమజస్తిను పక్షమువారు తోడ్పడెదమని నిశ్చయముగ దెలిపిరి శాకు తెలిసెను కాని యీయఖిలపక్షసభకు ఒక్కసార్ ఎ. పి. పాత్రోగారు తప్ప తదితర జస్తిను పక్షపక్ష్యులెవరును మా జరు కాకుండుట కోచ నీ యము ఈ అఖిలపక్ష సభ అన్ని పక్షముల వారిని పాల్గొనునట్లు చేయుటకు ఆ సభాసంఘమువారు శ్రమపడిరి ఈసభను జరుపుటలో కాంగ్రెసుయొక్క గౌరవమును, అధికారమును తగ్గించుటకు ఎవరికి ఉద్దేశములేదు.

శ్రీనివాస ఆయ్యంగారివద్దకు నేను దాని వివరముగారి యనుమతినిబొంది సంప్రతించెదమని దాని వివరముగారికి తెలియదు. అట్లుసంప్రతించినపిమ్మట నేనుగావించిన సభిప్రయత్నము విఫలమైన పిమ్మట దాని వివరము గారికి వృత్తాంతమును గూర్చి తెలిసెను.

శ్రీనివాస ఆయ్యంగారి జవాబు

రంగనాథ మొదలిగారు శాదగ్రరకు వచ్చినపుడు దాని వివరముగారి యనుమతిని బొందియే వచ్చిరిని నేనుతలచితిని. గతకుక్రవారము శాటిరాత్రి దాని వరదరాజులు రంగనాథ మొదలిగారు నావద్దకువచ్చి అఖిలపక్షసభా సంఘము వారు శారెంప మరతులకు ఒక్కకొనిరియు నైమనుసంఘ బహిష్కరణ తీర్మానమునకు అంగీకరింపలేదనియు చెప్పిరి. నేను దాని వివరముగారిని గాని రంగనాథ మొదలిగారిని గాని నిందింప బాలను. ఎందుచేత ననగా వారిరువురు నా సహాయమును గోరనవారే. గత శనివారముదయమున రంగనాథ మొదలిగారు అఖిలపక్ష సభా సంఘమువారిలో కొందరు నా మరతుల కంగీకరింపలేదని శాకు తెలియవరచిరి.

తమిళనాడు వర్కింగు కమిటీ తీర్మానమునకును ట్యా తీర్మానమునకును భేదముగలదని హిందూ త్రికకు తెలుపుచున్నాను. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ఆదర్శమునకు ధింగములేకుండ లక్ష్మీ తీర్మానములను తమిళనాడు వర్కింగు కమిటీ తీర్మానము గావించబడెను. గాని యఖిలపక్ష సభా తీర్మానము ప్రకారము అందరు అధినేతన స్వాతంత్ర్యదర్శమును అంగీకరింపవలెను.

నేను మోతీలాల్ నెహ్రూగారితో నీ విషయమున సిమ్లాలో సంప్రతించిరిని గాని మాయువురికి రాజీదుడలేదు అధినితేశన స్వాతంత్ర్యమును ఆదర్శముగా గలవారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యదర్శము గలవారి నెదురింపకుండుటయే యీ సమయమున నుత్తమ మార్గము. స్వాతంత్ర్యదర్శము అధినేతన స్వాతంత్ర్యదర్శులకు చాల ఉపయోగకరముగనుండును. కాని అధినేతన స్వాతంత్ర్య ఆదర్శమును అంతకంటె తక్కువ కోరువారివలననే ఆటంకము గలుగుచుండును.

వాయుమార్గపు తపాలు

కరాచీ, అక్టోబరు 9:—రాయలడచ్చి మెయిలు శాల్సన పర్యాయము వాయుమార్గమునమిద యుండియును కొనిరాబడినది. నేటి సాయంతాలము రి గడ్డలకు కరాచీ చేరినది. రేపుదయను అల్లాబాదు నెట్లను. (అ. ప్రె.)

జాబులు

ఏలూరులో కుస్తీలు

(1) కుస్తీలుగైరా పోటీలనిమిత్తం యిదివరకు 5-10-128 లేవరకు దరఖాస్తుల టాయం నిర్ణయము గలదు. 12-10-28 వరకు దరఖాస్తులు చాఖులుచేయవచ్చునని మార్పుచేయబడినది.

(2) కుస్తీనిమిత్తం ఆంధ్రదేశమున ప్రఖ్యాతిపడసిన కోడేరురాజుగారున్నా ఆయనసోదరుడున్నా దరఖాస్తుపెట్టి యున్నాడు. వీరిపేర్లు 1. సయ్యపరాజు గోపాలకృష్ణంరాజుగారు (కోడేరురాజుగారు). 2. యీ రామగోపాలకృష్ణంరాజుగారు (వైవారి సోదరుడు). వీరు క్రియపరులనున్నా ప్రఖ్యాతిగాంచిన కటుంబమున జనించి ఆంధ్రదేశములో కుస్తీ పట్టట యిదియే ప్రథమము.

మోతీ నారాయణరావు

ఏలూరు, అన్నదాన సమాజము

మి. రా. శ్రీ రవ్యా పున్నయ్యగారు యిదివరకు సమాజముపేర క్రాయించిన దానవక్రముతో కొరసప్రకారం, ఏలూరు గోపంతకణ సమితికి రూ. 440 లును, హిందూ యువజన సంఘమునకు రూ 500 లును, మరల రూ 940 లు, ఏలూరు అన్న, ఇస్త్రూ, వైద్య, విద్యా దానసమాజము వారు యచ్చి సవరు పున్నయ్యకృష్ణ పైన తెలియవరచిన రెండు ధర్మకార్యముల యందు కూడ కాశ్యతధర్మకర్తలుగా చేర్పించివారిని సంతోషముతో తెలియపర్చుచున్నాము.

ముద్దు వెంకటచిన్నరాజు.

వైస్రెజెంటు.

పాశ్చాత్యుల ప్రతికూలభావము

శ్రీత్రివిక్రమరావుగారిలేఖ

శాసనసభల తప్పదునడతలు దురభిప్రాయమును కలిగించుట

ప్రపంచ యువజన మహాసభకు ఆంధ్రదేశ ప్రతినిధిగ నడలిన శ్రీవాసు త్రివిక్రమరావుగారు మాతెండు మున్నగు దేశములందు సంచారము జేసినపిదప ఇంగ్లండుచేరిరి. అచ్చట బ్రిటిషు గ్రంథాలయముల మహాసభయందు పాల్గొని ఆహ్వానింపబడియున్నాడు. వీరు వ్రాసినలేఖయందు భారతదేశముగూర్చి పాశ్చాత్య దేశములందలి అభిప్రాయముల గూర్చియు యితర విషయముల గూర్చియు నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

51, లంకాపట్టణము లండను, 20-9-28

ఇచ్చట మనకు సంబంధించినంతవరకు రాజకీయవిషయములు సంతృప్తికరముగలేవు. ప్రతివానికిని హిందూదేశము చేరిపోనుంది బారిపోవు నను భీతి కలిగి మన రాజకీయదర్శములను, బారీయశేషములను వివిధముగనైనను నిర్మూలము చేయవలెనుభావ ముదయించినది. అక్కడక్కడ కొంతమంది పిచ్చువారు కలరు. వారియభిప్రాయము లన్నచో విగిలినవారు పరిహసించెదరు. ఇచ్చట కొంతమంది పెద్దవారిని కలిసికొని యుంటిని. నైమను కవిమనుతో తిరిగి సహకారముచేయుటకు కాసనసభలు తీర్మానించుటచేత మన బారీయవాదమునకు దౌర్బల్యమేర్పడి, బ్రిటిషువారికి మనయందు గౌరవముతగ్గినది.

రేపు బయలుదేరి బాతుపూణె కల్లుచున్నాను. బ్రిటిషు గ్రంథాలయముల భారతమహాసభవారు రమ్మనమని ఆహ్వాన ముపేరి. గ్రంథాలయోద్యమముగూర్చి మాటాడవలసినదిగా కోరియున్నాడు. అచ్చటనుండి, జర్మని ఆస్ట్రియా, స్విజర్లాండు చూచుకొని ఇంటికివచ్చెదను. జెర్మను వియన్నా జనీవాలులో యూక్లీనువాడలు హిందూదేశము విషయమై ప్రశంసించవలసినదిగా కోరియున్నాడు.

దాసు త్రివిక్రమరావు.

తాబేటిమాంసము తిని చచ్చుట

కొచ్చిక్, అక్టోబరు 7—ఒక ఖండుకుప్పెలి, తాబేటిమాంసము తిని 5 గురు పురుషులు, 4 గురు స్త్రీలు, 9 మంది పిల్లలు చచ్చిపోయిరి. ఇతరులకూడ చాలజబ్బునితితో నున్నారట. తాబేలు విషబాతిదగుటవలన నిట్లు జరిగినది. (అ. ప్రె.)

ఫోటో సెంటు జారి గెజిటు

9-10-28 తేదీ

కవిత్వశాఖ

ఎఫ్. డబ్లియూ. పి. వార్డు ఐ. సి. ఎస్. గారు గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

హెచ్. హెచ్. ఎఫ్. ఎం. కైలర్ గారు ఇండియన్ పెంట్రలు కమిటీ కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి.

ఎ. జి. గ్రీనుగారు మద్రాసు ప్రభుత్వ ముద్రాశాలకు సూపరింటెండెంటుగా నియమింపబడిరి.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ తీసికొనిన సెలవుకాలము లో పునః తిరిగి తమవదలిని గైకొనటకు మద్రాసు గవర్నరుగారి కరిగిరింది.

శాస్త్రశాఖ

ఈశ్వరనాథ అచ్యుతమూలం ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటు లుగ నియమింపబడిరి.

కె. వెంకట శుభాచార్యులు ఎం. అప్పలరాజుగార్లు విజయనగరం విశాఖపట్నంజిల్లా.

పి. ఇస్మాయిల్ గారు నర్సారావుపేట గుంటూరుజిల్లా.

సి. హెచ్. వెంకటరత్న సోమయాజులగారు భీమని పట్నము విశాఖపట్నంజిల్లా.

హెచ్. కె.బి.గోపాల్ రాజుగారు హిందూపురం ఆనం తిరుపతి జిల్లా.

సి. బి. కన్నంగుపాం మద్రాసు పోలీసు కమిషనరుగారు లండన్ లోని నగరవిజయము మద్రాసు కానన్ సర్కిల్ లోని విల్లు విమయమున కానన్ సర్కిల్ లోని గవర్నరుగారిచే నామినేటు చేయబడిరి.

సాహిత్య పరిపాలనా శాఖ

ఎస్. పద్మావతి కర్తవ్యము సెలవునందు రాగానే తమ పూర్వపు పదవియను విశాఖపట్నము మెడికల్ కాలేజీలో ఆ తర్రీపు సర్జరీ యంత్రావళిని పరిశోధనచేసెను.

ఎం. సంజీవరావుగారు పి. గోదావరిజిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

శ్రీమతి వినుమర్తి బాసకబాయిఅమ్మగారు వాల్తేరు మెంటల్ ఆసుపత్రికి నాన్ ఆఫీసియల్ విజిటింగు రెండేండ్ల వరకు నియమింపబడిరి.

రత్నాల్ బాబ్ గారి పతి చీరాల మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

సి. ఎస్. నరసింహరెడ్డిగారు కడపజిల్లాలో ఉపాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

కస్తూరిబా సుడివాడతాలూకాలో రెండేండ్లవరకు గౌ. పంచాయతీ ఏర్పాటుదారునిగ ఇ. కోదాండ చాదరిగారు తిరిగి నియమింపబడిరి.

గుంటూరుజిల్లా తెనాలి తాలూకాలో పంచాయతీ చాదరిగారు గౌ. పంచాయతీ యేర్పాటుదారుగ నియమింపబడిరి.

పి. వి. నారాయణరావుగారు బరంపురం తాలూకా బోర్డునా తాలూకా అధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

ఎ. బసవ, ఎం. చెన్నప్ప, జి. దొలపాపామెలు గార్లు అదోని మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఆర్. నాదిపాపాపామెలు అదోని మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వి. సత్యనారాయణచెట్టి, వి. సత్యనారాయణచెట్టి, డి. నూకయ్య, వి. ధర్మారావునాయుడు, వి. జోగి నాయుడు గార్లు అనకాపల్లి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఎస్. కేరణప్ప, జె. మారప్ప, ఎం. సన్న, అంజనప్ప గార్లు బళ్లారి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కె. మగదనాపాత్ర, జి. లలరామదాసు, ఇ. నరసింహంబెట్టి, ఎం. సీతారామస్వామి, ఎ. బుచ్చయ్యచెట్టిగార్లు బరంపురం మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

రా. నా. సి. కె. రెడ్డి, వి. వీరరాఘవయ్య, ఎం. కర్నాడ ఉద్దిక్ నాపాపామెలు బెజవాడ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

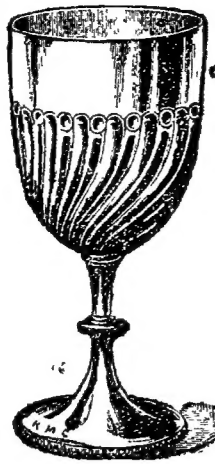
ఎం. వెంకటేశ్వర్లుగారు శ్రీకాకుళం మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కె. చిన్నరఘుపతిరావుగారు కాకినాడ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఎ. శుభాచార్యచెట్టి, హెచ్. ఎం. డి. నాగరాజుగారు సామోలగార్లు నంద్యాల మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఎం. రామస్వామి, ఎం. అచ్యుత ఉర్రుపూరుపామయ్య ఎస్. శుభారావుగారు, ఎం. పూర్ణచంద్రారావుగార్లు నర్సారావుపేట మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వి. సాంబమూర్తిచెట్టిగారు పర్లామిసి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

బంగారు, వెండి కావలసినను సిద్ధము

ఎంతధరలో వైనను, ఏసైజులో ముగానున్నవి. హాజరులో లేనివి ఆర్డరిచ్చి త్వరలో వారివారి యిష్టప్రకారము తయారు చేసి యివ్వబడుతు. అప్పట్లమైన వెండికి, నవరం బంగారుకు గ్యారంటీ యిచ్చెదము.

ముఖ్య గమనింపు:- సీ మ క మ ల

ములో, పచ్చలు, రత్నములు, కెంపులు, గోమేధికములు మొదలగు వాటిలో మేము అనాదిగా లావాదేవీచేయుచున్నాము. వీటిలో ఏది కావలసినను మొదట మాతో యోచించుడు.

కోటా మునిరత్నంశెట్టి అందు సస్సు,

వజ్రములు, రత్నములు, బంగారు, వెండి నగలు వర్తకులు, 217, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వి. వసంతరావు, కె. శుభయ్యచెట్టిగార్లు ప్రొద్దుటూరు మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

సి. హెచ్. వెంకటకృష్ణరావుగారు రాజమండ్రి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కె. వి. అబ్దుల్ సత్తార్ సాహెబ్, పి. వెంకటరామయ్యగార్లు తిరుపతి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

సి. ఎన్. నల్లమత్తు అమ్మగారు రాజమండ్రి గవర్నమెంటు ప్రైవేటు రైలునింగునూటలు సూపరింటెండెంటుగా నియమింపబడిరి.

కవిత్వపరీక్ష

వి. నూర్జానారాయణరావుగారు బెజవాడ పత్రికలు అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగ నియమింపబడిరి.

మెడికల్

పి. పార్థసారథి నాయుడుగారు మద్రాసు పోస్టు మెరై ను డిప్యూటీ అసిస్టెంటు సర్జనుగా నియమింపబడిరి.

కె. ఎస్. వెంకటాచలయ్యగారు విశాఖపట్నము మెడికల్ కాలేజీ రేషియాలిటీ ఉపన్యాసకనిగ నియమింపబడిరి.

సి. తోతాగారు మద్రాసు జనరలు ఆస్పత్రిలో ఎక్స్ ప్రెన్సిట్ట్యుటనందు నియమింపబడిరి.

పి. ఆర్. కల్వణగుంపరం మద్రాసు జనరల్ ఆస్పత్రిలో అసిస్టెంటు రెసిడెంటు మెడికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

శాంతిదేవి మానసవత్తు దావా లెచ్చుట

లాహార్, అక్టోబర్ 10:- తాను హిందూమతము నవలంబించినది. దురుద్దేశముతో నని దూషణచేయ మొదలిడిన 'హిరాన్' పత్రికమీదను, వాంతి ఆక్రమముయొక్క మేనేజరు మీదను, యిటీవల హిందూమతము నవలంబించిన శాంతిదేవిగారు మానవత్తు దావా లెచ్చారు. ఈ యిద్దరికి సమములు జారీయైనవి. వాయిదా 12 తారీఖున వేయబడినది (ఫీ. (సెన్))

ది రాజమండ్రి ఎలక్ ట్రిక్

నల్లయి కార్పరేషను లిమిటెడు

నోటీసు

ది రాజమండ్రి ఎలక్ ట్రిక్ నల్లయి కార్పరేషను లిమిటెడు తరపున మేల్లు కాన్వెనెషన్లు

టకుగాను రాజమండ్రి కాపురస్తులు మ-రా-శ్రీ, ఆచంట సుందర శివరావుగారికి ఇవ్వబడిన అధికారము రద్దుచేయబడినది కావున ఇంతటినుంచి ఈ కంపెనీలో కావలసిన మేల్లకు ధరఖాస్తులుగాని, దరఖాస్తు సాములుగాని నడచు ఆచంట సుందర శివరావుగారికి ఇవ్వకూడదని ఇందుమూలముగా యెల్లరకు తెలియచేయడమైనది.

రాజమండ్రి, } Sd/- వి. టి. న. మూర్తి,

9-10-1928. } వైసు చైర్ మెన్.

బాధపడుచున్న దూడను చంపుట హింసయా?

గాంధీగారి కార్యమును నిరసించుచు

శొందరు నభచేయుట

అనామ్యువాబాద్, అక్టోబర్ 10:- సత్యాగ్రహశ్రమము లో మహాత్ముడు బాధపడుచున్న దూడను చంపిం దుల కనమ్యువాబాపురు శొందరు అనామ్యువాబాద్ పాదలు పభజేసి, సభలో శొందరు 'స్వస్తి స్వస్తి' మహాత్మాగాంధీకి ఆన కేకలువేయుచు సభను సాగనివ్వలేదు. చిట్టచివరకు గాంధీ మహాత్ముని కార్యమును నిరసించు తీర్మానము సభవారీచే నామోదించబడినది సభాధ్యక్షుడగు నానాలాల్ విగారు ప్రకటించిరి. (ఆ. (సెన్))

బెజవాడ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు

చేరేనుగారిపై ఆక్షేపణతీర్మానము

బెజవాడ, అక్టోబర్ 10 :- బెజవాడ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులు శొందరు చేరేనుగారి పరిపాలనములూర్పు యొక ఆక్షేపణతీర్మానమును గావించుటకు ఈ నెల 16 తేదీ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు ప్రత్యేకసభ జరుపవలెనని వైసు చేరేనుగారికి విజ్ఞప్తింపిరి. వైసుచేరేనుగారు ప్రత్యేక సభను జరుపుటకు అంగీకరించిరి.

విజ్ఞప్తినింపిన సభ్యుల పేర్లు

కె. శుభారావు, జి. లక్ష్మారావు, సి. హెచ్. ఎస్. రామయ్య, సి. కె. రెడ్డి, ఎం. సింహాద్రి, పి. తారయ్య, పి. శ్రీనివాసరావు, ఆర్. వెంకటస్వామి, పి. రాధయ్య, కె. గోవిందం, ఎం. హెచ్. గులామోహిద్దీన్, ఎస్. లక్ష్మీకరావు, ఎం. ఆశిశేఖ, అబ్దుల్ హక్ గార్లు.

బెంగాల్ మంత్రి నియామకము

నాషిపూర్ రాజా మంత్రి యగుట

కలకత్తా, అక్టోబర్ 10:- పర్. పి. సి. మిత్రగారు కార్య నిర్వాహకవర్గసభ్యులుగా నియమింపబడిరి. ఆస్థానములో నాషిపూర్ రాజాగారు బెంగాల్ ప్రభుత్వములో మంత్రిగా నియమింపబడిరిని, న్యూస్ పేపర్ పత్రికకు తెలియపర్చినది. ఈయన బర్మాక్ జమిందారుల నియోజకవర్గమునందీ కానన్ సర్కిల్ నెన్నుకొనబడినా. చాల పురాతన కుటుంబమునకు చెందినవారు.

సంయుక్త ప్రాంతముల మంత్రి నియామకము

చింతామణిగారి విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము నెగ్గగా రాజీనామా నియమింపని కచ్చిత, రాజా జగన్నాథ బక్షసింగు గారి స్థానమున రాజా కుమహాపాల్ సింగుగారు మూడవ మంత్రిగా నియమింపబడిరి. (ఆ. (సెన్))

మరియు

అ

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

మరియు

రైల్వే యూనియనునందు సభ్యుల సంఖ్య హామీ
చున్నది. [అ. ప్ర.]

వాతావరణస్థితి

1928 సం॥ అక్టోబరునెల 11 తేది గురువారము

	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో సగటు వర్షము	అక్టోబరునెల 1వ తేది నుండి మొత్తము	సరిహద్దు ప్రాంతములలో వర్షము
గోపాల్ పూర్	87	77	0.1	2.7	+ 0.1
విశాఖపట్నం	87	77	0.8	2.9	+ 1.4
కాకినాడ	89	79	...	2.5	+ 0.7
మచిలీపట్నం	88	77	...	1.8	— 0
కర్నూలు	87	78	0.7	1.3	— 0.2
బళ్లారి	90	76	...	2.0	+ 0.3
అనంతపురం	...	...	...	2.2	+ 0.6
కడప	97	77	...	2.1	+ 0.8
నెల్లూరు	92	80	...	1.7	+ 0.5
మద్రాసు	90	78	...	1.8	— 1.1
కడపూరు	89	76	+	5.8	+ 4.1
నేలమ	91	78	0.9	2.1	— 0.6
కోయంబూరు	90	72	...	0.2	— 1.7
తిరుమనాపల్లి	93	78	0.3	1.8	— 1.0
నాగపట్నం	89	78	...	1.5	— 0.1
మధుర	95	77	...	0.4	— 2.1
పొంబన్	87	80	...	0	— 1.1
పొంబోలు	...	...	...	0	— 1.7
తిరువేండ్రం	84	75	1.0	1.1	— 1.5
కొచ్చిర్	87	75	0.8	2.9	— 0.7
కాలికట్టు	88	76	0.1	1.3	— 2.1
మంగళూరు	86	75	...	5.1	+ 2.6
తెంగునూరు	84	87	...	8.4	— 0.8
మేర్కార	75	88	0.1	1.9	— 1.6
కొడైకనాథ్	62	82	0.0	1.2	— 2.6
మామూర్	70	82	2.3	4.7	—

సర్కారులు:—విశాఖపట్నం 0.6" గోపాల్ పూర్ 0.1" వర్షించెను. మిక్కిలి విస్తారముగ నున్నది.
 డక్కా:—కర్నూలులో 0.7" వర్షించెను. కడపలో పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ, కర్నూలులో 5 డిగ్రీలు తక్కువ.
 కర్నాటకము:—కడపలో చినుకులు పడినవి.
 వ. వ. నారాయణాచార్యుర, సహాయ వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

నోటీసు

తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో E. S. 34 of 1927 O. S. 14 of 1927 వారులు (DHs) నిడమర్తి వెంకటకృష్ణమూర్తి కుమారులు (JD) నందివాడ శీతాయమ్మ.
 ప్రతివాది భర్త నంటరామేశ్వర రావుగారి తండ్రి యుగములకు ప్రతివాది భర్తగారి అనుబంధ వారులైన వారుల దిక్కి సొమ్ము రాబట్టుకొనుటకు ప్రతివాది భర్త తండ్రి పెద్దపురం తాలూకా శంఖసరం దగ్గర నున్న వెంకటాపురం యాశాం మొఖాసా గ్రామముకు హద్దులు తూర్పు శంఖసరం పాలిమేర, దిక్కి కొండెపూడి కొత్తలంక పాలిమేరలు, పది కొండెపూడి శృంగవరం పాలిమేరలు, ఈ శృంగవరం పాలిమేర, యాహద్దులుగల సదరు యాశాం మొఖాసా గ్రామం 28-11-1928 తేదీని రాజమండ్రిలో తూర్పుగోదావరి జిల్లా కోర్టువారి క్షేపణమునకును సర్వత్రా యందుమూలముగా తెలియబర్చడమైనది.

Nidamarti Venkatramayya, Counsel for Deereholders.

శాసనసభా ప్రశ్నోత్తరములు

గొల్లపూడి వజ్రేరా గ్రామములకు నీటి సప్లయి పంపింగు విధానము

వ. కాశీశ్వరరావుగారు
 ప్రశ్న:—(1) తెలంగాణ తాలూకాలో ఇథరంపట్నం నకు చేరవగూడనట్లు తుమ్మపాలెంపల్లె కృష్ణానది నీటిని పంపింగు మూలమున గొల్లపూడి గుంటపల్లి వజ్రేరా గ్రామములకు పంపింగుమొగింపుకొనుటకు ఆయా గ్రామ రయతులకు ప్రభుత్వము వారసములి నొసగినారా?
 బి. కంపింగు విధానమునకు అనుసరముగ ప్రభుత్వము రయతులు తమంతట తాము సంపాదించుకొని ప్రభుత్వము వారే సదరు పంపింగు విధానమును నిర్మించి తమ పాలములకు నీటి సప్లయి గావించవలెనని విన్నవించిరా?
 సి. మీరు చెల్లించుట కిష్టపడిన నీటి వస్తు చేతు యెంతకీ పంపింగు ఖర్చులకు గాను యెంతప్రభుత్వము చెల్లించుట కిష్టపడి? (2) పంపింగు విధానమును తెల్పుటకు ప్రభుత్వమువారి కుద్దేశమున్నదా?
 జవాబు:—(1) అవును. (2) అవును. (3) నీటి కన్ను ఎకరమునకు రూ 1-4-0 చొ॥ పంపింగు ఖర్చులకు యెకరమునకు రూ 30 చొ॥ చెల్లించుట కిష్టపడిరి. (4) చీఫ్ ఇంజనీరుగారు రిపోర్టుగావించి గోరబడియ్యవచ్చును. అదిచేరిన పిమ్మట సదరు విషయ ములోచింతపడును.

కృష్ణా తూర్పుజిల్లాలో నీటిపారుదల క్రిందనున్న ఆయకట్టు

వ. కాశీశ్వరరావుగారు
 ప్రశ్న:—(1) కృష్ణా హెడ్డుస్టామునకు కట్టర్లు ఎత్తబడుటకు పూర్వము కృష్ణా తూర్పుజిల్లాలో నీటిపారుదలకు నిర్ణయించబడిన ఆయకట్టుయెంత? (2) వట్టర్లు ఎత్తబడుట వలన యిక్కడెక్కడ నీరు లభించుటచే ఆయకట్టు పెక్కువచ్చేయుటకు ప్రభుత్వమునకు కుద్దేశమున్నదా? (3) అట్లగుచో, ప్రభుత్వమువారికి చర్యదీసికొనుచున్నారా?
 జవాబు:—(1) కృష్ణాతూర్పుజిల్లాలో నీటిపారుదలకు నిర్ణయించబడిన ఆయకట్టు 1924 సం॥ లో 480,000 యెకరములు. 1925 సం॥ నీటి నిరదులకాలమునకు ముందుగా వట్టర్లు ఎత్తబడెను.
 బి. సి. వట్టర్లు ఎత్తక పరితమ మూడేండ్లవరకు గనికెట్టు బడెను. జూలై మొదలు అక్టోబరువరకు పండించుటకు తక్కువ కాలపు కంటకు నుమారు 75,000 యెకరములకు తగిన నీరు లభించుచున్నది. ఇందులో నుమారు 85,000 యెకరములు కృష్ణాతూర్పు జిల్లాలోనికి వచ్చును. ఈ విషయమునకు సంబంధించినవరములను తయారుచేయుటకు ప్రత్యేకోద్యోగులు నియమించబడవలెనని ఛీఫ్ ఇంజనీరుగారు దరఖాస్తు గావించిరి. ఇప్పుడీ విషయ ములోచింతపడుచున్నది.

అక్రమ నీటిసంపాదనకు శిక్షగా విధింపబడు పన్ను

సి. రామసోమయాజులుగారు
 ప్రశ్న:—(1) అక్రమనీటి సంపాదనకు శిక్షగా విధింపబడు పన్ను రయతునుబట్టి గాక భూమినిబట్టియే విధింపబడుచుండుట నిజమేనా?
 (2) అట్లగుచో, భూమినిబట్టిగాక, రయతునుబట్టియే, పన్ను విధింపబడుటకు ప్రభుత్వమువారు జూచెదరా?
 జవాబు:—(1) అక్రమనీటి సంపాదనకు నీటిపన్ను విధించు నిబంధనలు బోర్డు సాదించి ఆర్డరు రెండవవాల్యూము యొక్క 28 వ పుటలో నున్నవి.
 (2) అక్రమ నీటిసంపాదనకు పన్ను విధించుట అట్లు సంపాదించిన రయతును క్షీణించు నుద్దేశముతో గాదు. క్రమముగా పన్నయి కాబడు నీరు అక్రమముగా నుపయోగించబడకంప నాటకంపరులకు నీరు లభించుటకు నిబంధనలు ఉద్దేశించబడినవి. కాబట్టి, నీటిని అక్రమముగా తీసికొనుచు రెవరయినప్పటికిని, అట్టి నీటితో పండించుటకు భూమినిబట్టియే నీటిపన్ను విధింపబడును.

గవర్నెంటు ప్రెస్సులో డిస్కంస్సుల విచారణ

వ. కాశీశ్వర రావుగారు
 ప్రశ్న:—(1) మద్రాసు గవర్నెంటు ప్రెస్సులో కాబడిన డిస్కంస్సుల విచారణకు అనధికారకములీ నియమించబడవలెనని 6-9-28 తేదీన శాసనసభచే నామోదించబడిన తీర్మానముపై ప్రభుత్వ మేమిచర్య దీసికొనిరి?
 (2) గిల్బర్టుగారికి పూర్వపు నూపరింపెండెంటు యెవరు? ఆతడెంతకాలము నూపరింపెంటుగా నుండెను? ఆకాల మంతటిలో జరిగిన డిస్కంస్సులు, సర్వేస్సులు, బర్తరపుల సంఖ్య యెంత. డి. 1923 జనవరినుండి 1928 మార్చి వరకు గిల్బర్టుగారి నాయాములో జరిగిన డిస్కంస్సులు సర్వేస్సులు బర్తరపుల సంఖ్యయెంత.

దేశీయవార్తలు

పశ్చిమోత్తర పరగణాల అఖిలపక్ష మహాసభ
 అక్టోబరునెల 28 వరకు జరుగును
 పినావర్, అక్టోబరు 20 నుండి 28 వరకు పశ్చిమోత్తర పరగణా రాష్ట్రముల మహాసభ జరుగుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. స్థానిక ఖిలాఫతుసంఘము మాలానా సోకతా లీగారికి ఆహ్వానము నంపినారు. (ఫీ. 12)

చీనా జాతీయోత్సవము

కలకత్తాలోనున్న చీనావారు ఉత్సవమునల్పము
 కలకత్తా, అక్టోబరు 10:—20 సంవత్సరముల క్రిందట చీనాదేశములో మాంచూరాజుల నిరంకుశ తరిహారమునుండి విముక్తమై జాతీయనాయకుల హస్తమునందగుటకు జాతీయోత్సవమును కలకత్తాలోనున్న చీనావారు ఆత్మంతృప్తి భావముతో జరిపిరి. చీనావారి గృహముల, పంజలు తోరణములతో దను, జండాలతోదను నంతరింపబడెను. (ఫీ. 12)

బొంబాయి మిల్లులనమ్మే

కొన్ని స్థావరములు ఆదుచున్నవి. కొన్ని ఆదుటలేదు.
 బొంబాయి, అక్టోబరు 10:—బొంబాయి బట్టలకర్త స్థావరములందు పనివాండ్లు తిరిగిపనిచేయుచున్నారని, కొన్ని స్థావరములకర్తలలో డబ్బిలో ప్రేమ వద్దతి (డబ్బిలో మగ్గుముల పద్ధతి) మూడు మగ్గుముల వద్దతి యేర్పాటుచేయబడెను. ఈపద్ధతి యేర్పాటుచేయబడిన స్థావరములలో పనివాండ్లు పనిచేయుటకు నిరాకరించుచున్నారని, సామాన్యమిల్లులలోనే యీపద్ధతిగలదు. సామాన్యమిల్లుల జట్టులోచేరిన అల్లయాన్సులూమత్రము డబ్బిలో మగ్గుముల పద్ధతి యేర్పాటులైనప్పటికిని పనివాండ్లు పనిచేయుచునేయున్నారని, సామాన్యమిల్లులలోని పనివాండ్లు ప్రతినిచి యింత పనివాండ్లునుగూడ పనిచేయువరకు బోధించి మార్పించునన్నారు. అందు వల్ల పాతరు సిబ్బందిని రప్పించి స్థావరములపై పిల్లు అధికారులు పహరా యేర్పాటు చేసిరి. (అ. 12)

లాలాజీదగ్గు ఆనుపత్తి స్థాపించుట

రెండులక్షలు వసూలైనవి. ఒకలక్ష యింకను
 అవసరము
 పహాయముకొరకు విన్నపము
 లాహోర్, అక్టోబర్ 9—లాలా లజపత్ సింగు, మరీ కొంగరు దగ్గు ఆనుపత్తికొరకు ధనసహాయము చేయవలసిన దని కోరెను. వివరముల నంపినారు. దీనికి లాలాజీగారు తల్లిపేర స్వయముగా అక్షరపాదులు కట్టపడి పనులు చేసినారు. భవననిర్మాణమునకు, ఇతర అవసరములకు యింత లక్షరూపాయ లవసరము. అందుకు ధనసహాయము చేయవలెనని లాలాజీ ప్రభువులు కోరెనున్నారు. విరాళములు పంపాడో శిక్షనతో బ్యాంకుగాని, డాక్టర్ గోపీచంద్ భార్గవ ఎమ్.ఎల్. సి.గార్ని గాని పంపవలెను. ఈ ఆనుపత్తి ముఖ్యముగా స్త్రీలకును పిల్లలకును యేర్పడియుండును. ఇది కాగానే పురుషులకొకటిసాసింపబడును. ఈ ఆనుపత్తులలో జాతిమతవైషమ్యములు లేక అందరు చేర్చుకొనవలెను. (ఫీ. 12)

జవాబు:—(1) ప్రభుత్వము సదరు తీర్మానము నంగీకరింపలేదు. దానిపై పెట్టిచర్యయును దీసికొనలేదు. బి. సి. డి. ఫీచరుగారు గిల్బర్టుగారికి పూర్వపు నూపరింపెంటుగా నుండిరి. 20 10 1904 మొదలు 5 4 1919 వరకు నూపరింపెంటుగా నుండిరి. గ్రీనుగారు 2-4-22 మొదలు 1-2-28 వరకును 9-4-27 మొదలు 8-11-27 వరకును అక్కింగు నూపరింపెంటుగా నుండిరి. ప్రశ్నలో కోరబడిన సంఖ్యలకు తయారుచేయుటకు దీసికొనబడిన శ్రమినుబట్టి ప్రభుత్వమునకు అది యవసరముగా దొరుకులేదు.

డాక్టర్ బెనంతుకు
కాకినాడపౌరుల సన్మానము

బెనంతు ఉపన్యాసము

కాకినాడ, అక్టోబరు 10:— కాకినాడ పురపాలక సంఘమువారి పంపిన సన్మానపత్రమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు శ్రీమతి బెనంతు గారికి రిట్లు చెప్పిరి.

భారతదేశమునకు ఆచరణములోనే స్వాతంత్ర్యము లభింపగలదు. కాని స్వాతంత్ర్యము లభించిన తరువాత వివిధాంగములు సరిగా పనిచేయుటన్న స్వాతంత్ర్య విర్యహామము సాధ్యముకాదు. స్వాతంత్ర్యము ప్రజలహక్కులను సమర్థింపకాదు. తమ బాధ్యతలనుకూడ ప్రజలు బాగుగా గ్రహించవలెను. ప్రజలు అధికారమును సద్వినియోగము చేసికొనవలెను.

బహిరంగసభ

సాయంత్రము కాంగ్రెసువారి యజమాన్యమున నొక గొప్ప సభ జరిగెను. మాడువేలకుపైగా ప్రజలు వచ్చుటచే కాంగ్రెసు భవనము పట్టుకుండుటచే, సభ లోకములు ఆవరణములో జరిగెను.

బెనంతుగారి యుపన్యాసము

సెహూనివేదికను తయారుచేసిన సంఘమునకు శక్తి యుక్తుడైన మోతీలాల్ గారిని శ్రీమతి వసంతకాదేవి ప్రశంసించెను. సైమన్ సంఘనియామకమునకు భారతీయులు కోపగించి బహిష్కారచోద్యమమును ప్రారంభించిరి. కాంగ్రెసు లీగ్ స్పీక్సు నుగురించి చెప్పి, సెహూనివేదిక భారతస్వాతంత్ర్య పోరాటమున ఆఖరు రంగమునకు ప్రారంభమని యామె నుడిచెను. ఇన్ని జాతులు, ఇన్ని మతములు గల దేశములో భేదాభిప్రాయములు లేవవు. అన్ని విషయములయందు వికమత్యము కుదురక పోయినను అల్పజనసంఖ్యాక సంఘముల హక్కులను గమనించవలెను.

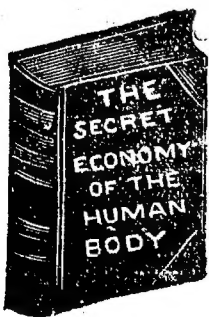
సాంఘిక వైషమ్యములు

సాంఘిక వైషమ్యములు భారతదేశములో మాత్రమే కాదు, అన్ని దేశములయందును ఉన్నవి. విశోపా ఖండితములో ప్రాప్తయెట్లును క్యాథలికులును చాలకాలము పోరాడిరి భారతదేశములో నూడ అధ్యంతరము లేమియు లేక ప్రజలు తమ తమ ధర్మముల ననుసరించు శోభలు రాకమానవు ప్రజలలో విద్యపెచ్చుగా వ్యాపించవలెను. ఏలనన, ఆందరకు ఓటింగ్ అధికారము వచ్చినతోడనే అధికారము ప్రజలకు సంక్రమించును. అధినేత స్వాతంత్ర్య మనగా దేశీయ వ్యవహారాలయందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండుట. ఇతర అధినేత రాజ్యములు దేశీయ వ్యవహారములయందు స్వాతంత్ర్యము గడిచి యిప్పుడు విదేశీయ వ్యవహారములలో తమ మాటకూడ చెల్లుబిడి కావలెనని యుడుగుచున్నవి. కాంతియుతనగు సాధనలైన అధినేత ప్రతిపత్తి లభించును. అధినేత ప్రతిపత్తి మొదట లభించినగాని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లభింపదు. భారతదేశమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు హక్కుగలదు కాని సేనలు, శానికాదళములు, విమానములు లేనిది సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లభించజాలదు, అని బెనంతుగారు చెప్పిరి.

(ఆ. ప్రెస్.)

మీరు దీర్ఘ కాలమునుండి వెదకిన శాస్త్రమిదియే
శరీర మర్తశాస్త్రము

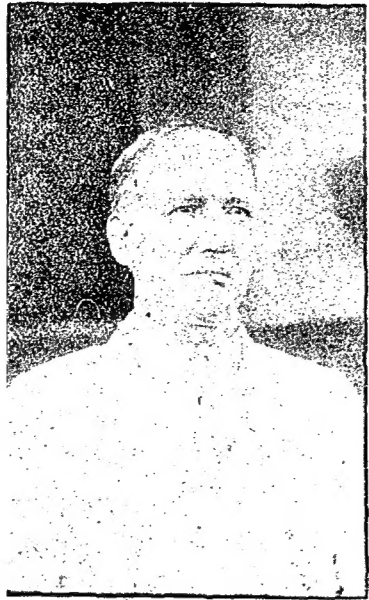
ఆంధ్రభాషలో

ఇట్టి అపూర్వ రహస్య శాస్త్రము యిదివరకు బహిరంగముగా ప్రచురించబడలేదు. ఇందులో శ్రీ పురుషుల లక్షణములు వారి ఆవయవ విలక్షణము, శృంగార రహస్యములు మొదలగు వివరములు పూర్వము మహా పురుషులు మర్మముగా వ్రాసి పెట్టబడిన పుస్తకములనుండి వ్రాయబడినవి. ధర రు. 1 పి. పి. చార్జి ఆ. 6.

N B:—ఈ నెల ఆఖరులోగ ఈ పుస్తకము కొనువారికి 3, ఆంగ్ల మైన లేడీ పట్టుములు ఇతరం పంపబడును. ఇది వివరిత కూర్పుగాను ఇందున శ్రాత్తకొత్త చిత్రపటమునూ విశేషమైన సంగతులు అనగా మీ ప్రయుక్తాలిని ఏలాగు సంతోషపరచునను వివరములంతయు చక్కగా తెలియపరచియున్నది.

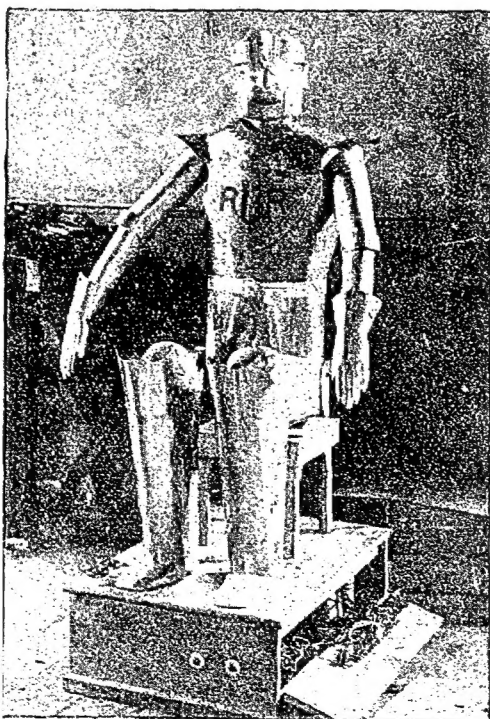
యం. ఎస్. సరస్వతి అందు కంపెనీ,
నెం. 11 ఆరుముగంపేటి, మదరాసు.

సర్ ప్రెజిడెంటు గాంధీగారు కె. బి. ఇ. సి. ఐ. ఇ. ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆదేశము జనరలు దక్షిణ ఇండియా పంచాయతీ కలెక్టరలు నుదరాసుచున్నది. (పి. ఎ. ఎ.)

4½ దినములలో ఇండియానుండి ఇంగ్లాండునకు కెప్టెను పి. డి. బెన్సాడ్ గారు, ఇ. హెచ్. అలియట్ గారు క్రొయిడను పురముకేరగనే తీయబడిన ఛాయాపటము. వీరు ఇండియానుండి లండనుకుగల ౧౦౦౦ మైళ్లు వాలున్న రోడ్ దినములలో విమానముపై వచ్చిరి. ఇంప ౩౫ నిమిష కెప్టెను ఎగిరియుండలేదు. (చెంబ్రలున్యూస్)

మాటలాడే మనిషియంత్రము

లండనులో జరుగుచున్న మాడలు ఇంజనీరు ప్రదర్శనమునందు "రాబటు" అను యామనిషి యాకారముగల యంత్రము విచిత్రముగ పనులు చేయును. కుర్చీనుండిలేచి సభ్యులకు విషయపూర్వకముగ తలవంచి ఉపన్యసిండును. "రాబటు" మెడలోనుండు వాయువాంత్రా యంత్రపరికరములద్వారా స్వప్రముగ మనిషి మాట్లాడునట్లే వివరించును. (చెంబ్రలున్యూస్)

కడపజిల్లాలో ప్రాతనాణెములు పొరకుట

సిద్ధపట్నంబులో జరుగి:—సిద్ధపట్నం బెల్లూకాలో నొప్పునరం కాపురమును చాలా సమృద్ధిగాను భూమినున్నందుగా నొక ఇత్తడిపిండ పొరకెను. అది బెల్లూకాలో బ్రహ్మగొట్ట బడగా అహమ్మదును, ఖాదర్ మె కాలమునాటివి 36 నాణెములు పొరకెను. ఈ నాణెములు జిల్లా కలెక్టరుగారికి పంపబడినది. ((ఫీ. ప్రె.))

త్యాగరాజ గానసభ - రాజమహేంద్రవరము

రాజమహేంద్రవరము, అక్టోబరు 10:—శ్రీ త్యాగరాజ గానసభయనుపేర రాజమహేంద్రవరములో రెండు సంవత్సరములక్రిందట గానసభ యొకటి స్థాపించబడినది. గత రెండు సంవత్సరములలోను దసరా పండుగదినములలో మూడు సంగీత సభలు ఈ సభ ఆదర్శమైన జరిగెను. రాజమహేంద్రవరములో గానకళయెడల ప్రజలలో అభిమానము క్రమక్రమముగా వ్యాపించుచున్నది. ఈ సంవత్సరమునూడ శ్రీ త్యాగరాజ గానసభ వారు దసరా శోభలలో గానసభలు జరుపబోవుచున్నారని ఈ సంవత్సరము దక్షిణదేశమునుండియు, ఆంధ్రదేశములోని వివిధ ప్రాంతములనుండియు గానవిద్యావిశాంసులను ఆహ్వానము చేయుచున్నది. ఈ సంవత్సరము వాలుగుసభలు జరుగునని తెలియుచున్నది. శ్రీ త్యాగరాజ గానసభ స్థాపనయందును, చందాలు సమూహయేటయందును సభను అభివృద్ధికి తెచ్చుటయందు విశేష శ్రమపడుచున్న దేవత శ్రీ రామమూర్తిగారి సభినందింప కలసియున్నది.

మద్దూరి శివరామకృష్ణయ్య.

డా॥ జి. యూనిథనుగారు

భారతీయునకు అసాధారణ గౌరవము వీరు యురిలో కను ఆను ఇంగ్లీషు స్త్రీ మరునకు క్రధానపక్షుగ నియమించబడిరి. (ప్రె. ఫో. వీ.)

బ్రిటిషు మోటారుబండ్లసంఖ్య చాల పెచ్చుగ పెరిగి పోయినదట.

భారత సంస్థానాధీశ్వరులు సర్ వెస్ట్ మిన్స్టరుగారితో మాట్లాడుచున్నారు.

ఆమెరికావారు 50 విమానములకు మాంచెట్టర కంపెనీకి ఆర్డరు నిచ్చిరట.

బ్రిటనులో పనిలేనివారు 3,36,800 మంది యున్నారు.

చీనాలో కాన్సురాష్ట్రమున ముసల్మానులు 200,000 ప్రజలను వధజేసిరట.

సార్వభౌముడు అనునల్లారాజుగారికి చింతిగింజ వన్నె గల గుడ్డమును బహుమతిగ బంపుచున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా సముద్రకులీల సమ్మెలో బండివాండ్లు జేరుటకు నిరాకరించిరి.

ఇండియాకు బ్రిటిషుకలాలములు రాయలు అల్పస్వర్గ 9 లేదీని బయలుదేరినవి.

వైనుమీద శ్రాత్తగట్టు వంటెనను బార్బి సార్వభౌమ దంపతులు తెరచెదరట.

టీకాలు

శాంతి

1927-28 సంవత్సరపు టీకాల రివ్యూ విశేషాభివృద్ధిని జాపకున్నది. మొత్తపు టీకాలు 1948062 నుండి 1970382 టీకి పెరిగెను. మ్యూసికాలిటీలలో జరిగిన టీకాల సంఖ్య 202607 నుండి 190478 టీకి తగ్గెను. తగ్గుదలకు కొన్ని కారణములు సూచించబడినవి. వాక్సినేటరుల సంఖ్య దగ్గులు గూడ నొక కారణముగ సూచించబడినది. టీకాల పద్ధతి జయముగాంచుచున్నదని, ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. కింగు ఇన్స్టిట్యూటులోని, గ్లిసెరిను పటిమ ఎక్కువగ నున్నదనియు, టీకాల యుద్యోగులు తృప్తికరముగ బనిచేసి ంనియు, ప్రభుత్వమువారు సూచించిరి. పిల్లలకు సంబంధించిన టీకాలు కొంతజయము గనుపటచినను, ఇందుకు సంబంధించిన అంకెలపై నాధారపడుటకు, ఆరోగ్యపు డైరెక్టరు గారు వెనుదీయుచున్నారు. తిరుపతి మునిసిపాలిటీలోని, మరి ఎనిమిది మ్యూనిసిపలు సంఘములలోని అంకెలు సరిగావని, డైరెక్టరుగారు తలచుచున్నారు. ఛత్తూర్ వాక్సినేటరుల సభికముగ నియమింపవలయు ననియు, తగిన యోగ్యత లేనివారిని నియమించి ప్రయోజనము లేదనియు, ప్రభుత్వమువారు నలహానిచ్చుచున్నారు.

తొమ్మిది జిల్లాలు అనగ పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణ, నెల్లూరు, తంజావూరు, తిరుచనాపల్లి, రామనాథు, దక్షిణకానర, దక్షిణ ఆర్కాటు, బళ్లారి జిల్లాలలోమాత్రము టీకాలు నిర్బంధముగ వేయబడుచున్నవి. రాజధానియం దంతటను, నిర్బంధముగ టీకాలను వైచుట యవసరమని ప్రభుత్వము వారు చెలుపుచున్నారు. జిల్లాబోర్డు లీవిషయమై యోచించవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. టీకాల నిర్బంధ మున్న మండలములలోగూడ, టీకాలు వేయించుకొననివారు చాల గలరని, ఆరోగ్యపు డైరెక్టరుగారు చెలుపుచున్నారు. మ శూచక వ్యాధి వ్యాపించియున్నచోటుల టీకాలను రెండవ మారు నిర్బంధముగ వైచుట యవసరమని, ఆరోగ్యపు డైరెక్టరుగారు గోరుచున్నారు. ఈవిషయమై తమసూచనలను పంపవలయునని, ప్రభుత్వమువారు డైరెక్టరుగారి నడిగిరి. కాని, రెండవమారు టీకాలను నిర్బంధముగ వైచుపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టుట వాంఛనీయుము గాజాలదు. ప్రథమనిర్బంధమునకే ప్రాతికూల్యము గలదు. తంజావూరుజిల్లాలో టీకాలకు ప్రాతికూల్యముగ నాందోళనము జరిగె ననియు, అయ్యది దక్షిణకానరా, బళ్లారి, చెంగల్పట్టు జిల్లాలలో గూడ వ్యాపించె ననియు, తిరునల్వేలి, తిరుచనాపల్లి, పాల్వూరు, కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీలలో గూడ ప్రాతికూలాందోళనము గలదనియు,

ఆరోగ్యపు డైరెక్టరుగారు నివేదికయందు వ్రాసిరి. ప్రథమ నిర్బంధముపట్లనే యంత విముఖత ప్రబలియున్నపుడు, రెండవ నిర్బంధముపట్ల ప్రజలు సుముఖత జాపజోగు. స్ఫోటకములవలన గలిగిన మరణముల సంఖ్య తగ్గుచున్నదని డైరెక్టరు గారు సూచించిరి. కాని ఇది కేవలము టీకాల మహిమయని చెప్పటకు వీలులేదు. నివేదికబట్టి చూచిన టీకాలపద్ధతి ఇంకను చాల లోపభూయిష్టముగనే యున్నదని విదితమగును. స్ఫోటకము తీవ్రరూపము దాల్చుకుండుటచేతనే ఇటీవల మరణముల సంఖ్య దగ్గెనని చెప్పవచ్చును. టీకాలకు సంబంధించిన అంకెలు పలుతావుల సరిగలేవు. జననముల రిజిస్ట్రేషను లోపభూయిష్టముగ నున్నది. అభివృద్ధికి చాల సవకాశము గలదు.

మద్రాసు కాజీ

మద్రాసు కాజీ నియామకము విషయమై చెన్నపురిలో తీవ్రవివాదములు జరుగుచున్నవి. ప్రస్తుతము నియమింపబడినవారి నియామకమును మహమ్మదీయులలో పలువురామోదింపలేదు. హోం మెంబరుగారు మాత్ర మోమోదించిరి. మహమ్మదీ యాభిప్రాయమునకు ప్రతికూలముగ ప్రభుత్వము వారే ప్రతినిధులైనచో చెలియదు. ఫలిత మేమియనది? మహమ్మదీయులలో తీవ్రమగు అసంతృప్తి ప్రబలియున్నది. కాజీ నియామకమును వారు స్థిర విషయముగ నంగీరించెదరని తోచదు. నిన్నటి దినము అబ్దుల్ హమీదుఖాను గారడిగిన ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన ప్రత్యుత్తరము లేమాత్రము తృప్తికరముగ లేవు. ప్రస్తుతపు కాజీని నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు రెవరితో యోచించిరో చెలుపగోరగ, వారందు కంగీకరింపకజోయిరి. ప్రభుత్వమువారు కలెక్టరుద్వారా మహమ్మదీయాభిప్రాయమును గ్రహించిరట. హోం మెంబరు గారెట్టి యభిప్రాయము వచ్చిరని యడుగగ అది రహస్యమని ప్రభుత్వమువారు చెలుపుట చోద్యము. ప్రభుత్వమువారు సంప్రదించిన మహమ్మదీయుల నామములను బయ్యెరచుచో, తీవ్రమనస్కర లేర్పడుననుటకు కారణము గనుపింపదు. కలెక్టరుగారు రెవరితో సంప్రదించిరో, వారిపేర్లను లామెంబరుగారు తెలుపరయిరి. కాజీ నియామకమునకు, ప్రత్యేకనియమము, ఏదియు, విధింపబడలేదట. మరియొకవిత ఏమన, ప్రభుత్వముతో సంప్రదించినవారిలో పలువురు, అభ్యర్థుల నుభయులను అభిమానించిరట అటులగుచో, ప్రస్తుతపు కాజీ గారి నేల నియమించిరో చెలియదు. మద్రాసు శాసనసభయందలి మహమ్మదీయ సభ్యులు 13 గురులో పదిమంది ప్రస్తుత నియామకమునకు ప్రతికూలురుగ నుండగ, ప్రభుత్వమువారు వీరి యభిప్రాయముల నేల నిరాకరించిరో తెలియదు. మద్రాసు మహమ్మదీయుల రాయబారము వెడలి గవర్నరు గారితో, ప్రస్తుతనియామకము జరుగగూడదని విన్నవించిరి. మాల్వీ హబిబుల్లాగారే సమర్థులని తేటపరచిరి. అంతియగాని, ఇప్పటి కాజీగారి కనుకూలముగ ఒక్క రాయబారమయినను వెడలి యుండలేదు. ఇకనయినను, ప్రభుత్వమువారు తాము చేసిన పొరబాటును సవరించుకొనుట యుక్తము.

అందుకు వారంగీకరింపరయిరి. ఇదివరకే మహమ్మదీయులలో తెరిగియున్న అసంతృప్తి, లామెంబరు గారి జవాబుల మూలమున, మరింత అధికమగుట సహజము.

మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రిక:

నెహ్రూకమిటీబోర్డు

మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రిక నెహ్రూకమిటీ రిపోర్టును నిరసించుటలో ముందడుగువై చుచున్నది. కన్సర్వేటివు పత్రికతోపాటు యీ లిబరలు పత్రికయు స్వపరిపాలనము పట్ల ప్రాతికూల్యమును జూపుచున్నది. రాష్ట్రముల కేదియో రీతి స్వపరిపాలనము నొసగి కేంద్ర ప్రభుత్వమును నిరంకుశముగ నుంచవలెనని యీపత్రిక గోరుచున్నది. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండునంత వరకు రాష్ట్రములు స్వపరిపాలనము ననుభవింపజాలవు. కేంద్ర ప్రభుత్వమే దేశపరిపాలనా విధానమును నిర్ణయించును. ప్రధాన పరిపాలనా శాఖలను నిర్వహించును. అందుచే కేంద్రప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండునెడల, హిందూదేశము స్వపరిపాలనము ననుభవించుట కల్గ. హిందూదేశము పట్ల సానుభూతి గనుపటచు బ్రిటీషువారు కొందరు రాష్ట్రములకు స్వాతంత్ర్య మీయ నంగీకరించినను కేంద్ర ప్రభుత్వమును నిరంకుశముగ నుంచ గోరుచున్నారు. మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రిక ఇట్టి కోటిలోనే చేరుచున్నది. కొంతకాలముక్రిందల యీ పత్రికకు ప్రత్యేకవ్యాసములను వ్రాసిన గ్విన్నుగారు ఇట్టి యభిప్రాయమునే సూచించిరి. అందుచే గార్డియను పత్రిక నెహ్రూకమిటీ సూచనలను విరుద్ధములని నిరసించుట వింతగాదు. ఈ పత్రికలకు, సత్వరపరిపాలనసిద్ధి ఏమాత్రము బనికరాదు. వీని విమర్శనలను భారతీయులు పాటింపవలసరములేదు.

దేవదాసిచట్టము

డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారు, మద్రాసు శాసనసభలో హిందూధర్మాదాయ శాసనమునకు సవరణగ ప్రవేశపెట్టిన దేవదాసిచట్టమును, నిన్నటి దినము శాసనసభవారు సెలెక్టుకమిటీకి పంపిరి. కళావంతుల స్త్రీలలో పలువురు వ్యభిచార వృత్తిని మాని, గౌరవముగ జీవింప జూచుచున్నారు. అట్టివారికి స్వతంత్ర జీవనాధార మేర్పడుచో, వివాహములను గావించుకొని సౌఖ్యముగ జీవింపగలరు. హిందూ ధర్మాదాయ శాసనమును కొలదిగ సవరించుచో, నిట్టి సౌకర్య మేర్పడును. నర్సిసు యీనాములు నేరీలగును. మైసూరులో నిట్టి సౌకర్య మేర్పరుపబడెను. డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి టిటిసౌకర్యమును చెన్నరాజధానిలో గూడ నేర్పరుప నిశ్చయించి ప్రస్తుత చట్టమును ప్రవేశపెట్టిరి. సెలెక్టుకమిటీవారు చట్టమునందు అనుకూలమగు మార్పుజేసి కళావంతుల సంఘమునకు జెందిన స్త్రీలు తమ కళంకమును బాపుకొనుటకు తోడ్పడెద రనియు మద్రాసు శాసనసభవారు సవరణచట్టము నామోదించెదరనియు నమ్మెదము. కళావంతుల దుర్దశ తోలగుట కెట్టి ఏర్పాటు జరిగినను మేలే యగును. డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి సత్ప్రయత్నములు సఫలమగుగాక!

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు సవరణచట్టమును గూర్చిన చర్చను మదరాసు శాసనసభవారు మూడు మాసములవరకు నిలిపివైచిరి. సత్వర పరిష్కారము జరుగవలయునని ఆతురపడుచున్నవారి కీ యాలస్యమువలన విసుగుపుట్టుట సహజమయినను, ఈ మూడుమాసముల గడువులోపల ఆంధ్ర ప్రతినిధులు ఏకీభావము జూపి, అనుకూల పరిష్కారము జరుగునట్లు జూచుట యవసరము. స్థలముల తగాదావలన, ఆంధ్రులలో ఐకమత్యము నడలుచున్నది. పట్టుదలలు తెరుగుచున్నవి. అసలు ప్రశ్న ఛెనుకకుబడుచున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము, ఆంధ్రశబ్దమును సార్థకముజేయవలయును. ఆంధ్రభాషద్వారా విద్యను వ్యాపింపజేయవలయును. సాంకేతిక పారిశ్రామిక విద్యను గణపవలయును. పరిశోధనాభివృద్ధి కవకాశముల నొసగవలయును. ఇందుకు మారుగ, కేవలము స్థలములకొరకే తగాదాపడుట వలన, విశ్వవిద్యాలయపు నిజప్రయోజనము మరుగగుచున్నది. ఈలోపుగ తమిళులు ముండడుగువైచుచున్నారు. చిడంబరం విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడుచున్నది. ఇదిగాక, తమిళ విశ్వవిద్యాలయము త్వరితముగ స్థాపింపబడుచున్నది. ఆంధ్రుల సమయమున తమతమ విభేదములను మరచి, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధికై కృషి నలుపుట వివేకమా. విశ్వవిద్యాలయమునకు ధన సహాయము చేకూరు ఆశగనుపించుచున్నది. ఈవిషయమై తగు ప్రోత్సాహము చేకూరు నని తోచుచున్నది. మూడు మాసముల యనంతరము, సర్వాంగశోభితమగు విశ్వవిద్యాలయము సుస్థిరముగ వెలయు భాగ్యము ఆంధ్రులకు లభించుగాక యని కోరెదము.

సైమనుకమిషను : మద్రాసు ప్రభుత్వము

సైమనుకమిషనుకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు పంపిన విజ్ఞాపనగూర్చి, నిన్నటిదినము శాసనసభలో నడిగినప్రశ్నకు, రివిన్యూ మెంబరుగారు ఆకునకం దని పోకను పొందని జవాబిచ్చుట చోద్యము. నిజేదికయందలి సంగతులను, శాసనసభవారికి చెలుపుచో, ఏమిసప్తము గలుగునో తెలియదు. సైమను కమిషనుకు పంపినరిపోర్టులు, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమువారిచే పంపబడెనని, రివిన్యూమెంబరు గారు చెప్పిరి. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలకు సంబంధించిన విషయములు, మంత్రులచే నామోదించబడెనని మాత్రము చెప్పిరి. దీనిబట్టి కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వమువారే నిజేదికనంతను తయారుజేసి రనియు, మంత్రులకు దీనియందు జోక్యము లేదనియు, మంత్రులకు రిజర్వుడు శాఖలకు సంబంధించిన విషయములను అనలే జూపలేదనియు, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలకు సంబంధించిన విషయములను మాత్రము జూపిరనియు, అనుకొనవలసివచ్చును. రివిన్యూ మెంబరుగారు చెప్పినసంగతులబట్టి, యాయూహ బలపడగలదు. ప్రభుత్వమువారు పంపిన నిజేదికను శాసనసభకు జూప వీలులేదని, రివిన్యూ మెంబరుగారు నుడివెరి. ఇంతరహస్యమున కవసర మేమిగలదో తెలియదు. మొత్తముమీద, మంత్రులు ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలకు సంబంధించినంతవరకయినను రిపోర్టును తయారు జేయలేదని చెప్పవచ్చును. మంత్రుల దురవస్థను గ్రహించుట కిది సరిపోవును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు

కార్యనిర్వాహక సంఘము
ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము వారు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాదర్శముగ నుంచుకొని, నర్వపక్ష సమావేశ తీర్మానముల నామోదించుచు, వాని వ్యాప్తికై కృషి నలుప నిశ్చయించిరి. సైమను కమిషను బహిష్కారమును సాగింప తీర్మానించిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి తీర్మానములు సఫలమగునని నమ్మెదము. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ సంద్యాలలో జరుగు నని తెలియుచున్నది. ఈసభను సవంబరు 16, 17 తేదీలలో జరుపవలయు నని, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు గోరిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సర్వపక్షసమావేశమును గూడ అక్కడనే జరుపవలయునని గోరియుండిరి. ఈమారు, జరుగు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ చాల ముఖ్యమయినది. ఈసభ తన ఆదర్శమును విడువక, సర్వపక్షసమావేశ తీర్మానములను బలపరచుచు, సైమను కమిషనును బహిష్కరించునని, వ్యక్తపరుపవలసి యున్నది. ఆంధ్రసభలు జరుగుట కిదివరకే ఆలస్యము జరిగినది. ఇకనయినను కర్నూలు మండలమువారు చురుకుదనము చూపి, సవంబరు నెలలో రాష్ట్రీయ సభను నిర్వహించి, కలకత్తాలో జరుగనున్న కాంగ్రెసు మహాసభకు ఆంధ్రాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుట యవసరము ఆంధ్ర సభలు జయప్రదముగ నెరవేరుగాక యని కోరెదము.

క్రొత్త బొంబాయి గవర్నరు

క్రొత్త బొంబాయి గవర్నరుగారు నర్ ప్రెజిడెంట్ సైక్యుగారు, లండనులో నిచ్చిన విందునందర్భమున, తమ యభిప్రాయములను వెలిబుచ్చిరి. సమీప ప్రాచ్యదేశముల సమస్యలు, హిందూదేశసమస్య కన్నను చాల స్పష్టమయిన వనియు, హైదరాబాద్ సమస్య క్లిష్ట మనియు పలికిరి. ఎక్కుడు క్లిష్ట మెటులనో వీరు చెప్పకబోయిరి. భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మిచ్చునెకల, హైదరాబాదు సులభపరిష్కార మగును. లేనియెడల, ప్రతివిషయమును ఆటంకముగనే గనుపించును. సైమను కమిషను వారు అన్ని విషయములను, వివిధాభిప్రాయములను పరిశీలించి, నిర్ణయింపవలెనని, సైక్యుగారు పలికిరి. సైమను కమిషనువారయినను, స్వపరిపాలనము నీయవలయునా లేదా యను విషయమును నిర్ణయించుట వ్యర్థకార్యము. స్వపరిపాలనము, ప్రతిజాతికిని జన్మ స్వాతంత్ర్యమయినపుడు, యీవిషయమై విచారణ జరుగవలసిన యవసరము గనుపింపదు. సైక్యుగారు కస్పర్వేటిపువక్షమువారు. వీరు ప్రజాశయములను ప్రోత్సహపరుపని, విచితమగుచున్నది.

చెట్టి సర్కారు గార్ల కేసు

సెషన్సుకు పంపబడెను
చెంగల్పట్టు జాయింట్ మేజిస్ట్రేటు అగు సాహబుద్దీన్ ఐ. సి. ఎన్. గారు ఎం. సింగరవేలుచెట్టి, ముతుండలూరి సర్కార్లగారితై పెనులైరు తెనాలిక్రాసింగు గేటును తెరచి సిగ్గులు దీక్షములను గత జూలై 21 తేదీ రాత్రి ఆర్పించివేసి నందులకు లేబడిన కేసును సెషన్సుకు విచారణకై పంపిరి.

శ్రీయుత సామినేని
సూర్యనారాయణ రావు
నాయుడుగారు

సాముద్రిక శాస్త్రమునందు నిరుపమాన మగు ప్రజగలవారు

వీరి పూర్వము మొదట కృష్ణా మండలమునందలి మచిలీ బండకు పట్టామున విక్కిలి గొప్ప ప్రభుత్వోన్యోగములను చేసియుండిరి. వీరు చాల ఘరానా కుటుంబమువారు, సూర్య వారాహరావు వార్యులుగా రిపుడు విజయనగరమునం వొక బ్రోకరుగా నున్నారు. ఈయన వయసు దాదాపు 50వత్సరము బండును. ఈయన కొంచెము పొడుగుగాను చాలయరుకుగాను యుండును. ఈయన చురుకుదన మంతయును కనులలోగోచరించుచుండును. సాముద్రిక శాస్త్రమునందు యీయనకుగల అభిరుచును ఆపరిమితము. ఈయన ధనవంతుడు కాకపోయినను తనవద్దకు వచ్చినవారివద్ద చిల్లిగవ్వయైన పుచ్చుకొనకుండు యెంతయుగానీ చేయిచూచి భూతభవిష్యద్వర్తమానములను బహు సీపలుగా చెప్పెరు.

ఈయన చేతివియూరు వర్ధిలియే విచిత్రముగానుండును. చేతిలో స్పష్టముగా కనబడుచుండు రేఖలనుబట్టి శ్రవణము వం దన్ని దేశములలోను సాముద్రిక శాస్త్రవేత్తలవలెను వారు ఫలములను చెప్పయండునుగాని యీ వార్యుడుగారు మాత్రము స్పష్టముగా కనబడు రేఖలపై వాధారపడి ఫలములను చెప్పెరు. బొటనవ్రేలి (అంగుష్ఠము) మీదను దానికిందను అలి నూత్నముగా నుండు చిన్న రేఖలనుబట్టియే యీయన ఫలితములను చెప్పెదడు.

ముందుగా వచ్చినవాని ఆరచేరిని యీయన తన బొటన వ్రేలితో నొక్కును. అందువలన చర్మము ముడుత తేర్చును. అదనకు పరిగా కనబడకుండు నుండు చిన్న రేఖలపుడు తలూలన చాల స్పష్టముగా కనబడును. వానిబట్టి జీవితచరిత్ర యంతయును ఆయనకు కనులకుట్టిన ట్లగుపడును. ఈ రేఖల ప్రకారము చంద్రునికళవలెనే కాలానుగుణ్యముగా మారుచుండునని ఆయన ఆ రేఖలప్రకారమునుబట్టియే ఫలములను కల్పయండును.

ముందు చాలయేళ్ల తరువాత కలగగల ఫలములను గూడ వాయన చాల నిర్ధారణగా చెప్పెను. కొలదికాములలో జరుగుచున్న పంగతులను ఆయన అవలీలగా చెప్పగలడు. ఏకోజాన యేమిజరుగునోకూడ పరిగా ఆయన చెప్పెదడు. ఈ విషయమున పాశ్చాత్య సాముద్రిక శాస్త్రవేత్త లెవరుగూడ యీవార్యుడు గారికి యీడుకాబాలరు.

వారిలో నొకమిత్రుడు కనపడి రేపు నేను పూరికివెళ్లెదనని వాయుడుగారితో చెప్పినచో వాయుడుగారు పూరికే ఒక సారి ఆమె తునిచేరిని తరికించిచూచి మూడుకోజాలలోగా నీవు ఒకమైదూరమైన వెళ్లవని నవ్వుచు చెప్పెను. వాయుడుగూట యీవారి పెద్దదని ఆమెత్రుడవును తనలోననుకొనునగాని ఆవ్రయూమున కేదోయొక అంతరాయము విధిగాకలిగితిమను.

ఒకవిచేయచూచినపుడు వీరిచరిత్రకాక వారి ఆప్త బంధువుల చరిత్రలగుడ వాయుడుగారు చెప్పగలరు. ఇది విక్కిలి అద్భుతమగువిషయము.

చేరినిచూచి ఆయనజాతకమును వ్రాసెదరు. అదనకొక జాతకమున్నచో ఆవాయుడుగారి జాతకమునకును జననకాలమున వ్రాయబడిన జాతకమునకును యెట్టి భేదమును కనబడదు. ఎవరికైన జననకాలము నక్షత్రము లేదీ వారము మున్నగునవి తెలియకపోయినచో వాయుడుగారు వానినన్నటిని సిగ్గులుగా తెలిపెదరు. ఆయన తెలివినదాని కిక తిరుగులేదు.

ఇంత గొప్పసామర్థ్య మీయనకుండినను వైకిమాచుటకు యేమియు తెలియనివాని వలెనే యుండును" అని విజయనగరమునండి ఎం. వి. నగసింహస్వామి, ఎం. పి. గారు వ్రాసిన శేఖ త్రివేణీపత్రిక 4-5 పంచిలు గల పంపుటమున ప్రకటింపబడెను.

అఖిలభారత కాంగ్రెస్ కమిటీసభ

ఢిల్లీలో సవంబరు 8 తారీఖున కూడును
అలహాబాద్, అక్టోబర్ 11:—అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘకార్యదర్శి ఈ క్రిందిప్రకటన గానియచున్నారు. “అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభ ఢిల్లీలో సవంబరు 8-న తారీఖునండి 5-వ తారీఖువరకు ఢిల్లీలో అన్నారీగారి గృహమున జరుగును. కాంగ్రెసు పర్మిట్ కమిటీకూడ ఆ తారీఖులలోనే కూడును. (అ. ప్రెసు.)

విదేశవార్తలు

దాను త్రివిక్రమరావుగారు

"పాతజాతులకు స్వాతంత్ర్య మున్న నే
అంతర్జాతీయశాంతి న్యాయ మేర్పడును"

(బీముసర్వీసు)

జనీవా, అక్టో 9:—దాను త్రివిక్రమరావుగారు మహాజనపథకు ప్రతినిధిగ వీరిన దాను త్రివిక్రమరావుగారు జర్మను యువజనసంఘసభ కేగిరి. పాతజాతులకు స్వాతంత్ర్య ముండవలెననిరి. తనచో అంతర్జాతీయశాంతి న్యాయ ముండవలెననిరి. యూరపుయ్యువకుల స్నేహభావమును జూపుచున్నారని భారతయువకులకు పంజేతమును గొంపోగలనని ఆశించుచున్నాడననియు యూరపు క్రాంతిపంథిలో ఆవలోకనము మారినదనియు నడిపిరి.

ఆంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడిక

అందరి ప్రత్యుత్తరములు జేరినవి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 11:—ఆంగ్లో ఫ్రెంచి నాకాడక ఒడంబడికను హార్మి అన్ని ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములు జేరినవి. త్వరలో సమాజసమగు కాగితములన్నిటిని ఇతర ప్రభుత్వముల సమ్మతిని బొందినపిద ప్రకటించెదరు.

బొంబాయి నూతన గవర్నరు

వీడుకొలుపుచుందు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

బొంబాయి నూతన గవర్నరు దంపతులు సర్ ప్రెడెరిక్ నైట్స్ గారికి బ్రిటిషుఇండియాను యూనియను సంఘమువారు బేరొల్లొబుచును నొసగిరి.

నైక్సుగారి యువన్యాసము

సాహిత్య ప్రాచ్యదేశసమస్యలు ఇండియా సమస్యలు చిక్కులతో గూడుకొన్నవి. సాహిత్య ప్రాచ్యదేశసమస్యలు భారతసమస్యలకు అదర్శముగ నుండజాలవు ఇండియాసమస్యలు చిక్కులతో గూడుకొన్నవి భారతదేశ ప్రేమమునకు యాచిచ్చునైన వారపోయవలసియున్నది. బొంబాయిలో దీక్షంబరు 7 తేదీని విగ్రహదర్శనము. రాగానే క్యాబ్రాంగులకు క్రికెటు వందములకు బోయెదరటం.

చీనా పరిస్థితులు

కాన్సురాప్ర) నష్టములు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 10:—కొంతకాలమునుండి ఆల్లరలు కాన్సురాప్ర)నుతో సాగుచున్నవి. ముసల్మానులు స్పష్టముగ రియజుచిరి. వావుచోలోయున్న క్రైస్తవముత్రచారకుల ఆస్తిని జాలైలో నాశన మొనర్చిరి. కాని అసలుచిక్కులు రెండునెలలక్రిందటనే అంతరించెనట.

పేగులో అయిదు అంతస్తుల మేడలో తనిచేయు 87 గురికి 80 మంది కప్పటి ప్రాణములను విడిచిరి. 16 శవములను పైకి తీసిరి.

కీనాలో రషియాధికారులు 180 లో 121 మంది లండనులను తని కప్పటి ప్రాణములను నష్టమును కలుగజేయుచున్నారని కనుగొని 10 సంవత్సరములవరకు బెర్కాకరిం కేషించిరి. 9 గురిని వదలి బెట్టిరి.

నెహ్రూజీయ

హిందూమహమ్మదీయ ఒడంబడిక

అమితకష్టముపై నెహ్రూసంఘమువారు చేసిన ఒడంబడికను స్వార్థపరులగు సాంఘిక పక్ష పాతులు ధ్వంసముజేయు యత్నించుచుండ మహమ్మదాబాదు మహారాజాగారు వలదని స్వసంఘము వారిని హెచ్చరించుచున్నారు.

సంస్థాన ప్రజలు

సంతృప్తులుగ నున్నారు

(బీముసర్వీసు)

లండన్, అక్టోబరు 10:—ధూపాను నవాబుగారిట్లు దెలుపుచున్నారు. స్వపరిపాలనముగల భారతదేశమునకు ప్రస్తుతము సంస్థానాధీశ్వరులకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకున్న సంబంధములు ఇచ్చట కెంతమాత్రము సంస్థానపు ప్రజల కిష్టము లేదు. కొంతకాలములో ఇండియా స్వపరిపాలనముగల జొమిని యనుగా విచ్చుచుగాని సంస్థానప్రజలకు మాత్రము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును తమ ప్రజలకున్న సంబంధములు వారికి చుట్ట కెంతమాత్రము ఒప్పుకొనరు. భారతదేశము నానాప్రాజ్యమువల్లను రాజపట్లను స్వావిభక్తిని విశ్వాసమును జూపుచున్నది. సంస్థానప్రజలు తమ వీరికలను నమ్ముచున్నారు. వారియందు అతి విశ్వాసముగలదు. సంస్థానప్రజలు ఎంతలోగూడ వెనుకబడినవారుగారు. వారు సంస్థానపు ప్రజలు బ్రిటిషు ఇండియాకు గనుక సంస్థానాధీశ్వరులకు యధికారముకంటె ఎక్కువ యధికారమునిచ్చిన అంతకు సమానముగ బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో జేసికొన్న ఒడంబడిక ప్రకారము యధికారమును సంస్థానాధీశ్వరులకు గూడ ఇవ్వవలెనని కోరెదరు. ఇచ్చెదరనే ఆశించుచున్నారు అట్లు చేయుటచే సంస్థానములకు భావిభారత జొమినియనుకు సయ్యెద్య ఏర్పడుననిరి.

దెహ్రాడూన్ ప్రభాకారికి భంగకరముగ నుండురని తోచిన స్త్రీపురుషులను ప్రమాదకరముగ తేకుండు సాధనములను జేయుట కొకచట్టమును ప్రవేశపెట్టెదరటం.

బ్రిష్టరు మోటారుబండ్ల యధికారి గంటకు రెండుఅణాల కూలిని రైల్వేలో అన్నిటిని తుడుచు పనినిజేయుచు 35 ఏండ్లలో కొటికేయి దాయెనట. ఇతరుగూడ ఆమెకికను వ్యక్తియే.

ఇరాకు ప్రభుత్వమునకు 800 మైళ్ల ప్రదేశమును ఉచితముగ గ్రేటుబ్రిటును ఇచ్చివేసెనని ఆశ్చర్యకరముగ ఆల్ ఇరాకు దెలుపుచున్నదని ఫ్రీ ప్రెస్ బీముసర్వీసువార్తలు దెలుపుచున్నవి.

ఆమెరికా పత్రికాప్రచారకుడు హర్రీగారి నిష్క్ర) మణము కాలనిర్ణయములేకండ అగిపోయినది. ఆంగ్లో ఆమెరికను పత్రికాసంఘమువారు క్రకటింపు సంగతులను పోయింకేగు బ్రియండుగార్లు పూర్తిగ ఆలోచించువరకు పోరటం.

ఆర్థరు ప్రిల్వెలు అనునామె భర్త 15 శోజాలయి చని పోయెనట. భర్త లేనిదే మనజాలనని ఆమె 12 అంతస్తుల మేడ కిటికీనుండి నేలబడి మృతినొందెనని న్యూయార్కు వార్తలు దెలుపుచున్నవి.

నెహ్రూ నివేదిక

యిట్ట దాఖలగును

డెయిలీ తెలిగ్రాపుపత్రిక విలేఖరి

(బీము సర్వీసు)

లండన్, అక్టోబరు 10:—నెహ్రూ అయ్యంగార్లు భిన్నాభిప్రాయములను కొండంతకేసి డెయిలీ తెలిగ్రాపు పత్రికా విలేఖరి స్వరాజ్యపక్షముతో తప్పక చీలిక కలుగునని వ్రాయుచున్నాడు. చీలికలు తప్పక కలిగినదనే జెప్పుచున్నాడు. నెహ్రూవిధానమును వారిలో వాకే తెంచితేసికొనెదరనుచున్నాడు. మొదట అయ్యంగారు నెహ్రూ తగాదాతోను, పిదప దానివలన నష్టముగల్గునను వారిచేతను ఆ రాజ్యాంగవిధానము ఎగిరిపోవనట.

నైమనుకమిషను

ఇంపీరియలిజము ప్రతికూలసంఘము

(బీము సర్వీసు)

లండన్, అక్టోబరు 10:—లండనులో నైమనుకమిషను పట్ల తమ ఆసక్తిని జూపుటకు ఇంపీరియలిజము ప్రతికూల బ్రిటిషు షర్మమువారు సభిలను పల్కుచున్నారు. లెఫ్టెనెంట్ కార్మికపక్ష నాయకులెందరో ఈ సభిలందు పాల్గొనెదరటం. మ్యాక్స్ నో సకలత్వాలా సింహ ఎంబుల మున్నగువారు ప్రసంగించెదరు. కార్మికపక్షమువారి ఇంపీరియలిజము వైఖరిని తీవ్రముగ బ్రిడ్జి మునుగారు ఖండించెదరటం. నైమనుకమిషను గూర్చి ప్రత్యేకముగ ప్రస్తావించెదరు.

తుక్కుల ప్రదర్శనమును లండనులో పాటియాలమునారాజు, జిండుపాలకుడు తమ తుక్కులను గూడ ప్రదర్శించుచున్నారు.

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త.—పారసంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయభట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించిన నన్నయభట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్రభారత లక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడి, అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయశాటకము కాదనువారి వాదము లన్నియు సప్రమాణముగ ఖండింపబడినవి. భాషాసేవకు లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో కలవు.

వల 0-12-0. పోస్టేజీ వలం.
“ఆంధ్రపత్రిక” ఆఫీసు, 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు

బెజవాడ
(స్వకీయవిలేజిరి)

డాక్టరు అనిబెసెంటుగారు

అక్టోబరు, 1911:—నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు గాంధీ యద్యావనన మంతయు చక్కగ తోరణములతో అలంకరింపబడి జనసమూహముతో నిండియుండెను. కృష్ణ జిల్లా సర్వపక్ష సమావేశమున కధ్యక్షతన వహించుటకు యాజ్ఞాపకము విచ్చేసిన శ్రీమతి బెసెంటుగారికి గౌరవించుటగాను గాంధీ యద్యావనన సభ జవజబదెను. అప్పుడు పురపాలకసంఘము, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘము, పట్టణ కాంగ్రెసుసంఘము, పౌరలు ప్రత్యేకముగ విసతివ్రతములను సమర్పించి పుష్పమాలలతో అనిబెసెంటుగారి కలంకరించిరి.

సభ సరిగ 6 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. భారత మహిళాసంఘమువారి వినతివ్రతమును గైకొనినవిమ్మల సకాలమున అనిబెసెంటుగారు సభాప్రదేశమునకు విచ్చేసిరి. ప్రార్థనతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. అటుపిమ్మట సభానవత్రములు ఏర్పడుటచే, తదనంతరము విసతివ్రతముల నన్నింటికి అనిబెసెంటుగారు ప్రత్యక్షతనమిచ్చిరి. తమకు చేయబడిన గౌరవమునకు ఎల్లరకు కృతజ్ఞతను వెల్లడించిరి. గ్రంథాలయమును గూర్చి తమ కిరణరశ్మి తెలియననియు, యీ యుద్యమములన దేశమునందు చలకనగ విజ్ఞానము విస్తరించుననియు తెలిపిరి.

మనదేశమున నెలకొల్పబడిన పంపలన్నిటిలో ప్రజోపయోగమైనది మౌనవిలాపిణి యనిరి. దేశీయులను స్వకరిపాలన కర్హులగ చేయదగిన పంప గ్రామపంచాయతీ యని వక్కాణించిరి. ఈదేశమున క్రైస్తవతాత్పర్యమును పూర్వమునండియు గ్రామ పంచాయతీలు గ్రామాభివృద్ధికి కృషి నల్పించుటచే, దేశాలయము, బడి, సత్రము యీ మూడు కార్యములను నిర్వహించుట పంచాయతీలందే యుండెను. మరల పంచాయతీలు దేశమున నెలకొల్పబడి వాటి పని అవి చేసినగాని మన దేశమున దలి క్లిష్టసమస్యలు తరిమార్చుట కావు. బల్లారిలో రంగనాథ మొదలియగు గారు పంచాయతీల యేర్పాటుచేయుటకై శ్రమ పడుచున్నార. అన్ని పనులకంటె ముందు మనము గ్రామపంచాయతీ పనిని చూడవలయును. ప్రతిచోటను పంచాయతీలవలన ప్రయోజనము పుష్టముగ కన్పించుచున్నది. పన్నులను స్వయముగ విధించుకొని విమూలైన సొమ్ముతో గ్రామాభివృద్ధికరములగు పనులను చలకనగ నెరవేర్చుకొనుచున్నార. స్వకరిపాలనావిధానము గ్రామ పంచాయతీలములమున దేశమున వ్యాప్తివెదగలదు. అన్యాయముగ విధించిన పన్నులను గ్రామ పంచాయతీలు ఎదిరించగలవు. గ్రామ పంచాయతీలు యీ దేశమున అనాదినుండి గలవు. ఆకాలమున క్రమగ్రామమున విధిబడిగలదు. జనులు బలిష్ఠులగు నుండిరి. నిజులకు తగినంత ఆహారము దొరుకుచుండెను. ఇప్పుడది యంతయు మాయమైపోయెను. బ్రిటిషుపాలన ప్రారంభమయిన తర్వాత పంచాయతీపద్ధతి వర్ధిల్లుచుండినట్లు మనోగారు చెప్పియుండిరి. ఇప్పుడు బ్రిటిషు పరిపాలనలో ఆ పాతకాలముల మాయమయినో చెప్పజాలము.

పంచాయతీలకు కావలసినంత స్వాతంత్ర్యముండవలెను. కలెక్టరుయొక్క జోక్యముండరాదు. అట్టి జోక్యములన పరిపాలన సామ్యమునకు విఘాతము కలుగును. గ్రామముయొక్క జనుల సౌఖ్యమునకు తర ఏర్పాటుల నన్నింటిని చేయుటకు సంపూర్ణాధికార ముండవలయును. సుపరిపాలనకు గుర్తు దేశము నందలి ప్రజలు సౌఖ్యముగ నుండుటయే, అది స్వకరిపాలన యొక్క తప్పదు మాత్రమే సాధ్యమగును.

ప్రజలలో ఇప్పుడగుపడుచున్న ఉదాసీనతకు విసెంటు గారు తమ విచారమును వెల్లడించిరి. పరరాజుల పరిపాలనకు యోగ్యులందైనంతకాలము స్వరాజ్యము రాదనిరి. పరరాజులు తమ స్వలాభమునకై యత్నింతురగాని పౌరుల సౌఖ్యమునకై అట్లే ఆలోచింతురు. ఎప్పుడు పౌరతంత్ర్యముపట్ల యాదేశీయు. విమూలతన గట్టిగ చూపెట్టినట్లు బ్రిటిషువారు గ్రహించులో ఆనాడు స్వరాజ్యము ప్రాప్తమగును.

ఇప్పటి హిందూదేశముకంటె, స్నేహభావముతో మెలంగుచు స్వరాజ్యమును పొందిన హిందూదేశము కలనె ఇంగ్లాండుకు సౌఖ్యము చేకూరగలదు. “స్వరాజ్య మనగా ఇంగ్లాండులో ఇంగ్లీషువారి కెట్టి హక్కులు గలవో, అట్టి హక్కులు భారత దేశమునందు భారతీయుల కుండవలయును.” అని తమ యువశ్యాసమును బెసెంటుగారు ముగించిరి.

పందనముల నర్పించుటతో సభ ముగింపబడెను.

* * *

శ్రీమతి డాక్టరు అనిబెసెంటుగారికి
బెజవాడపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు
నమస్కించు వినతివ్రతము

అమ్మా!

ఆసియాఖండమునది యితరరాజ్యములన్నియు స్వయం నిర్ణయమును గ్రహణసారముగ ప్రజాస్వామిక శ్రేణుత్వములను స్థాపించుకొని సర్వసౌఖ్యములతో శోభించుచున్న ఈకాలమున ఆదికాలమునుండియు ప్రపంచమునందంతటను నశ్వితీయ మగు శాగరికతతో ప్రఖ్యాతి గాంచిన భారతఖండము బ్రిటిషుక్రతు త్వమువారికి హస్తగతమై రానరాదు కృతించుచు, నామమాత్రావశేష మగుననికూడ అన్వేషింపుడు నిరాశను కలుగజేయుచున్నది. మీదమిక్కిలి పౌరతంత్ర్యమునందు తప్ప భారత భూమి కెప్పుడును మోక్షము లేదని ప్రపంచమును వ్యామోహవలచుటకు ప్రభుత్వపు ఉద్యోగియులచే తీవ్రమగు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. అట్టి వానిలో ఒకటగు నైమను కవి నను విచారణ మన కిప్పుడు ఆవహించియున్నది.

ఎట్టి ఆపత్తుల భారతభూమి కెప్పుడును సోకకుండజేసి భారతజాతి తోడివారిలో నుత్తరసిద్ధిభక్తితన సంపాదించుటకు గాను తాము హోమయాని ఉద్యమము స్థాపించి, ప్రవాస శిక్షనుపొంది, అసామాన్యమగు కృషిని పరిపియున్నార. అంతటితో తాము కార్యక్రమమును ఆకక సర్వజనసమ్మతములగు నూత్రములను చేర్చి రాజకీయప్రజాశిక్షను సిద్ధపఱచుట అత్యవసరమని తాము నిశ్చయించుకొని మిక్కిలి జాగ్రూకతతో శ్రమజేసి కావన వెల్లు అట్టి ఇండియా బిల్లును సిద్ధపఱచి యున్నార. అందువలన ఇప్పటి కాలమున శ్రీయుత మోరీలాలు నైహూ ప్రభృతులగు సవివాగగణ్యులు సర్వపక్షములకు సమ్మత పగునట్లు భారత రాజకీయప్రజాశిక్షను సిద్ధపరచిరి. దీనియొక్క జయప్రదత్వమునకుగూడ తాము సర్వవిధముల కృషి జేయుచున్నార.

భారత వర్షములకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాశయసర్వసిద్ధి గూడ తమనిరంతరకృషివలన సమూర్ధమగుచున్నది తమకు శ్రీపరాత్మకు ఆయురారోగ్య దాత్యు, మేధావంశకులను ప్రసాదించు గాతీయని ప్రార్థించుచున్నారము.

పట్టణ కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులు,

* * *

దివ్యజ్ఞాన సమాజ స్వాగతవ్రతము

బెజవాడ దివ్యజ్ఞాన సమాజ సభ్యులమగు మేము మీకు నుస్వాగత మొనఁగుచున్నాము. బానిసత్వమున నున్న ప్రజల స్వాతంత్ర్యము కొరకు, ప్రజలలో నైకమత్వమును కలుగజేయుటకు మీ పౌరలు మొనఁగుచున్నవిమ్మ మే మొక ప్రపంచ క్షేత్రగా భావించుచున్నాము.

ఇట్లు,

దివ్యజ్ఞాన సమాజ సభ్యులు,

ఆంధ్ర లైబ్రరీ సంఘ స్వాగతవ్రతము

కృష్ణ జిల్లా అఖిపక్ష సమావేశమున కధ్యక్షత వహించ, మాపుకమునకు విచ్చేసినమీకు ఆంధ్ర గ్రంథాలయ సభ్యులమగు మేము స్వాగత మొనఁగుచున్నాము.

ఈ దురదృష్టమగు మాజన్మదేశపు విమూలకారకు మీరు గానించుచున్న యమూల్యమగు నేవకు మీయెడల కృతజ్ఞత నే భారతీయుడును తెలుపకయూండవలదు. మేము జరుపుచున్న స్వాతంత్ర్యపోరాటమునందు మీరు మాకు చేదోడువాదోడుగ నున్నార. పాశ్చాత్యదేశములందు భారత దేశముయొక్క ఉత్సాహవ్రతను శాగరికతను దెలిపి పాశ్చాత్యుల కేత్రములను తెరచిన వారిలో మీరే ప్రథములు. మీకు నాయొక్క ప్రేమను సత్యమగు గౌరవమును దెలుపుచున్నాము.

భారత స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నములందు దేవుడు మీకు సహాయభూతు డగును గాక!

ఇట్లు,

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ సంఘ సభ్యులు.

డా॥ బెసెంటుగారికి స్వాగతము

బెజవాడపౌరల స్వాగతవ్రతము

ఈనెల 9 లేదొ 10 అనిబెసెంటుగారి కీక్రింది స్వాగత వ్రతమును బెజవాడపౌరలు సమర్పించిరి.

మాకు జన్మమువలనను మీకు దత్తవలనను మాతృదేశమైన యీ దేశమునకు మీరుగావించిన యఖండమగు సేవలను గుర్తించుచు మీకు మేము స్వాగతమొనఁగుచున్నాము.

గత 40 ఏండ్లనుండియు మీరుగావించిన సేవలచే స్వాతంత్ర్యమునగోరు దేశములు స్వాతంత్ర్య సంపాదనవిషయమున

కృతసిక్త్యములై యున్నయెడల విదేశీప్రభుత్వము చిరకాలముండవలదని పుష్టపడుచున్నది. ఇప్పుడు మాకు అత్యంతప్రియమగు పరమావధి కనమాపుమేరలో నున్నందులకు మీరుచేసిన కృషియే చాలవరకు కారణమగుచున్నది.

మీరు ఇటీవల లక్నోలో గావించిన పని మిగులప్రశంసనీయమైనది. మీరు మరొకసారి సంద్ధి రాయచారి నైత్రవర్తింపిరి.

మీకు దీర్ఘాయువగుగాక! ఇట్లు బెజవాడపౌరులు.

* * *

కాకినాడ పురపాలక సంఘసన్మాన వ్రతము

కాకినాడ పౌరలపక్షమున కాకినాడ పురపాలకసంఘ సభ్యుల మగుమేము మీకుగౌరవపూర్వకముగ స్వాగత మొనఁగుచున్నాము.

విద్యా విషయమున మీరు భారతదేశమున గావించిన ప్రయత్నములు ఏర్పాటులు సాంఘిక మతవిషయములందును మీరు గావించిన సేవమును విమ్మలను మాకు అత్యంతప్రియతములగు చేసెను.

విద్యావిషయమున మీరు కాకిలో స్థాపించిన నెంట్రులు హిందూకాలేజి కాకిహిందూవిశ్వవిద్యాలయముగ మారుటయు ఆంధ్రదేశమున మనవల్ల కాలేజీయు ఆదయాదాకాలేజీయు మీయొక్క ఉత్సాహవ్రతవలన విజయమును దెలుపుచున్నది.

భారతదేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటమునందు మీ రొనర్చిన సేవలవలన నొనర్చుచున్నటువంటియు ఘనకార్యములకు భారతదేశమంతయు మీకుకృతజ్ఞులగుచున్నది.

ఆంధ్రులు సర్వతోమఖాభివృద్ధి గాంచుటకు ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రము ఆవసరమైయున్నది. గావున ఆవిషయమున మీయొక్క సహాయమును మేము గోరుచున్నాము.

మీకు దీర్ఘాయువగుగాక! భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు మీరు సలపు సత్వయత్నములు సఫలమగు గాకయని దేవుని ప్రార్థించుచున్నాము.

కాకినాడ, 10-10-18. ఇట్లు,

పురపాలక సంఘసభ్యులు.

పోలీసువారిపై రెయిల్వేవారిపై
దావా?

నారిమనుగారి బెదరింపు

బొంబాయి, అక్టోబరు 11:—గురువారము ఉదయము పూనాకు జాతీయవాదనాయకులను బొంబాయినుండి గొంపో శ్రేణుల ప్రత్యేకరయలు నడపించుటకు రయిల్వే అధికారులు ఆక్షేపతన వెల్లడించిరి. కావున వెల్లడలచినవారు నేటిరాత్రియే బయలుదేరుచున్నారు. కమిషనరు వారికి సభాసమొసంగి ఆనకులప్రబోధములచేయు కొద్దిమంది ప్రజలకే సౌకర్యము లొసంగబడు నని పూనాజిల్లామాఫర్మేంటుగారు ప్రకటించుట శ్యాంబిరదధినియు, వారి అధికారమును దుర్వినియోగపరచుటయగుననియు నూచించుచు కె. ఎఫ్. నారిమనుగారు సూపర్మెంటుకు వేఖనాసిరి. ఆయు త్రవవును ఉపసంహరించుకొనకుండినచో శ్యాంబిరదధిని ఫిర్యాదుచేయవలెనని స్థానిక నాయకులకు నూచించిరి.

జె. వి. పి. రైల్వే ఏజెంటుగారికి నారిమనుగారు యీ విధముగ లేఖనాసిరి:—“పూనారైల్వేస్టేషనుకు నైమనుకమివనువారు వచ్చునపుడు బొంబాయి ప్రభుత్వకార్యదర్శి అను మునించినవారి నే ప్లాటుఫారములోనికి రానిచ్చుటకు నిశ్చయించినట్లు తెలియవచ్చినది. ఇది రైల్వే చట్టమునకు విరుద్ధము. రైల్వేప్లాటుఫారములోనికి రానిచ్చు అధికారము రైల్వేసిబందనలను తయారుజేయు ఉద్యోగులకే కలుగగాని వేరొకరికి ఒప్పు గించుట శ్యాంబిరదధి.

మొనసేవలు కమిషనరు పోకుండుట నిశ్చయము

నైమను సభాసకార్యక్రమము మార్చబడవట్లుగ ప్రభుత్వమువారు గజెటులో ప్రకటించిరి. అందు మునిసేవలు కమిషనరు శేషునర్థ సభాసమునందు పాల్గొనరాదని కార్యోక్తమువారు నిశ్చయించినందున, వారుతప్ప యివరకు ప్రకటించబడిన ఉద్యోగులందరు పాల్గొందురని ప్రకటించబడెను. (ప్రెస్)

శ్రీ విశ్రాంత కవాలగ్రంథము ద్వితీయ పుష్పముగా మాయామయ యను విచిత్రనవల రెండవభాగము వెలువడినది. దీనిని కృత జ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఈగ్రంథముల మొదటిపుష్పముగా యీ మాయామయ ప్రథమభాగమే. రెండవభాగము ప్రకటింపబడును. రైకాల్పనకవి అంగభావయందు ప్రాసీ లండనునగర రహస్యములు (మిస్టరీ ము ఆఫ్ లండను) అను నవలన రెన్నే యీ నవల గూడ అపారముగ నున్నది. ఇంత తెల్లదిగా నున్నను దానినంత చదివినను యొక చదువవలెననియే. అవశ్యకతగనునగాని కొంచెమైన విడుగు జరింపదు. మొదటి భాగమును గూర్చి మేమిడినరకే మా అభిప్రాయమును కల్పించియుంటిమి. అంద్రకృతికా పాళక మహాశయులు దానిని చదివయే యుందురు. ఈ రెండవ భాగము దానికంటెను అద్భుతముగా నున్నదనట కెట్టి సంశయమును లేదు. ఈ రెండవ భాగముతో గూడ నీయపూర్వాద్భుత కథ ముగియలేదు. ఇంక నెన్ని సంపుటములు వెలువడవలెనో తెలియదు. ఇందు విడితమగుచున్న విచిత్రస్వప్నవీర చూచిన నీతడొక విచిత్ర కథకుడనియే చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది. శైలి అత్యంత మృదులముగా నున్నది. ప్రకృతివర్ణన లభిమితముగా నున్నవి. అద్భుత సంఘటనలు (ఫిక్షన్ అందు పెక్కివన్న) యన్ని యన్ని యని చెప్పవలయుగాదు. సినీమాలను చూచుచుండు వా రేసినమా యందును గూడ నిట్టి మహావిచిత్రగాధను చూచి యుండరు. దీనియందు ప్రధానమైనది అయ్యాగళు (డిటెక్టివు) అద్భుత సామర్థ్య ప్రకటనమే. ఈ మాయామయ మొదటి భాగమునవరకు జ్ఞానప్రకాశినిగ్రంథములయందు ద్వితీయ పుష్పముగా వెలువడినది. 1010 క్రతులను ముద్రించుటకు మాత్రమే ఆగ్రంథముల వారి కవు డధికార మియ్యబడెనుగాన మొదటి భాగము శాంధ్యమహాశయులు విక్రియ గాదరించిన కతమున దానినే మరల నీవిచిత్రనవల గ్రంథముల ప్రథమ పుష్పకముగా ప్రకటింప నున్నామని యీ గ్రంథముల సంపాదకులు తెలుపుచున్నారు. కథాంశము లివల వివరించుటకు సాధ్యముగాదు. దీని కుల రు 1-8-0 నలయువారు పైని తెలుపబడిన అడ్రెసుకు వ్రాయవలెను.

నైమను బహిష్కారోత్సాహము

పండిత నైమనుగారి అన్వసత-పూనా పౌరుల ఆశాభంగము

నైమనుగారు అర్ధరాత్రియే బొంబాయినుండి వెడలిపోవుట

పండిత నైమనుగారి అన్వసత

దీర్ఘ, ఆట్టోబరు 10:—దా! అస్సారిగారు, కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు, యాదవర కనుకొనినట్లుగ బొంబాయికి పయనము కాలేదు.

బొంబాయి, ఆట్టోబరు 10:—పండిత మోతీలాలు నైమనుగారు రేపటికి రాజాలని తెలియవచ్చెను. నైమనుగారికి దింగాజ్యరము వచ్చినందున బయలుదేరలేదని వార్తలు దెబ్బతున్నవి. వారి సంచారము నిలుపుచేయబడుటవలన ప్రజలందరూ చాల ఆశాభంగులై యున్నారు.

అలహాబాదు, ఆట్టోబరు 10:—పండిత మోతీలాలు నైమనుగారు బొంబాయిలో రేపుజరుగనున్న పెద్దబహిరంగ పథంలో హాజరుగలై నేడు బయలుదేరవలసియుండెను. కాని ఆకస్మికముగ దింగాజ్యరము వచ్చినందున, జ్వర మింకను వీడ నందున, పయనము కాబాలపోయిరి.

నైమనుగారు బొంబాయినుండి రాత్రియే వెడలిపోవుట

బొంబాయి, ఆట్టోబరు 10:—నైమను కమిషనరువచ్చు యున్న స్త్రీయకు "మలోజ్" అనుకొన్నదానికన్న త్వరగవచ్చు యున్నందున వారి సన్మానకార్యక్రమము యిందుకే ముగిసదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. బొంబాయిలో గురువారంరాత్రి 9 గంట బాలార్జునీయరునందు స్త్రీమరుగగగనే, అచ్చట కలెక్టరు మున్నగువారి సన్మానము బడసినట్లుట వెంటనే 11 గంట ప్రత్యేక రైలుపై నైమను బృందము పూనాకుబయలుదేరి, కుక్ వారం 12 లేదీ ఉదయం 8 30 గంట కు చేరెదను.

పూనాలో 12 వ లేదీ వ జరుగ నుండిన నైమను సంఘ సమావేశము, సభ్యులు సన్మానపు హడావిడిలో నుదురును కారణమున కుక్వారం 9 గం. మార్చబడెను.

బహిష్కార సన్నాహములు

పూనా, ఆట్టోబరు 10:—ఉత్సవములు, ఊరేగింపులు పూర్తిగ నిషేధించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయింపలేదని తెలియుచున్నది. బహిష్కారసంఘమువారు ఊరేగింపు విషయమున దరఖాస్తుపెట్టగా ఊరేగింపు టుక్కనము స్టేషనుకు వాల్చు ఫర్లాంగుల దూరముననున్న సెన్సుయ ఆస్పత్రివరకే రావచ్చునని ఆధికారులు ప్రత్యుత్తరమొసంగిరి. నేడు మధ్యాహ్నము 2 గం. జిల్లా నూటరైంటు కలెక్టరు, ఊరేగింపు సన్నాహకర్తల కలసి యొచింతురు. అప్పుడు స్టేషనువరకు పోసిచ్చుట కనుమతి చేసుదురనియు, వారనుమరింపకున్నచో స్టేషనుకు విలంబనంత చేరవగ ప్రాయశ్చింతపడమనియు రాష్ట్ర కాంగ్రెసుకార్యదర్శితెలిపెను.

బహిష్కారసభలు-సాక్షులకు పోరాదను

మోచ్యురిక

సింధు, గజరావు, మహారాష్ట్ర కర్నాటక కాంగ్రెసు సంఘములకు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము వారు తాకిడులనవీరి. వివిధపురములలో సభలుజేసి సాక్షులు పూనా బోయి నైమనుకమిషనరువారికి సాక్ష్యమొసంగుండ మోచ్యురింతు. ౨నని కోరిరి. పూనాలో వినయమును కెండు మూడు సభలు జరుగుచున్నవి. వారిమనుగారు మోతాలిగారు బహిరంగసభలలో నువన్యవించిరి. మహమ్మదీయులు ప్రత్యేకముగ సభజేసి బహిష్కారముజేయవలెనని తీర్మానించి సహకారమునకు గడంగిన జాను మహమ్మదుగారిని నిరసించిరి. నేడు కెండు సభలేర్పాటు జేయబడినవి. (ఫీ.తె.)

సహకారము నిష్ప్రయోజనము

బుర్ర మునిసిపాలిటీ తీర్మానము

బొంబాయి, ఆట్టో 10:—నైమనుకమిషనుకు సహాయము జేయుటకు బుర్రమునిసిపాలిటీయందు తగు యత్నములు నిన్న సాయంత్రము గావించబడెను. కాని చివరకు నిష్ప్రయోజన

మయ్యెను. నైమను కమిషనరువారి సహాయముజేసి బొంబాయిలో వారిని కలిసికొని మునిసిపాలిటీకి సంబంధించినతవరకు తోడ్పడ ఒక ఉత్తరమును నియమితగోరుచు తీర్మానము ప్రతిపాదించబడెను. ఈ విషయమున డబ్బు ఖర్చు పెట్టుటకు మునిసిపాలిటీ వారి కధికారము లేదనియు, సాక్ష్యము లొసంగుటకు గడువు వాటి ప్రాయండున ఇచ్చును విషయము చర్చించి లాభము లేదనియు ఆక్షేపణలు నూచింపబడెను.

కమిషను వారికి తోడ్పడుటవలన యీ మునిసిపాలిటీ కట్టి ప్రయోజనము లేదని నిర్ణయించుచు అన్వసతు తీర్మానమును రద్దుజేసెను. (ఫీ.తె.)

అభిప్రాయము మార్చుకొనుట

లాహోరు, ఆట్టోబరు 10:—కామూరు మునిసిపాలిటీ వారు ప్రకటించుచు నైమను బహిష్కారమును తీర్మానించిన యాంధ్రీ. ఈమధ్య పథంలో ఆ తీర్మానమును రద్దుజేసి, కమిషను వారు లాహోరు వచ్చుచున్న తమ విషయము దెబ్బతొన నంగీకరించుచు తీర్మానించిరి. (అ.తె.)

శంకరనాయరుగారు - నిమ్నజాతులు

నర సి. శంకరనాయరుగారు కేంద్ర ఉత్తరసంఘాధ్యక్షులు 9 లేదీ సాయంత్రము బొంబాయినుండి పూనా చేరిరి.

బొంబాయిలోనుండగ, వీరు కొంతమంది ఆలవంఖ్యా సంఘ ప్రతినిధులను పార్టీ, నిమ్నజాతులు, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవులకు, సహవారమువారు తాజమహల్ హాటలులో వారి వారితో భావిరాజ్యాంగవిధానముగూర్చి చర్చించిరి. అన్ని విషయములు వివరముగ మాట్లాడుకొనిరి. ఆలవంఖ్యా కర్తలకు ప్రతిపాదనకు నుండు వాదము లన్నిటిని దెప్పి వారిని సంబంధి చేయవలసి. వారివద్ద తగు సహచారము దెలిసికొని చివరకు వారి యభిప్రాయమును నైమను కమిషను వారికి దెలిపెదమని వాగ్దానము జేసిరి. (ఫీ.తె.)

నర్వపక్ష మహాసభ

రెండవ సమావేశము

కార్యదర్శి ప్రకటన

అలహాబాదు, ఆట్టోబరు 10:—రాఫీఅహమ్మదు కిద్వా యిగారు, పర్యవక్షమహాసభ కాన్వీంటుషను కమిటీకార్యదర్శిగారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—పర్యవక్ష మహాసభ రాజ్యాంగవిధాన నిర్ణయ ఉత్తరసంఘ సమావేశము పోను వారమున వంబరు 5 వ లేదీ సాయంత్రము 8-80 గంట దీర్ఘ, దారిగంజి యందు దా! అస్సారిగారి యింటియందు జరుగును.

మహాసభ

రాఫీ అహమ్మదు కిద్వా యిగారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—పర్యవక్షమహాసభమవారు రాజ్యాంగవిధాన నిర్ణయోత్తరసంఘమునకు, అధికముగ సభ్యుల చేర్చుకొనుటకు, పథక ప్రతినిధులనవీరి అన్ని సంస్థలయొక్కయు, రెండేండ్లజీవితము గల యితర కార్యకర్తల వాటికాశ్చి సంస్థల ప్రతినిధులయొక్కయు సమావేశము జరుపుటకు ఆధికారమొసంగి యుండిరి. అందుచే నడచుచున్న సమావేశమునకు ఎవరిని ఆహ్వానింపవలసినదియు నిశ్చయించి ఒక బాబితాను ఉత్తరసంఘమువారు త్వరలో ప్రకటించునన్నారు. ఆ తొలి సభకురాని సంస్థ లేమయిన యీసభకు రాదలచినచో ఆ విషయమును కార్యదర్శిపేస ఆట్టోబరు 80 లేదీలోపుగ తెలిపినచో బాబితాయందు వారిపేరులు చేర్చబడునూర్చి ఉత్తరసంఘమువారు యొచించి రద్దయింతురు. కమిటీవారు ప్రతినిధుల సంఖ్యనుగూడ నిర్ణయింతురు.

ఉత్తరప్రత్యుత్తరములన్నియు కార్యదర్శి కాన్వీంటుషను కమిటీపర్యవక్షసభ 52 హిస్టుకోడు అనూమద్ అని ప్రాయవలెను. (అ.తె.)

బాపట్ల తాలూకాబోర్డు

క్రొత్తవేసిడెంటు

(స్వకీయవిలేఖరి)

బాపట్ల, ఆట్టోబరు 11:—లక్ష్మి ఇమ్మనెక్క కంపెనీ కార్యదర్శియగు పి. వి. కృష్ణయ్య చాదిగారు నేటి ఉదయం బాపట్ల తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగా యెన్నుకొనిరి.

దేవదాసీల సంస్కరణము

(జోశ్యుల నారాయణమూర్తిగారు)

దా! శ్రీమతి మత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారి దేవదాసీ సంఘసంస్కరణ బిల్లునుగురించి శ్రీస్వామి ధర్మాసంద పరస్పతిగారి పనిన యభిప్రాయ ముమూల్యమైనది. స్వామిలవారి యభిప్రాయ మింక 6 లేదీ కని వారము ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యందు ప్రకటించబడెను. అందు దేవదాసీలనుకే బాలికలను దేవాలయములందు సమర్పించు దురాచారము వరదీక్షదమని స్వామిలవారు నెలవిచ్చిరి. కాని మనలో కొందరు మరెవరైనా గాపాడుటకే యాయాచారము నిర్ణయము ఉండవలెనని వాదించుచున్నాఁ. దీనికి స్వామిలవారే 'సంఘమునందు దుర్బింది, సంకరతన పెంపుజేయు మరయు మరకే గాదు.' అని ఖండితముగ దెబ్బతున్నారు. మరయున నీతిసమ్యక్ముగనున్నదియే మరియు గాని నీతిబాహ్యముగనున్నది వరమెట్లును! అట్టిరకటిని దేవదాసీలనుకే బాలికలను దేవాలయములందు సమర్పించుటయు, తమూలమున సంఘమునందు కృత్రిమవృద్ధిని పెంపుజేయుటయు హిందూమతాచారమని చెప్పటకంటె అనితేకమును దుర్బయమును జేర్చుకొటియుండదు. కృత్రిమవృద్ధివలన జీవితకాల యొనని యొకతెగవారిని సంఘమునుండి ప్రత్యేకించుట కంటె అస్వామిలవారు ఘోరపాపమును కలదా!

ఈ దేవదాసీ సంఘసంస్కరణమునకు అగ్రజన్ములనిజన బహు ప్రాహ్లాదులతో కొందరు విముఖులై వ్యతిరేక వాదనలు చేయుటకు వచ్చుచు చూచుచున్నాము. అట్టివారికి దేవదాసీలు దేవాలయములందు నేపథ్యముల మునిజేయుటయు, వారును తదితర సంఘ స్త్రీలవలె వివాహములను గావించుకొని మామూలు గృహములవలె తమ జీవితములను గడపుటయు కూడ అనిష్టముగనున్నది. ఇట్టివారు శ్రీ ధర్మాసంద స్వామిలవారు చెప్పిన యొక యమూల్యమును వాక్యార్థమును పూర్తిగ గ్రహించి దాని సనుసరించి ప్రవర్తించిన మేలుకలుగును. "మనో వాక్యాయ కర్మలచే నిజమును ప్రాహ్లాదులనిపించుకొనుటకు ప్రాహ్లాదులైరును తమ సంఘమునే గాక తదితర సంఘములను గూడ ఆధ్యాత్మికముగను నైతికముగను అభివృద్ధి పొందజేయుటయే వారికి సర్వోత్కృష్టమైన కర్తవ్యమని గ్రహించవలెను" అని స్వామిలవారు నెలవిచ్చిరి. కావున దేవదాసీ సంఘ సంస్కరణమును గోరుచున్న దా! శ్రీమతి మత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారి బిల్లును యీ సంఘసంస్కరణమునకు యొక మంచి రాష్ట్రీయ కాపనసభలో గాని భారత కాపనసభలో గాని ప్రతిపాదించబడు బిల్లులను హిందూ సంఘాధరణమును గోరువార్లురును ఆమోదించవలెననియు, యీ సంఘసంస్కరణమునకు పర్యవక్షుల తోడ్పడవలెననియు కోరుచున్నాను.

మత్తులక్ష్మి రెడ్డిగారి బిల్లు నెలెత్తుకమిటికి నిన్నటి వినయమున మద్రాసుకాపనసభవారిచే పంపబడెను. కావున నెలెత్తుకమిటికి సభ్యులుపయోగకరమును మార్పులను గావించిన వీడక భావింతు. కాపనసభ వారేగ్రీవముగ నంగీకరించుట వారికర్తవ్యము. పైబిల్లు దేవదాసీల ఈనామాలను కేరీలుగ మార్చవలెనని కోరుచున్నది. అట్లుమార్చినచో దేవదాసీలు వ్యతంత్రముగ జీవించుట కవకాశములు తక్కినయి వారు కృత్రిమవృద్ధిపైని ఆధారపడవలసినవచ్చుచు గావున దేవదాసీ సంఘమునందు ప్రస్తుత మెవరియోధీ నానుధి పములలో నున్న యీనామధూములను వారికి విడచిపెట్టిన గాని యీతాళు సంస్కరణమున కవకాశము కలుగనేరదు.

మత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారి బిల్లువలన దేవదాసీ సంఘమునందు దవపరమున సంస్కరణలన్నియు జరుగనేరకపోయినను ఈబిల్లు సంఘ సంస్కరణమునకు మార్గదర్శియగుచున్నది స్వామిలవారు తమ యభిప్రాయమును జెల్లించిరి. ఈ బిల్లు మద్రాసు కాపనసభ వారిచే గామోదించబడి చట్టమైనవీడ నొక నెన్నియో యిట్లు వంటి కాపనములను గావించి యీసంఘమునుదర్శించుట యెల్ల కష్టముఖ్యకర్తవ్యమని గాసోదర సోదరీమణులకు విన్నవించుచున్నాను.

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రు 0-4-0 వి. పి. సహా 0-7-0

ఈ కాటుకను విడువక కొద్దిదినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎఱుపులు, పుసికట్టుట, కండ్లుఅంటుకొనుట, కంటి దురదలు, కండ్ల ముసకలు మొదలగునవి మానును. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమే యుండును.

గజ్జికితైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. సహా 0-9-0,

ఈ తైలమును నాలుగు పూటలు రాచిన దీడ, గజ్జి నిలుము, జీల మొదలగునవి నశించును. తత్వక నశిజేయును. అమ్మకొంజనం దిహా, బొంబాయి-మదరాసు

1928 వ సంవత్సరపు నె 14 రు బిల్లు

1920 వ సం॥ పు 5 వ దశ మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల అక్టును సవరణ చేయుటకై న బిల్లు

కొన్ని విషయములలో, 1920 వ సం॥ పు 5 వ అక్టు అను మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల అక్టును సవరణ చేయుట యొక్క ముగిస, అవసరముగను కనుగొనబడినందున ఈ క్రింది విధముగా ఇందువలన కానించడమైనది:-

1. ఈ అక్టుకు 1928 వ సం॥ పు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల సవరణ అక్టు అని చెప్పవచ్చును. మరియు ఇది ఆలోచన పథంలో కూడిన గవర్నరుగారు ఫార్ము సెంటు బార్ని గజెట్టులో ప్రకటింపగట్టి విధముగా, అట్టి లేదని అనుబంధానికి రావలెను.

2. డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల అక్టుయొక్క 12 వ సెక్షను లో (8) వ పలు సెక్షను కరవార, ఈ క్రిందిదానిని చేర్చవలెను:-

"(9) ఎల్లప్పుడూ చేయబడిన చేర్పును విషయములో, ఆయన యొక్క విశ్వాసములేదను తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడి, ఎల్లప్పుడూ ద్వారాగాని నామినేషను (నియమనము) ద్వారాగాని కాన్సిల్లో ఉండుటకు అనుమతించబడిన కాన్సిల్ల సంఖ్యలో మూడు వంతులలో రెండువంతులమందిచే ఆమోదించబడినయెడల, ఆయన ఉద్యోగములో నుండక నిలిచిపోవలెను.

3. "(10) చేర్పునందు విశ్వాసము లేదను తీర్మానము ఒకసారి ప్రవేశపెట్టబడి, ఓగిపోయినయెడల, అట్టి ఫలితము సంభవించిన లేదనుండి పండ్లందు నెలలలోగా అట్టి తీర్మాన మేదియను ప్రవేశపెట్టబడకూడదు "

4. 8 వ సెక్షనులో, 4 వ పలు సెక్షను కరవార, ఈ క్రిందిదానిని చేర్చవలెను:-

" 5. ఏదైన వార్డుకు ఎల్లప్పుడూ చేయబడిన కాన్సిలరు విషయములో, అట్టి కాన్సిలరుకూడ ఈ క్రిందిసందర్భములో ఉద్యోగములో నుండక నిలిచిపోవలెను:-

ఎ. అతడు దేశీ కాన్సిలరుగా ఎన్నుకొనబడినో ఆ వార్డుయొక్క వోటర్లలో అతడు వంతులలో ఒక వంతు మందికి అధినియందు విశ్వాసము లేనియెడల, సలహాదారుల వార్డుయొక్క అభిప్రాయమును తెలుసుకొనగలదులకు చేర్చుటకు ప్రాతముగాక మైన ఒక అర్జీని కంప్రకొనవచ్చును.

అట్టి అర్జీ అందిన తరువాత కోజులలోగా చేర్పును గాని, ఆయన లేనప్పుడు వైసు చేర్పుగాని, అట్టి కార్యము వినిత్రము మూడు పూరాదినముల నోటిరు నిమ్మరు చేర్పునచే నిర్ణయించబడునట్టి రోజునను, గలయందును మునిసిపలు అఫీసులో ఆ విషయమై వోట్లు తీసుకొనబడునని ఆ వార్డుకొరకైన ఎన్నికదారుల పట్టిలో రిజిస్టరు చేయబడిన వోటర్లకు ఒక రిఫరెండము (అభిప్రాయమును కోరే పత్రమును) జారీ చేయవలెను.

బి. ఆ ప్రకారము వోట్లు ఇచ్చుటకు జోజులైన వోటర్లలో మూడు వంతులలో రెండువంతులమంది సంబంధము గల కాన్సిలరుకూడ విశ్వాసము లేదని తెలుపుచు తమ వోట్లను రిజిస్టరు చేసినయెడల అతడు తక్షణమే అఫీసులోనుండక నిలిచిపోవలెను. మరియు ఆ వార్డుకు ఒక క్రాత్త ఎల్లప్పుడూ జరిగించబడవలెను.

సి. ఆ ప్రకారము వోట్లు తీసుకొనబడునప్పుడు, అట్టి తీర్మానము చేయబడినయెడల, అట్టి తీర్మానము అట్టి కాన్సిలరుయొక్క ఉద్యోగకాలపరిమితిలో రిగి ఉపపాదించబడకూడదు.

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు వివరణము

చేర్పుయొక్క ఉద్యోగ కాలపరిమితి విషయమున అభిప్రాయభేదము ఉంటూఉన్నది. ఆకాలము ఒక సంవత్సరమువరకు మాత్రమే యుండవలెనని కొంతమంది గట్టిగా చెప్పుచున్నారు. ఒక మునిసిపాలిటీయొక్క కార్యనిర్వాహకాధికారిని ఉద్యోగములో చాలినంత ఎక్కువ కాలమువరకు ఉంచడము మూలముగా తరిహాల సరణియందు యేకత్వము అభివృద్ధిచేయుటగా నుండవలెనను కారణముపై ప్రస్తుతపు మూడేండ్ల కాలపరిమితిని అయిదు సంవత్సరములవరకు పొమ్ము చేయుటకు పరిశోధనకుండ్ల ఇవ్వవలెనున్నది.

గవర్నరు సెంటు వారుకూడ స్వల్ప కాలపరిమితికే అనకూలముగానున్నారు. మరియు కొన్ని సంవత్సరముల క్రింట డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల చేర్పులు ఉద్యోగకాలపరిమితి ఒక సంవత్సరమువరకు మాత్రమే ఉంటాయుండి, సవరణచేయు ఒక అక్టుయాలముగా పూర్వకాలపు మూడు సంవత్సరముల కాల పరిమితికి రిగి తీసుకొనిరావలెనని.

ఈ తరపున విధిద్దాభిప్రాయములో ప్రతిదాని తమ ముగిస ఎక్కువగా వాదించబడినవచ్చును.

ఏదో యొకవిధముగా కాన్సిలరుకూడ తమ ఎన్నికదారుల సంఖ్యలను బాధ్యులై యుండుటయును, తమ ఉద్యోగకాలములో వారు ఎన్నికదారుల అభిప్రాయము ననుసరించి

నడుమకొనవలెనను ఉద్యోగమునుండి తొలగింపబడుటయును అవసరముని సామాన్యముగా తలంపబడుచున్నది.

(ప్రస్తుతము అక్టులో ఇందుకు చాలినంత నిబంధన యేదియును లేదు. ఈ అభిప్రాయములను అరికి, అవసరమైన సొక ర్యములను తగిన అనువులతోను, న్యాయములతోను కలగ చేయుటకును, మునిసిపాలిటీల చేర్పును, ఎన్నుకొనబడిన మొదలైన వారివారి ఎన్నికదారుల సంఖ్యలను అభిప్రాయము ప్రకారము నడుమకొని, చాలికి బాధ్యులై యుండునట్లు చేయుటకును ఈ బిల్లు ప్రయత్నించుచున్నది.

పి. ఆంజనేయులు,
1928 వ సం॥ అక్టో 19 వ తేది. ఫార్ము సెంటు బార్ని గజెట్.

తూర్పు గోదావరి జిల్లాబోర్డు

శ్రీమతి బిక్కని వెంకటరత్నం చాదరి యమ్. యల్. సి. గారు యాదిగుబ్రత్తులను తూర్పు గోదావరి జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులకు వంపిరి.

1. రాజకుమారి ద్రవరం తాలూకాబోర్డునుండి తూర్పు గోదావరి జిల్లాబోర్డుకు సభ్యులయిన్నిక ఎప్పుడుజరిగెను?
2. అయిన్నిక పర్యవసానము జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులకు ఎప్పుడు తెలియబర్చబడెను?
3. గజెటులో ప్రచురణము ఆసభ్యుల పేర్లను ప్రభుత్వమునకు తెలియబరచినారా?
4. తెలియబరచినచో ఎప్పుడు?
5. తెలియబరచినచో ఎంతచేరి?
6. ఎన్నికొనబడిన సభ్యులపేర్లను గజెటులో ప్రచురింపకుండ నిలుపుతేయుటకు జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులకుగాని, ప్రభుత్వమునకుగాని యధికారమున్న నిబంధన యేమైనగలదా?
7. ఈవిషయమైన యుత్తరతత్వ తరములను ప్రచురించెదరా?
8. రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డునందు 1.6-28 తేదిని నియమిత పర్యవసానము తెన్ని భాగీగానుండెను? అని యెప్పుడు భర్తీ చేయబడెను? ఆవియమితపర్యుల పేర్లను?
9. అద్దరు ఎన్నికపర్యులు క్రియాయుండగా రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డుకు వేరొక క్రియాయని నియమించిన సంగతి నిజమేనా? నిజమైనచో కారణమేమి?
10. జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులు తమ బంధువు నొకరిని రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డుకు నియమించినసంగతినిజమేనా?
11. నిజమైనచో తాలూకాబోర్డు విస్తీర్ణములో ఆ సభ్యుని కలమువారి జనసంఖ్య యెంత?
12. అధికాలము క్రింతల కెద్దాపురము తాలూకాబోర్డులో నాలుగు నియమితసానముల భర్తీ చేయవలెను అది ఆంధ్రుని నియమింపకుండుట నిజమేనా? నిజమైనచో కారణమేమి?
13. కెద్దాపురము, కాకినాడ తాలూకాబోర్డులకు చెరియొక సభ్యులీనని, నియమించినసంగతి నిజమేనా? నిజమైనచో ఆయా తాలూకాబోర్డుల అవరణలో ఆ కలమువారి జనసంఖ్య ఎంత?
14. రాజమండ్రితరపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నికకు ఒకగంటకుపూర్వముమాత్రమే, మూడునెలలనుండి భాగీగానున్న నియమితపర్యవసానములను భర్తీ చేసినసంగతి నిజమేనా? నిజమైనచో కారణమేమి?
15. జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులలో నున్న ప్రతిభాభిమాను భాగీభయిన యుద్యోగసానములను, అందుకు నియమించబడిన యుద్యోగస్థుల పేర్లను, వారి వారి జాతివర వివరముతోను, అర త వివరణముతోను అధ్యక్షులు జిల్లాబోర్డు యెడల ప్రచురించురా?
16. గంగారం వెంటూరుగోడ్డుపై కంకర యెప్పుడు వేయబడును?
17. దాని నెవరు చెక్కుయెజుచు చేరి?
18. గత అయిదారు మాసములలో అధ్యక్షు లాగోడ్డును లెకించినారా?
19. కంట్రాక్టుకు ధనము యిచ్చబడెనా?
20. ఇప్పుడైననూ అధ్యక్షులారోడ్డును వరీక్ష చేసి, పరిక్షావర్యవసానమును తెలుపుదురా?
21. గత సంవత్సరమే కంకర వేయబడిన యీ గోడ్డు చాలా ప్రదేశములో అధ్యునముగానున్న సంగతి నిజమేనా? ఇందుకు కంట్రాక్టులేనా కారణము? అయినచో అధికారు లేమి చర్య తీసికొనిరి? లేనిచో ప్రజాధనవ్యయమునకు పూచీ యెవరిది?
22. అధ్యక్షుల పర్యటనా వివరాలట్టికను, యాతివరలో వలెనీ, బోర్డుయెడల నుంచెదరా?
23. రాజమండ్రితరపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని యెన్నికకోజున జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షుల చచ్చుటకు వెళ్ళిపో వెళ్ళినచో, ఏవనిమిద దయచేసియుండిరి?

24. సీతావగరములో రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు సభ్యుల నెమ్మకొనిననాను జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులచచ్చుటికి వెళ్ళిరా? వెళ్ళినచో యేవనిమిద దయచేసిరి?

25. 1-9-28 కొండకు రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు సభ్యుల సహితముగా, జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులు వ్యంతపడవమిద సీతావగరము వెళ్ళినసంగతి నిజమేనా?

26. జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులపై కాకినాడలో నొక మోటారుబస్సు యజమాని దావాచేసెనా? దావాకొగరములను దయచేసి బోనునకు చూపించెదరా?

శ్రీమతి బిక్కని వెంకటరత్నంగారు యీ విషయప్రశ్నలను తూర్పు గోదావరి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకు వంపిరి.

(1) 1927-28 సంవత్సరములకు అమలాపురం బోలుగేలు పాటదార్లపల్ల పాటము త్రమంతయు వసూలైనదా? లేనియెడల బాకీ యెంత? ఆది వసూలుచేయుట కట్టిపర్య తీసుకొనబడెను?

(2) ఈ సొమ్ము వసూలులో పాటవరకును అమలా జరుపబడినదా? లేనియెడల ఎందుచేరి?

(3) 1928-29 సంవత్సరము తాలూకా అమలాపురం బోలుగేలు పాటదార్ల కిస్తీల సరిగా చెల్లించి జామీనుపత్రమువ్రాయించి యివ్వనందున 1928 సెప్టెంబరు నెలలో ఆ బోలుగేలు రిగి వేయబడినదా?

(4) అయితే ఆపాట భాయవరకుమాట నిజమేనా? భాయవరకుపోతే పాటదారు యేమైనా సొమ్ముయిచ్చెనా? యిచ్చినచో ఎంత?

(5) జిల్లాబోర్డులో 1-1-28 తేదికాటికి యెన్ని నియమితపర్యవసానములు భాగీగానుండెను?

(6) ఆ భాగీల భర్తీ చేయుటకు యెప్పుడు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు ప్రభుత్వమునకు తెలియపర్చి?

(7) బోర్డులలో సభ్యత్వపు భాగీలను పూర్తిచేయుటలో కాలనియమమునుగరించిన నిబంధన లేదా?

బాపట్ల సబ్బారినేట్ జడ్జి కోర్టులో

వి. పి. నెం 34/27 లో వి. పి. నెం 476/1928

పెటిషనరు:—బీడెళ్ల జనార్దనం కొమారుడు శేషయ్య, వైశ్యకులం, వరకజీవనం, పొందూరు, ఒంగోలు తాలూకా.

రెస్పాన్డెంట్లు:—పువ్వాడ కొలయ్య ముగిందకు.

1920 సం॥ 5 వ ప్రావిన్సియల్ ఇన్సాలెన్సీ అక్టులోని 41, 27 కేసుల నకుసరించి పైన తెలుపబడిన పెటిషనరు విడుదలకై ఒక దశభాగమును దాఖలుచేసికొని యున్నాడు. నడున అర్జీ విచారణనిమిత్తమై 7-11-28 తేదికి నాయదావేయబడినది తెలియచేయడమైనది.

సబ్బారినేట్ జడ్జి కోర్టు } సి. వరదరాజులు, బి. పి. వి. ఎల్. కాపల్ల 101-0-28 } అడివనల్ సబ్బారినేట్ జడ్జి.

తెనాలి డిస్ట్రిక్టు మునసిపల్ కోర్టులో

బి. ఎస్. నెం 528/28 రు

వాది:—కోటంరాజు కామేశ్వరరావు.

ప్రతివాది:—మల్లంపల్లి సుబ్బారాయుడు

యీనెంబరు వాది ప్రతివాదిమిద ప్రాంతరీ నోటును బట్టి యీనెంబరునదావాచేయుగా కోర్టు వారు ప్రతివాది ఆక్షేపణనిమిత్తం 18-10-23 తేదికి నాయదా దయచేసినారు. గనుక ఆరోజున పగలు 11 ఘంటలకు ప్రతివాదికిగల ఆక్షేపణలు కోర్టు వారికి విశదపరుచుకోవలెను.

తెనాలి } కొండముది శ్రీరాములు
5-10-28 } వాదిపక్షము.

కనిగిరి డి॥ ము॥ కోర్టులో

O.P. 33/1928

పెటిషనరు:—తుమ్మపూడి శాయమ్మ.

కొంటరు పెటిషనరు:—తుమ్మపూడి వెంకట సుబ్బయ్య.

లేలు తుమ్మపూడి తుమ్మరాయలకు తాను భార్య యున్నా వాడున్నూ అవిల్లి అతని తాలూకాబోలీలు రాబట్టుకొనటకుగాను తనకు పక్కాపరి ఫీకేటు యిచ్చించమనిన్ని పిటిషను పెట్టుకొన్నందుకు 6-11-1928 తేదికి నాయదావేయబడి యున్నది. అవిషయమై ఆక్షేపణలు వున్నవారు ఆరోజు హాజరై కోర్టువారితో ముగిసెనుకొనవలెను.

కనిగిరి } వెన్నెలగంటి గోపాలరావు,
4-10-28 } ప్లీడరు.

విభవనంవత్సర భారతపదమాన బహుళ త్రయోదశి (౧౧-౧౦-౨౮) గురువారము

ఆంధ్రప్రబోధము

[సో. సూర్యనారాయణశర్మగారు]

దేశం బేక్రియ నున్నదో ఘనులనం
దేశంబు లెట్లున్నదో
దేశారాధక బృంద ముందుకొను నం
దేహంబు లేలాటిదో
దేశీయోద్యమ మొత్తంపలితమై
తెల్వొడెనో నీదు హృ
త్కోశంబుదునఁ జిత్తగింపు గుణసిం
ధూ ఆంధ్రసత్పుత్రకా.
ధీరోదారులు నిర్వికారులు లన
ధీసారు లుద్యత్తుదా
చారులనంతత భవ్యసత్య పథసం
చారు లృహోదారులక
పేరుం గాంచిన యాంధ్రవీరుల మహా
ద్వికాంతి నేఁ డేసితిక
గూరక దేటియుఁ బాఱఁజూడు మటునిఁ
గ్గో ఆంధ్రసత్పుత్రకా.
అన్నంబందునఁ బానమందు గృహశ
య్యాయాన పీఠంబులం
దెన్నక వేసమునందు వాసమున దే
యే లింక బాసదు నో
యన్నా చిన్నము సందు గానకయె దా
స్యం బుగ్గునం బాలఁ జే
కొన్నా మిప్పటి కేనిఁ గన్దెఱవ వా
క్కో? ఆంధ్రసత్పుత్రకా.
సకలాశాగత వైవీరతతి ని
చ్చాశక్తి శాసించి ను
ప్రకటానర్థ భోగ్యభూతిమెయి నే
లం జాలి యీనేల సా
రకశారించమమై విరాజిలిన యాం
ధ్రాదిత్య తేజంబు నేఁ
టికి దాస్యాంబుధరంబు మాటినది కం
టే? ఆంధ్రసత్పుత్రకా.
ఇనునిక గప్పిన వెల్లమబ్బు లవి య
ట్లే యుండ వే జాము నం
దునో ఝంఝుల ముద్భవించుటనె తో
డ్రోనే దిగంతంబులక
గనఁదోలుక బుధు లాప్రభంజనుఁడు వే
గక రేగి బిట్టూచు సా
కును గల్పింపఁ దపించు టీ వరయవా
క్కో? ఆంధ్రసత్పుత్రకా!
కడుపారం దనుఁ గన్నయమ్మయుగనం
గా జన్మదేశమ్ము నె
క్కుడు స్వర్గమ్మున కన్నమిన్నయని వా
కొన్నారు విద్వాంసు లా
నుడి లోఁ తెంచియు మాతృభూమిత
వ్రతా నుష్ఠాత వై యొప్పి మేల్
కొడుకు ల్గించు పదమ్ము సమ్మదము గై
కొమ్మాంధ్రసత్పుత్రకా!

గ్రంథ విమర్శనలు

అభినవ భారతచరిత్ర

ఈ పుస్తకము హిందీభాషలోని “భారతీయ విద్రోహ” అను గ్రంథము ననుసరించి వ్రాయబడినది. గుంటూరునందలి వాఙ్మయమండలి పక్షమున నిది వెలువడినది. వాఙ్మయమండలి సంవాచకులగు తూములూరి శివరామయ్యగారే యాంధ్రానువాదకులు. ఇది క్రొనునైజాన 160 పుటలు గలిగియున్నది. వెల చందాదారులకు రు 0-12-0, ఇతరులకు రు 1-0-0.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు దీనికి పీఠిక వ్రాసినారు.

1885-వ సం॥మున భారతజాతీయ మహాసభ స్థాపింపబడిన నాటినుండియు గొప్ప రాజకీయసంచలనము జనించి పలుదారుల ద్రోక్కి దేశము నలుగడల గ్రమ్మివైచినది. ఒకవిధముగ నసంతృప్తి నాటుకొని పోయినది. ఈసంచలనము, ఈయసంతృప్తి నానాటికి మరింతమరింత తీవ్రముగ విజృంభించుచున్నవే కాని, యణిగిపోవుట లేదు. తుదకు నేటికి ఒకవిధముగ నీరాజకీయ మహాోద్యమము మిగిలిన యుద్యమముల నన్నిటిని సంఘసంస్కరణము, విద్యాభివృద్ధి మున్నగు సమస్యలకు సంబంధించిన యుద్యమములను—గభించివైచి తన యస్తిత్వము మాత్రమే వెలువెఱచుకొనుచున్నది. ఇట్లేల కావలయుననునది గొప్ప సమస్య. ఐన రాజకీయాంధోళనమున కీ సర్వతోముఖప్రాముఖ్యము లభింపజేసిన త్రోసివేయరాని ప్రబుకారణము లనేకములు.

అందుచే భారతీయులకై రక్తసంచయ ముఖ్యముగ రాజకీయోద్యమమున బనిచేయువారలకు—ఈమహా ప్రవాహ మేయేకాలముల నేయేదారుల బట్టుచున్నది ఎట్టి యాఘాతముల నెదుర్కొనుచున్నది, అనునంశముల దెలిసికొని తమ కార్యవిధానము జక్కబరచుకొనుచుండ వలసిన యావశ్యకత కలదు.

ఇట్టి యీ పెద్దచెట్టునకు ఈ ‘విప్లవోద్యమము’ ఒక పెద్దకొమ్మ. హింసామూలకములగు ప్రయత్నములచే నీతెల్ల దొరతనము గూల్చివేయవలయునను నాశయ మాధారముగా గల యుద్యమమే యీ విప్లవోద్యమము. పీఠికలో పంతులుగారు రన్నట్లు “ఈ భరతఖండమున నీయుద్యమము శాశ్వతముగ స్థిరపడినది.” మరియు “ప్రభుత్వమువారి దౌర్జన్యపద్ధతులే దీనికి మూలకారణము.”

మనదేశమున గల యీ విప్లవోద్యమమును సంక్షిప్తముగ బాగుల కెఱుకపఱచు చరిత్రగ్రంథ మీ “అభినవ భారతచరిత్ర”. మొదటినుండి తుదివఱకు నిందు విషయోద్ఘాటనమే కానవచ్చును. మూలలేఖకులయొక్క కాని, అనువాదకులయొక్క కాని స్వీయాభిప్రాయములు, పాక్షిక విమర్శనములు నెందును గన్పట్టువు. “ఈ గ్రంథమును బ్రకటించుటలో విప్లవోద్యమమును తిట్టుట కాని, దీవించుట కాని మాయుద్దేశ్యము కాదు. జరిగిన చరిత్రను జరిగినట్లుల పాఠకుల సముఖమున నుంచితమి.” అని యనువాదకు లుపోద్ఘాతమున వ్రాసినారు. ఈపద్ధతి గ్రంథమయొక్క యుపయోగమును స్థిరపఱచినది, అనువాదకు లనలంబించిన ములభ్యతైలి గ్రంథప్రయోజనమును తెల్పించినది. (ప్ర. రం.)

వివిధకుసుమావళి (ప్రథమ గుచ్ఛము)

క్రొనునైజాన 106 పుటలు గలిగియున్న దీవుస్తకము. రచయిత కవికొండల వెంకటరావు గారు, బి. ఏ.,

బి. యల్. దీనివెల విద్యార్థులకు రు 0-8-0, ఇతరులకు రు 0-12-0. కావలసినవారు ప్రకాశకులైన గాడిచర్ల రామమూర్తిగారిచేర రాజమహేంద్రవరమునకు వ్రాయవలయును.

ఇందు గ్రంథకర్తగారు ఇరువదియైదు శీర్షికల క్రింద తమ మనసు నాకర్షించిన యాయావిషయములను గూర్చిన తమ యభిప్రాయములను పద్యములలో వెలువఱచినారు.

అదినుండి తుదివరకు నేకధారగ బ్రవహించుచున్న వీరికైలి చదువరుల మనసు నాకర్షింపజాలదు పద్యరచన పెక్కుచోటుల చిరపరిచితములై శిక్షియమై యున్న ప్రాతదారులనే పట్టినది. పదములకూర్పులోను, భావచిత్రణమునను, పాఠకుల నానందోత్సాహముల బంధించు మధురత, గభీరత యిం దంతగ గానరావు. (ప్ర. రం.)

Jasmines (ఆంగ్ల పద్యములు)

గ్రంథకర్త: సోమిన వెంకయ్యగారు, కాకినాడ (For Private Circulation.) ఇందు అచ్చులుచ్చుట మొఱపు మొఱసినటు లొక్కొక భావము విలసిల్లినను కవితాధోరణి ఉన్నతముగ లేదు. భావయందురు లాలిత్య గాంభీర్యములుగాని, నుడికారముగాని తక్కువ ఇంకను ఆవయవస్థానవ మేర్పరువఱకు వీరి కవితాకన్య యింట పోషణ గాంచిన, ముందుముం దాకర్షక సౌందర్యము బడయవచ్చును. కవి తనయుత్సాహమును సెలవీరితి శిక్షితముగ నడపుకొన యత్నించుగాక.

కలికాలపు కథలు (మొదటిభాగము)

గ్రంథకర్త: కలగ సత్యనారాయణ గారు, వీరభద్రపురము, రాజమండ్రి. క్రొనునైజా ౧౫౨ పుటలు. వెల ౧౨ అణాలు.

శ్రీ కన్యకాశరమేశ్వరీ శతకము

గ్రంథకర్త: దోమా వేంకటస్వామి గుప్తగారు, పండితుడు, క్రిస్టియన్ కాలేజి, మద్రాసు. వెలయువారు గ్రంథకర్తకు అణాచీటి పంపవలెను.

శ్రీ సత్యానత్య పురుషత్వము

శ్రీ వివేకానందస్వామి ‘ది రియల్ అండ్ అప్పీరెంట్ మ్యాన్’ అను ఉపన్యాసమునకు జ. వేంకటేశ్వర రావుగారి ఆంధ్రానువాదము. శ్రీ వేంకటేశ్వర గ్రంథమాల 3-వ ఖసుమము — గార్ల, నైజాం. వెల తెలియదు.

౧. శ్రీ వేణుగోపాల కళామాలికా

౨. శ్రీ రామలింగేశ్వర రుద్రస్తుతిః

ఈ రెండు సంస్కృత గ్రంథములను కర్త: గొ. కృష్ణమాచార్యులు గారు. జెజువాడి, వాణీముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము.

వేశ్యాచర్యాదర్శన నక్షత్రమాలిక

కీ. శే. పరవస్తు జియ్యరు సూరిప్రణీతము. జెం గురూరు, విచారచర్మ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము. వెల ౦-౧-౬.

శ్రీ విద్యారత్న సూత్రాణి

శ్రీ శంకరాచార్య శ్రీ వాసుదేవ పరబ్రహ్మపండితాభ్యాం విరచిత వ్యాఖ్యాన్యద్యయ సంయుతాని (సంస్కృతము). ప్రకాశకులు: క. మార్కండేయశర్మ గారు, స్వధర్మప్రకాశిని సంపాదకులు, పూనమ్మి హోదోడ్, కీత్ పాపూపాస్టు, మదరాసు.

హిందూదేశము - ఆంగ్లేయుల ప్రభుత్వపరిచయము

[గోగినేని వేంకటప్పయ్యచౌదరిగారు]

లండను విశ్వవిద్యాలయము,

పదునైదవ శతాబ్దములో ఐరోపాఖండమున హిందూ దేశము పొవుటకు క్రొత్తమార్గము కనిపెట్టవలయునని కోరిక కలిగినది. కాని అంతకు పూర్వము చాలాకాలమునండి యాజీ ప్రమాదగాను లేక మధ్యధరా సముద్రమువీడగా నేలమీదకు మార్గమున్నట్లు చరిత్రకారులచే చెప్పబడియున్నది. కానిరాజ కీయ విభేదములచే యామార్గమునకు కొన్ని అంకురములు కలిగినవి. వర్తమాన నిరాలంకముగా సాగించుకొనటకు వీలులేక పోయెను. అందుచే నూతనమార్గము కనిపెట్టక తప్పదయ్యెను.

పదమూడవ శతాబ్దమున మత్రాచారకులు (Papal Envoys) మంగోలియనుల రాజుగరులు పెసిటినియను మార్గము పోతలవాడనలమగు ప్రస్తుతపు పెకింగ్ మొదలగు వానిని చూచియుండుటచే తూర్పుదేశములను పరికించవలయునని ప్రజలకు కోరికకలిగినది. కాని మధ్యధరాసముద్రము దగ్గర నున్న భూసంధి దీనిని చాలా అలంకరించెను. బర్బరీ పరిషయా అభిగనిస్తానుమ మారుగా కన్పటడి నేలమీద పొలంబయిండును. 1497 సంవత్సరములో వాస్కోడిగామా కేప్ ఆఫ్ గుడ్ హోప్ మీదుగా హిందూ విహాసముద్రములోనికి నూతనమార్గము కనిపెట్టువరకు సముద్రవ్యాపారము విస్తరించియుండలేదు. కాని యానూతనమార్గమును హిందూ దేశము పాశ్చాత్యుల చేతులలో పడబడెను. పోర్చుగీస్ చక్రవర్తియగు ఆల్ బర్కెటా హిందూ దేశములో రాజ్యము స్థాపించెను. యారాజ్యము పదునాల్గవ శతాబ్దమునందు ఉండెననియే చెప్పవలయును. కాని వారు దానికి రాజ్యము (Empire) అని నామపడిరికాని వర్తకవిషయమున మనము తలంపవలయును. వారిఉద్దేశము కూడా అంతే. పోర్చుగీస్ వారితిర్వాత దచ్చివారును ఇంగ్లీషు వారును పదునాల్గవ శతాబ్దమునందు వచ్చిరి. దచ్చివారు పశ్చిమతీరమును విగిలినవారలకు వదిలి తూర్పుదిక్కునకు వెళ్లిరి.

ఇంగ్లీషువారు ఆకాలములలో పరిపాలించుచున్న మొఘలు చక్రవర్తుల దగ్గరకు వర్తక విషయములలో సహాయముకోవటకు వారిరాజసభలకు వెళ్లిరి. ఇదియే ఆంగ్లేయులకును హైందవులకును ప్రథమ సంపర్కము. ఇది వారి దేశచరిత్ర యందును మన దేశ చరిత్రయందును ముఖ్యమని యనము భావించవలయును. అంతకు పూర్వము ఆంగ్లేయులకు హిందూదేశమును వ్యాపారము విగిలిన వికోపా దేశములవలె నుద్భిచ్చేయవలయునని అభిలాషలేదు. అట్టి అభిలాష కలుగుటకు అత్యుచు వచ్చిన వర్తకల ఉత్సాహమే కారణము. పోయినకొలది ఆదమరది ఉత్సాహమే దేశకోరికగా మారినది. మనకు కాన్పడు నూతనలను పట్టికేవలం తామన స్త్రీలను ఎన్. జె. గారే హిందూదేశములో నివసించిన ప్రథమ ఆంగ్లేయుడని తెలియుచున్నది. అతడు ప్రఖ్యాతి చెందిన అత్యుత్తర విశ్వవిద్యాలయములలోని న్యూకాస్లలో జులై 1573 వ సంవత్సరములో నాల్గవేటలో రెక్కలుగా నుండుటకు కేసులు ఆర్డరులో చేరెను. కాని ఆతడు కోమలు కారితో అలచుచే విగిలించుటకు బాటపెట్టుటకు చేరిన ఆంగ్లేయులకు సహాయముచేసెనో లేదో తెలియదుకాని తాను మాత్రము పోర్చుగీస్ దేశమునుకాడమాత్రము తెలియచేసి ఉండెనయ్యెను. ఆకాలమున ఇంగ్లీషువారు పశ్చిమ హిందూదేశమున తదితర ఐరోపాఖండవాసులవలె ప్రఖ్యాతి గాంచియుండలేదు. ఈను ఇండియలో ఆంగ్లేయులు వర్తకము 1691 సంవత్సరములో కేమ్బ్రిడ్జ్ క్యాన్సరు వచ్చినప్పటినుండి నుద్భిచ్చెందుటకు ప్రారంభమయ్యెను. ఫిల్లిప్ ఆంగ్లేయ చక్రవర్తి దగ్గరనుండి మొఘలుచక్రవర్తికి ఒక లేఖనుకొనితెచ్చెను. అతడు మొఘలు రాజసభలో కొంతకాలముండెను. అతడు, అతని స్నేహితులు వ్రాసిన వ్రాతలు ఆకాలపు మొఘలు పరిపాలన, ప్రజలస్థితి తెలుసుకొనుటకు చాలాఉపయోగములు. ఇరువదిసంవత్సరములకు తర్వాత బాన్ విల్లికహాల్ మొఘలురాజధాని కేగెను. అతడు ఫిచ్చివలెకాక చడ్డత్రోవలు క్రొక్కెను. ఎరీజలెత్ చక్రవర్తి దగ్గరనుండి రాయబారిలె ప్రవర్తించెను. 1603 వ సంవత్సరములో ఆగష్టు నందు విలియం హీక్స్ ను హిందూదేశము వచ్చెను. అతడు తన చక్రవర్తియగు కేమ్బ్రిడ్జ్ దగ్గరనుండి జవాంగీరను ఉత్తరము తీసుకొని వచ్చెను. ఆ ఉత్తరములో ఇంగ్లీషువారికి వర్తకములో స్వాతంత్ర్యవిచ్చి కొన్నివిషయలను కలగచేయ వలయునని జవాంగీరను కోరిరి. అతడు మొఘలుచక్రవర్తిచే బాగుగా ఆదరింపబడెను. పోర్చుగీసువారు దచ్చివారు ఎంత విరోధులైనను జవాంగీరుగారు చక్రవర్తి స్నేహభావమున చూచెను.

సంవత్సరమునకు 8200 పానులు అనగా గుమారు 45000 రూపాయల వేతనవిచ్చి 'మాన్యువార్' గా నియమించెను. అంతియకాక ఒక ఆర్మీనియ క్రైస్తవుని కమర్సిచ్చి పెండ్లి చేయించెను. అతనితో ఫిచ్చివాడ అప్పటనే ఉండెను. అత

డు అప్పట ఉన్నది స్వల్పకాలమైనది (జబుసిలినిగూర్చి) రాజ్యపరిపాలననుగూర్చి సవిస్తారముగా వ్రాసెను. వైస ఉదహరించినవాడును, తదితరులును ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునకు హిందూ దేశములో విత్తములు చల్లించి చెప్పవలయును. ప్రాపంచిక రాజకీయ కాస్త్రములో ఇంకకంటె నిరుపమానమును అంతేమేలియు లేదనియే చెప్పవచ్చును. అప్పటి మొఘలు సామ్రాజ్యమునకున్న ఎన్నియోరెట్లు గొప్పగు యీ ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్యము సాపించిన వారికి త్రోవమాపినది వారేకదా?

ఆకాలపువారికందరికి ఒక్కటే ప్రధానోద్దేశముకలదు. అది ఏమన వారివారి వర్తకములను హిందూదేశములో అభివృద్ధి చేసుకొని ద్రవ్యము సంపాదించుకోవలయుననియే. అదియే కదా వర్తకల మఖ్యోద్దేశము. కాని హిందూ దేశమును జయించవలయునని గోరికగాని, ఉద్దేశముకాని! తలంపుకాని ఉన్నట్లు కనపడెను. వారిలోవారు ఒకరికన్న ఒకరు హైందవి చక్రవర్తుల ఆదరణ సంపాదించుకొనవలయునని పోట్లాడుకొనిరి. ఆకాలపు హిందూదేశమును తదితర తూర్పు ఖండవాసుల కన్న విదేశీయులన్న బాగుగా ఆదరించిరి. ఆదరించుటయేకాక తమదేశములోనికిరమ్యునిస్యగత విచ్చినట్లుకూడా తోడుచున్నది. ఆస్వాగతమే వితిమిరి తమదేశమును పరిపాలించుమని ప్రాగనలోనికి మారినట్లున్నది. పాశ్చాత్యులందరు ఒకసంవత్సరము యములో వచ్చిరి. ఆకాలమున హిందూదేశము వరదేశీయులగు మొఘలులచే జయింపబడెను. ఆప్రథమ మొఘలు చక్రవర్తులు ఉదార స్వభావులుగలవలెనను, వరమతి ద్వేషులు కాక పోవుటచేతను బాగుగా ప్రజాపరిపాలన గావించుటచేతను హైందవులకు వరదేశీయులన్న భయముగాని ద్వేషముగాని లేకపోయెను. అందుచే వారికి క్రైస్తవమతముచూడూ ద్వేషభావము లేకపోయెను. కాని ఆకాలములో క్రైస్తవులలో కాలిక్యును (పాటపెట్టులు) ఘోరముగా వారిలో వాగు పోట్లాడుకొనుచుండగా వరమతి నులును వరదేశీయులును అగు హిందూదేశమును ఆదరించిని చెప్పుటచే హిందూదేశపు వైజ స్వభావమును గుర్తొంగవచ్చును. హైందవుల సమర్థ్యము, సోమభావము ఇతియవలె విజవాగరికల లక్షణములును అన్నియు తెలుసుకొనవచ్చును. హిందూదేశముందు అదివరకు మత కలహములు లేనియెడల యీ క్రైస్తవ కొట్లాటలే విగిలిన మొఘలుచక్రవర్తులకు వరమత ద్వేషులుగాను వివిధమతములవారిని పోట్లాడుకొనునట్లుగాను చేసినవి చెప్పవచ్చునా?

పోర్చుగీస్ కేసైట్లును కోమచర్చికి చెందిన తదితరులును క్రైస్తవమత ప్రచారము గావించుటకు సంకల్పించిరి. కాని రెండవకక్షకు చెందిన దచ్చివారికి ఇంగ్లీషువారికి ఆతలంపులేదు. వారి క్రైస్తవ మతప్రచారోద్దేశములే సంపూర్ణముగ నెరవేరినయెడల మనదేశముందు గొప్ప మార్పు కలిగియుండెడిది. ప్రస్తుత భేదములు మతకొట్లాటలు లేకపోయెడివి. దేశచరిత్ర యంతయు సంపూర్ణముగ మారిపోయి ఉండెడిది కాని అట్టి ఫలితములు సంపూర్ణముగా ఉపాంపవలయు.

మొదట భూమార్గమునను తదుపరి నీటిమార్గమునను వచ్చి యీ పాశ్చాత్యులు మనదేశమును గూర్చి తెలిసికొన్నదేమి? ప్రథమమున వారు తెలుసుకొన్నది హిందూదేశము ఒక గొప్ప భాగ్యవంతమైన దేశమని; చక్రవర్తి సౌందర్యములకు తమదేశములను విందినదని ఒప్పుకొనిరి. తమ దేశములకు హిందూదేశమునకు ను ముఖ్యభేదము భూ సస్యఫలితములయందు తీరిక స్థితియందును వారికి కనపడినది. తమవలెనే హైందవులకూడా వాగరికత చెందియుండినీ తలంచిరి. హైందవుల ఉదార స్వభావము దమయెడలవారికి మంచి అభిప్రాయముండెడిది. విదేశీయులు విదేశీయులలో ప్రజలనురాగము కన్న రాజాదరణ పొంపవలయును కదా. ఇంగ్లీషువారు యీ ఆదరణ ఇతర ఐరోపాఖండవాసులకన్న పెక్కువగా పొందిరి. మొఘలులదగుమొఘలు చక్రవర్తులు వర్తక స్వాతంత్ర్యములు వీరికి ఇచ్చుటలో తమ రాజభ్యాతి వరదేశీయులయందు ప్రసిద్ధి చెందుచున్నదని విచ్చి ఊహతోకూడా ఇచ్చినట్లు కనపడుచున్నది. కాని ఆకాలపు ఆంగ్లేయవర్తకులు వారి స్వస్వర్థములను సంపూర్ణముగా మాత్రము ముగవలేదు.

ఆకాలములో ఉన్న మొఘలురాజ సభలనిర్మాణము, గాంభీర్యము చక్కదనము చూచి వారాశ్చర్యపోయిరి. మర్యాదలోను మాట్లాడుటలోను భేదించినను బంగారము చెడితోనిండియున్న రాజమందిరములు రత్నములు వజ్రములతోనిండియున్న రాజసీతములు, వీరిని ఆకరింపకుండా ఉండలేదు. వారు తమ దేశములోకూడా మొఘలు సామ్రాజ్య సౌందర్యమును, హైందవచక్రవర్తుల భాగ్యోన్మతుల గూర్చి ఎక్కువ చెప్పుకొన్నట్లు తెలియుచున్నది. మహావీరులగు ఎల్లను మహావీయుడు వారి దగ్గరనే విని ఇట్లు వ్రాసియుండవచ్చును.

Where the gorgeous East with richest land;
Showers on her Kings barbaric
Pearl and gold, (Milton)

మొఘలు చక్రవర్తులకు విదేశీవర్తకలకు తమ దాంబి కము, గొప్పతనము చూపింపవలయునని అభిలాష. లేకపోలేదు, కాని నూత్న గ్రాహులగు అపాశ్చాత్యులు చక్రవర్తుల గాంభీర్యము రాజసభల సౌందర్యమునే కాక చక్రవర్తుల దౌర్బల్యములు రాజసభలలోని అంతఃకలహములు బాగుగా గుర్తొనిరి. అదియే ఆంగ్లేయసామ్రాజ్యసాధనకు ప్రథమ విత్తము.

మొదటి మొఘల్ చక్రవర్తులు సారస్వతాభివృద్ధికి సహాయభూతులైయుండిరి. రాజకీయ వేరినములు పొందినవారిలో పరికియన్ పండితులనేకురు అరబిక్ భాష అంగిపాయి పరికియన్ భాష ప్రసిద్ధిలోనికి వచ్చెను. ఆకప్పు చక్రవర్తి కాలములో అదిబాగుగా నుద్భిచ్చెదనని చెప్పవచ్చును. గొప్ప చరిత్రకారుడు అబ్దుల్ ఫజల్ ఆకప్పు చక్రవర్తియొక్క ముఖ్యకార్యదర్శియే. ఆంగ్లేయులు యిట్టికాలములో మొగల్ చక్రవర్తులతో పరిచయము చేసుకొన్నను, హాకిన్సుగాని, రోగాని ఆకాలపు గ్రంథరాజమును అయిన ఆకప్పు వినిపిట్లుగాని, ప్రస్తుతకాలములో వలె ఆప్రసిద్ధ గ్రంథమును తమ చక్రవర్తియగు ఒకటవ కేమ్బ్రిడ్జ్ దగ్గరకు బహుమతిగా తీసుకొని వెళ్లినట్లుగాని కనబడెను. ఆకాలపు ఆంగ్లేయుల వ్రాతలు అంతముఖ్యములు కాకపోయినను వారు తమ స్వతంత్రాభిప్రాయములను పెళ్లబుచ్చుటచే చాల ఉపయోగకరములని చరిత్రకారులు తలంచెదరు. మఱియు వారు వరదేశీయులగుటచే మనల కల్లు భావించిరో తెలుసుకొనుటకు ముఖ్యసాధనము. అంతియే కాక, వారు తదితర కేసుటోపాదిరుల (Jesut Fathers) వ్రాసిన వ్రాతలు ఆకాల ప్రముఖుల చక్రవర్తుల పరిపాలన హిందూదేశస్థితి సంపూర్ణముగా గ్రహింపవచ్చును.

వ రి త్త

(అనువాదకుడు)

[వెలువోలు సీతారామయ్య చౌదరిగారు]

దేవగడ్డ యెట్టేటు దివానుగారైన నుజనసింహునకు వృద్ధాప్యం రాగానే పరమాత్మ జ్ఞాపకంవచ్చాడు. వెంటనే రాజాగారిదగ్గరకువెళ్లి "మహాప్రభో! ఈ దాసుకు నలుబదివత్సరాలనుండి తమ నేపథ్యమైనాడు. ఇత్తుడు అజ్ఞుడూ మా పోయింది. రాచకార్యాల నిర్వహించేత్తే తగ్గి పోయింది. ఏమైనా తప్పిదం జరిగినట్లుంటే ఇంటివరకూ ఆర్జించిన నా గౌరవమంతా నాకేమగుటే కాకుండా వృద్ధాప్యంలో కళ్ళెం కూడా ఆపాదిల్లుతుంది. ఇత్తుడు కొన్ని రోజులు పరమాత్మ నారాధించవలెనే యభిలాషకలిగింది. కాని తమరు ఆజ్ఞ నొసంగవలసినది" అని విన్నవించాడు.

రాజాగారు తన అజ్ఞానకాలీ నీతికళలదూ ఐన దివానుగారిని ఎక్కువ గౌరవిస్తూ ఉండేవారు. వారికి తెలియచెప్పి ఎంతో వారించారు. కాని లాభం లేకపోయింది చివరకు చేసేదేమీ లేక నూతనామాత్యవర్ధుని తమరే యస్సేపించినియమించాలని నుడివి వారి ప్రార్థన స్వీకరించారు. మరునాడు దేశమునందున్న సమస్త పత్రికారాజములందూ దేవగడ్డకు నుయోగ్యులగు దివానుగారవరకునీ అర్జులమని యెంచువారందరూ ప్రస్తుతం దివానుగారైన నుజనసింహుని దగ్గరకు విచ్చేయవలసిందనీ, గ్రాడ్యుయేట్లతో మాత్రమీపనిలేదనీ, బాగుగా అంగసాక్షునముగల్గి యుండవలెననీ, బహిష్కరినవారిచ్చటకు రాననిపింలేదనీ, ఒక మాసంకోజాలవరకూ వారి ఆచారవ్యవహారములు నిరీక్షింపబడుననీ, విద్యనుచూర్చి స్వల్పముగనూ కర్తవ్యపాలనమును గూర్చి విస్తారముగనూ విచారించబడుననీ, ఈ పరీక్షలో నుత్తీర్ణుడైన మహావీయుడు అత్యుత్తమును నమాత్య పదవి నధిష్ఠించుననీ, జిజ్ఞప్తి ప్రకటించారు.

ఈ విజ్ఞాపనల దేశముంతటా గగ్గోలుపుట్టింది. ఇట్టి యున్నతపదవి లభింతుట ఎంతో అదృష్టమైయుంది. పందలకొలది జనులు తమభాగ్యమును పరీక్షించుకొనుటకై సంసిద్ధులయ్యారు. దేవగడ్డలో క్రొత్తక్రొత్త మనస్సులు కనపించసాగాయి. ప్రతిరైలులోనూ పంజాబు ప్రాంతమునుంచి కొందరూ మద్రాసునుంచి కొందరూ నవీననాగరికతోపాదకులు కొందరూ ప్రాచీన సాంప్రదాయములతోనే ప్రాకులాడేవారు కొందరూ అబ్దుల్ గుంపులుగుంపులుగా ఉత్సవముతో యన్నట్లు దిగుచున్నారు. పండితులూ మాళవులకూ కూడా తమభాగ్యదేవతను పరీక్షించుకోవడానికి సమయం లభించింది. పాపం వాటికిక్కడేమీ యావశ్యకతలేకపోయినా యోగ్యతాపత్రాలకై కొంతమంది ఏడుస్తున్నారు. కొంతమంది చిత్రవిచిత్ర దుస్తులు ధరించి తమ అట్టచోసమంతా దేవగడ్డలో జూపించసాగారు. కాని అందరికంటే ఎక్కువగా డిగ్రీధరదాలు కత్తుకొని గ్రాడ్యుయేట్లు మాత్రం చాలమంది దయచేశారు.

షర్దారు నుజనసింహుడు ఈమహోయుల ఆదర సత్కారాలకు మంచియెర్పాటు చేశాడు. అందరూ తమతమ గదులలో కూర్చొని ఉపవాసవ్రత మాచరించు ముసల్మాను సోదరుని వలె మానమునకు రోజులు లెక్కిస్తున్నారు. ప్రతివాడు

తనసత్వనర్తనను చూపించుకొనుటకై కొద్ది ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. ఉదాహరణగా తొమ్మిదిగంటల వరకు గుట్టు వట్టే మహాశయము చేడుద్యావనంతో పదారు చేస్తూ ఉపాసించు ర్కనం చేస్తున్నాడు.

మొక్కాకలవాలు పడ్డ మనోనియేడు శే. డగ్గరాత్రిప మయం అంధకారంలో తలుపులు బిగించుకొని సిగరెట్ పీచుస్తున్నాడు. ఇంటిదగ్గర నాకలలు వేసేందుకొని తిరిగి పజ్జనులు చేడు తమరు ఏయండి అని లేకుండా నాకలతో సంభాషించుట లేదు. నాస్తిక మతోపాదకుడైన మహామహానుభావులారీకం చేకూడ ఎక్కువ భక్తిగీర్వాణ ప్రవర్తిస్తున్నాడు. గ్రంథావలోకనము చేసి సంతోషింపచేయుచు మహాపండితులు పెద్ద పెద్ద గ్రంథములను విప్పి పఠించుచూ పారవశ్యం చెందుచున్నారు. శర్మగారు ఎల్లప్పుడు తనమంత్రాలే జారాయించే మున్నాడు.

మాతాపితామహులగు నమాజులు తక్కువేరే ఏవని ముట్టలేలేదు. ప్రతివాడూ ఈ జన్మకాలమునా ఒకమాసమేగాదా, ఏదో విధంగా గడపివేద్దాడు. కార్యశిధి పొందిన తర్వాత మననదీగేదెప్పుడు అని తలచుకొన్నాడు. కాని మన మనవి తీవాడుగాక ఈనక సమాహంతో పాపం ఎప్పుడూని మత్రము మరుగున కూర్చొని ముప్పు చల్లుతున్నాయన్నారు.

3

ఒకనాడు నవ గాగరికులు కొందరకు హాకితలు ఆపే బలెననే ఊభిలక పుట్టింది. ఇది ఆందరియెదుటా పెట్టారు ఇది ఒకవిద్యయే యునీ దీని దాచియుంచటం కూడా ఆత్మ మంచిది కాదని ఆట ఆటలానికి తీర్మానించారు. ఆట ప్రారంభమైంది. ఒంటి ఆఫ్టికబంట్లతోటగా ఆటాయిలులిరుగుతుంది. దేవగడ్డలో యాతలు చాలా ఆశ్చర్యం గలిగించింది. ఇప్పుడు చదువుకొన్న పెద్దలందరూ చవరంగయూ, చీట్లాలు మొదలై యాటలాడుతూ పరుగెత్తడం చూడడం యివన్నీ చిన్నపిల్లల చేస్తున్నారని తలచుచుండేవారు. ఆటగాళ్లకు మంచి ఆవేశం కలిగింది. సముద్ర ముప్పొంగినట్లు బంతి అతి తేగంగా జన్మూరాలతో నడుస్తుంది. రెండవ వైపు ఆటగాళ్లుకూడా ఆతరంగాలను లోపాపుగోడవలె అడ్డగిస్తున్నారు. సంధ్యాసమయం దాకా ఈ గడచింది జరిగింది. అందరూ అరిగిపోయి చెమటతో తడిసిపోయారు. క్రాంతిపీఠానికికూడా శక్తిలేకపోయింది. కాని జయపజయాల మాత్రం నిరారణ కాలేదు.

బాగా చీకటిపడింది. ఈమెదానమునకు కొద్దిమారంలోనే కావ్యప్రపంచాన్ని దానిపై పంపిన ఏమీలేదు. ఆట విరమించి మనవాళ్లు అటుపు తీర్చుకొంటూ అచ్చటే కూర్చున్నారు. ఒకకాపు బండిపై ధాన్యపుపస్తాలు వేసుకొని అప్పుడే కాల్యలోకి వచ్చాడు. బురద బాష్పిగావుంది. అద్దరికట్ట చెరట అతి కష్టం. ఒకసారి యెద్దులను బాగా అడిగిస్తూ ఇంకోసారి బండి చక్రముల పట్టుపట్టుచూ శక్తికొద్ది ప్రయత్నించాడు. ఎక్కువ బరువు నేయటవల్లా, యెద్దులు బలహీనంగా నుండుటవల్లా బండి పైకి చేరలేకపోయింది. కొంతదూరమెక్కి క్రిందికి జారుట మొదలైంది. కాపు ముగ్గా యెద్దులను బాగా అడిగించి చూశాడు. లాభంలేకపోయింది. హాపం నిరాశకెంది ఆటాయిలూ పుష్పి సారించాడు. కంటికి ఎవరూకన్పించలేదు. బండినొంటరిగా ఎవరి వెళ్లజాలకున్నాడు. పెద్ద చిక్కుసంభవించింది. ఇంతలో మన ఆటగాళ్లు చేతులతో కట్టులుపుచుకొని ఊగులాడుకొంటూ అక్కడినుండి బయలుదేరారు. భీతచిత్తుడై కాపు వారివైపు చూచాడు. కాని సహాయమేమీచేయడానికి సాహసించ లేకపోయాడు. ఆటగాళ్లుకూడా కూన్యదౌదర్య వాత్సల్యసహానుభూతులవేత, మరమత్సరములవేత మూతలవెడ్డ కన్నులతో వాని వైపుచూచారు.

4

కాని వాళ్లలో దయాహృదయుడూ, సాహసవంతుడూ, బలవాడొకడు లేకపోలేదు. శేడు వాని కాలికి అటలో నుంచిదెప్పు తగిలింది. అందుచేత కుంటుకుంటూ నెమ్మదిగా వెనుకనడుస్తున్నాడు. అకస్మాత్తుగా వానిదృష్టి బండిమీద పడింది. స్తంభితుడయ్యాడు. కాపువాని ముఖనీతులంతోనే విషయమంత గ్రహించాడు. కట్టకట్టపై పడవేసి కొటుతీసి కాపుగర్భకున్న నీ బండి పైకిచేరుస్తానన్నాడు. కాపు యెదుట బలిపుడైనమనిషి నిల్చొనియుండుట చూశాడు. అయ్యా తమతో ఏమని చేపుతానని భయపడి అన్నాడు. నేను గ్రహించాను. పాపం నీవు చాలానేపడినవనీ ఇచ్చట చిక్కిని యున్నావు. సరే బండియెక్కి యెద్దుల నడిలించు. నేను చక్రంపట్టు పడుతాను. బండి ఇప్పుడే పైకినల్లి పోతుంది. అని యువకుడన్నాడు. కాపు బండిమీద కూర్చొన్నాడు. యువకుడు ఆ శత్రువారితుడై చక్రాలు పెల్లగించాడు. బురద చాలాబాష్పిగా ఉండి, మోకాళ్లవరకూ ఊబిలో దిగిపోయింది. కాని ధైర్యం మాత్రం త్యజించలేదు. మరల ఆవేశపూరితుడయ్యాడు. కాపు యెద్దులనడిలించాడు. వాటిసహాయంకూడా లభించింది. బాగా ధైర్యం చిక్కింది. భుజములతో పట్టుపట్టాడు. బండి కట్టపైకి

వచ్చింది. మహారాజా, తమరు శేడు సన్న రక్షించారు. శేడు యితే రాత్రంతా యిచ్చటే గడవవలసి వచ్చేది. అనిచెప్పి కాపు చేతులు బోడించుకొని యువకునియెదుట నిల్వబడ్డాడు. అయితే యేమిటా బహుకరస్తావా? యిది యువకుడు చిరు నవ్వుతో కల్యాడు. భగవంతునిరయ యంతే తీవానువదలి తమకే లభిస్తుందిలే యని గంభీరభావంతో కాపు జవాబుచెప్పాడు. యువకుడు కాపువైపు ధ్యానంతో చూచాడు. ఆతని హృదయంతో ఈయన నుజనసించుచుకొనుటకు యానీ సందేహం కలిగింది. ఆతే ధ్వని, ముఖాకృతీ అదే. కాపుకూడా ఆతనివైపు తీవ్రదృష్టిప్రసరింపజేశాడు. బహుశా ఆతని మనసులోని సందేహం తెలుసుకొని యుండవచ్చు. అత్రస నిశ్చల ప్రశస్తి నేనీ మత్స్యములు లభిస్తవని నవ్వుతూ అన్నాడు.

5

మాసం గడచిపోయింది. ఎన్నికడివచ్చింది. అభ్యర్థులందరూ ప్రాతఃకాలం కాగానే తమ ప్రారబుల తీర్పు వినుటకు ఉత్సుకులయ్యారు. అసోజ గడపడం ఆతికష్టమైపోయింది. ప్రతిముఖంపైవా ఆకానిరాళ్లు తొండవనూతుకున్నాయి. నేడు అప్పట్లోదేలి యెవనివరిస్తుందో, లక్ష్యి యెవనిపై కృపావృష్టులు ప్రసరింప చేస్తుందో యెరుగక.

సంధ్యాసమయంకాగానే రాజుగారి సభా మండరము తా చిత్ర విదిత కన్యపులతో ఆలంకరించారు. నట్టులుతో మాన్యులూ ధాధిపులూ భృత్యవర్గమూ మన ఆభ్యర్థ సమాహమూ అందరూ వివిధ భూషణావ్యలంకారాలతో సభావేదిక సలంకరించారు అభ్యర్థుల గుండెలు ఆడుకున్నాయి. ఇంతలో సర్దార్ నుజనసించుచు నిల్వబడ్డాడు. “ఓ అమాత్య పదవి నభ్యర్థించు మహాశయులారా! నేను తమ కొసగిన కష్టమునకై క్షమింపుడు. నా యీ పదవి నభిషేచుటకై దయా హృదయుడూ దానికితోడు ఆత్మబలమూ ఉదార స్వభావమూ గలవాడు అవడమైయున్నాడు. ఆత్మబల సాహాయ్యంతో నావత్తుల వీరత్వమున నెదుర్కొనజాల మహామహుడొకడు నా యీ దేవగడ్డ సాభాగ్యవశమున చూకు లభించిచాడు. ఇట్టి గుణశీలరు ప్రపంచమున చాలా అరుదు. ఉన్నవాడు యింత గౌరవముల యత్సుకన్నతేజులముల నభిషేచించియున్నారు. వారి దగ్గరకు మనము చేరజాలము నా యీ దేవగడ్డ యెన్నేయనకై పండిత బాసకీశాధునివంటి తీవాడుగాక లభించినందులకై నేనభినందించుచున్నాను.” అని చెప్పాడు.

ఆ యెన్నేలు భృత్యవర్గమూ మాన్యులూ బాసకీశాధుని తేరిపారచూచారు. అభ్యర్థుల దృష్టికూడా ఆటే ప్రసరించింది. కాని వారి దృష్టిలో సర్దారం. వీర దృష్టిలో శూన్య. సర్దార్ గారు మరల లేచారు. “ఎవడు గాయపడియున్నపుటికి పరోపకారకీలుడై వీరకాపువాని బరువు బండిని ఊచితరీతిగా నెలుపటకు చేర్పించెనో, ఎవని హృదయము ఆత్మబలసాహసాదార్యములకునీకీర్త్యో అట్టి ఘనని యహత్వవర్ణనగా నంగీకరిం చుటయందు మనకెట్టి విపత్తును ఘట్టి పోవనియూ ఇట్టి జనదేవుడునూ వీరజనుల బాధింపజాలవనియూ ఎవనికి చిత్త శైలియు లభించునోవాచే వ్యవసంకల్పవనియూ చాడు మూఢ ప్రజలచే మోసగింపబడినపుటికి దయాధర్మములనుండి ఎప్పటికి యడుగుతప్పదనియూ అన్నాడు. (నేను చండునివీడినాండి)

పరిశోధనా ఫలితములు

పేరిభొట్టు అష్టావధానము

భోజమహారాజు ధారాసగరమున బరిపాలించుచు కవుల కక్షర లక్ష లియ్యకాలములో పేరిభొట్టు అను నైతిక గ్రాన్థమును 1 శాసనీను అమలాపురంబలాకా శేఖరు గ్రామవాస్తవ్యుడు చల్లగా కాళిదాసు నాక్రయించి, భోజనం దేహిరాజేంద్ర

... ..

శరచ్చంద్ర చంద్రికాధరవేంద్రుః
అను నుప్రసిద్ధులొకమును జరివి వివరపాదమున కక్షరలక్షలు గ్రహించుటాదిగాగల స్మృతాంతము (అతి కాళిదాసుదని ప్రతీతి భండార్కరు ఆభిప్రాయము) జరిగినవీరవ ములువాడు పేరిభొట్టు మహారాజుసభలో అష్టావధానము చేయుచును కాళిదాసు తనవిశ్రుతంబు నుబ్బియు ఆ పనికి నియోగించెను. * 2. కాళి వాసనశకము 964 నకు పరియయిన హూ.శ.జులె యాడవతేదీ న అష్టావధానము పేరిభొట్టు చే జరిపించుటకు నుబ్బి నిశ్చయించుకొనెను.

పేరిభొట్టు ఆసమానశేముషీ దురంధరుడని బాలకళా నిధియని తర్కవాక్యకరణ మిమాంసములయం దనర్థ శ పాండితీ ధురీణత గలదని తనవిశ్రుతల కెఱిగించెను. విశ్రుతుల వెంకట అబ్బి, కంకుభొట్టు, నాల్గవవారి నామము ప్రక్షిప్తము. వీరును నుబ్బి వన్నాగమునకు పాంగుచేయసాగిరి. నుబ్బి మఱిత ఆత్మసాప్రసాదములు కలిగినవాడై అష్టావధానములు గావించెను.

పేరిభొట్టు అష్టావధానములను త్కుయుగా వల్లవేసికొని ఆసానమంటపమునకు బోయెను. ఎవరో ఆంధ్రబ్రాహ్మణులును మఱియు వండితుడు తిరిగి బిరుదాంకితుడు విశేషించి ఆశే

బహుమాన స్వీకృతుడని ఆసానవండితులు, శిష్టులు, బుధులు, మంత్రులు సామంతులు ఆశేషప్రజ విచ్చేసిరి. పేరిభొట్టు పద్దములు లోలోన లుప్తులు గాతుండ వల్లవేసికొనుచుండెను * 3

* 3. పేరిభొట్టుగారికి శ్రుతిపాండిత్యమేగాని అన్యము ప్రాప్యమేగాన ఆపద్యములు వారివ్యంతయుకావని హాత్ ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూషన్సువారు చక్కనిధారగల కవులు వారివేయని యెడమూరి రాగికాసనము ఖండించుచున్నది.

మహారాజసన్నిధిని పర్యమ నాయత్తమైనది. ఒకవం డితుడు సిద్ధమై అష్టావధాన విషయములను బాటితా వ్రాసెను.

1. వర్ణన:—శరచ్చంద్రుడు
2. చతురంగము
3. శేకాట
4. పులిజాదము
5. నవ్యము
6. గంటలు
7. పువ్వులు
8. సమస్య

9. “స్వప్నములొ కవుల గతులు పభిక్షలకెల్ల”

నుబ్బి చూచుచుండినవికికొలు మరచియున్నెను నారు కొన్నిపదాస్యలు; నర్తనలు ఇచ్చిరి. బిక్కుచెట్టున ప్రోకిత సేను. అబ్బి వర్ణన అడిగెను. విగిలినవారు నుబ్బి విశ్రుతే.

అష్టావధానము

పేరిభొట్టు అష్టావధానము ప్రాంభించెను. తేనెప్రదానా పలికి, యుగయుగ వధేయులు వివిధ విపరీతివృత్తివృత్తి, సన్నిధి విరుపలతో, వీరశైలిని కందుమోత. తంబూరాతీకావలె చదివి చదివి సభ్యుల నానంద పయ్యుచున నుబ్బియన ప్రోకితసేను. సభలో నానంద లక్ష్యి గ్మయలు కట్టుకొని విర్రవీరినది. ఆహా! ఏమి అష్టావధానము, ఏమి ఆశువు, ఏమి ధార, ఏమి స్వప్న, ఏమి పాండితీపటిమ; ఏమిభంధోజ్ఞానము ఆనివించినది.

ధరతడులు

1. వర్ణన:—శరచ్చంద్రుడు

నీ! వీరటి రాక్షసు చెడి దైతెడు నొర
బంధ జనాశి డైడి బట్ట
తోగకన్నె బుగ్గులు మాటి గిల్లెడు రాజు
తురక గలవైరి వెలుల నామి
విడిపిచీకాంతల వేడి సీసపువ్వు

నిలలాత్తు నడినెల్లి నెక్కుబంటు

శేకాడు బుధులకు పెన్నిస నట్టెలు

బుడబుక్క జంకాల భూతిమూలు

గీ. పాలసంప్రంపుపట్టి విభావర పతి

అచ్చలల బువ్వ తేమ్మకు లబ్ధికెయ

కేరీ రిక్కచెలల గిల్గింతెలియ

బాస్య మొనరించు నీకేరదాత్రులందు

(సభలో “హాయి, హాయి, హాయి” అనే శబ్దాలు)

2. చతురంగము:—ఆడినవొక యాట

చచ్చిన జంతువులు 8

బంట్లు 7

3. శేకాట:—ఆడినది డైడ్వి: మూడు ఆటలు

ఓటమి మూడు శేములు

4. పులిజాదము:—రిక్కడే ఆట

రెండుపులులు కట్టినవి, మూడవది

కొండమీది నుండి మోకినది

5. నవ్యము:—ఇచ్చినవి 310 చిటికెలు

చెప్పినవి 22

6. గంటలు:—కొట్టినవి 36

చెప్పినవి 4

7. పువ్వులు:—విసరినవి 800

చెప్పినవి 19

8. సమస్య:—

కం! శిష్టులు తేరిన సభలో
శ్రీవత్సయు దాదవలసి వచ్చినయపుడు
కష్టము ప్రాప్తించున గద
స్వప్నములొ కవులగతులు పభిక్షలకెల్ల
పేరిభొట్టుకు జయ జయ అను శబ్దాలు వినబడెను.
అష్టావధానము బిరుదు కటాక్షింపబడినది. ఆతడు లచ్చి పాటలు వ్రాయదలచెనని సభలో ప్రకటించిరి. వ్రాసేరేమో కాసనములు పరిశోధించి బయటపెట్టవలసిన బాధ్యత నవీన యువజన పరిశోధకులదై యున్నది.

పరిశోధక:

1. See Indian Antiquary Vol. 93
2* ఈవిషయము దేవనత్త రామకృష్ణ భండార్కరుగారివ్రాసిన ములో కూడ నున్నది.

ఆంధ్ర దేవభాగవత గ్రంథకర్తయగు
దాసు శ్రీరామపండితుని
జీవితచరిత్ర సంగ్రహము

వీరు 1846 వ సంవత్సరమున కృష్ణా జిల్లా గుడివాడ తాలూకాలో జేరిన కూరాడయను గ్రామమందు మేనమామలయింట జన్మించి 1908 వ సంవత్సరములో గోదావరి జిల్లా ఉప్పు యేలూరులో స్వగృహమున మృతినొందిరి. ఈయన ఆ ర్యే ల నయోగి బ్రాహ్మణుడు. వారితనగోత్రోద్భవుడు. తండ్రి కన్నయమంత్రి. తల్లి కామంబ. కృష్ణా జిల్లా కైకలూరు తాలూకా అల్లూరు అను గ్రామము వారి పూర్వులకు ఆప్పటి ప్రభువు లాపసైన యాగ్రహారముయొక్క దండ్రుల పాలనలో నుండుట చే వీరికి జీవనము నుఖముగ జరుగుచుండెను. మరియు తలిదండ్రులకు వీరొక్కచే సంతానమునటచే జన్మాది వీరిని తలిదండ్రులు విడువక తమయొద్దనేయుంచి మిగుల గౌరవము చేపెంచుకొనుచుండిరి. బాల్యమున నాయూర లభించిన విద్యను సంపాదించిరి. పిమ్మట తొమ్మిదవయేట నాంగ్లేయ విద్యాభ్యాసము కొంతు చేయవలసి పద్దపట్టణమున మచిలీపందరనకు బంపబడిరి. అప్పుట నోబిలు పాఠశాలలో నింగ్లీషును నిండియొద్ద పాఠసభావయన జరుపుచుండ పదిమాసములు గడచెను. ఈదినన్ని వాని కళాగ్రబుద్ధియు సర్వస్వరస పాఠశాలాధ్యక్షులగు నోబిలు దొరగారి మనస్సునకు కడుపంతుప మొనర్చుటచే నీపిల్లవానిని దొరగారు తన గృహమున కప్పడవ్వడు గొంపోయి చిన్న ప్రశ్నకములనిచ్చియు ఘోషముల నొసంగియు కడుగౌరవముతో నాడరించుచు వచ్చిరి. ఆదినములలో గొండవిద్యాధ్యక్షులు క్రైస్తవమతావలంబనము చేయుచుండుట తలసింపెను. ఈ యదంతములన్నియు క్రమక్రమమున వారి మాతాపితలకు చెలియబచ్చినవి. వెంటనే తల్లిగారు మచిలీపందరవచ్చి యాచిన్నవానిని ఆకస్మికముగా స్వగ్రామమునకుమరల్పకొనిపోయెను. కాని యంతటితో నీ పిల్లవాని విద్యాభ్యాసము యంతమాత్రమును తగ్గలేదు. ఆ యూరనన్న వీరి మేనత్తకుమారుడుఉప్పులూరి కనకరాజుగారి సహాయమున కొన్ని యాంధ్ర గ్రంథములును, చంపనన్నున బలిచి కవితారచనయందు నేర్పరచిరి. జ్యోతిశ్శాస్త్ర సాంప్రదాయములను బాలవరకు గ్రహించిరి. 12 వ యేట సోమలింగేశ్వరశతకమును ప్రాథమికముగా వ్రాసిరి. అష్టావధానము, వృష్టాక్షరి, శతఘంటాకవనము భారతముగ నొకప్పు గాత్ర మచ్చినది.

అంతట గీర్వాణభాషాభ్యసన కతూహలము పొందిన ము నెంతయు గలగించుటచే తలిదండ్రుల యొరుక లేకుండ నొక నాటిరేయి నూరువిడచి జమిందారి పంథానముగ నూరిపిడునకు పోయిరి. అప్పటి పంథాన విద్యాంశులగు శ్రీమదావిద్యాకామాధిపాషి వెంకటాచార్యులగారు ఈ పిల్లవాని విద్యాబుద్ధిలను బ్రశంసించి “పదిరెండేడుల యీడునం గలర జ్యోత్సంజ్యోచ్చి వృష్టాక్షరి” యను బహుమతి నాకువుచ్చి జరిపి వీరి ననేకభంగుల గౌరవించి కొన్ని మాసము లచ్చలనిల్పిరి. తండ్రికి సహవాసములన గీర్వాణముందు కొంచెము ప్రవేశము గలుగజేసికొనిరి. అంతట స్వస్థలమగు అల్లూరునకు తిరిగి గొంపోబడి యచ్చలరెండు సంవత్సరము లుండిరి. ఆంధ్రగీర్వాణజ్ఞానము క్రమక్రమముగ వికసించెను. సామ్రాజీవీలసన నును యాత్ర గానము రచించిరి. ఇందలి కవిత్వము మిగుల లావణ్యమును ప్రాథమమునై యొప్పె. ఇప్పుడు వీరి వయస్సు 14 వత్సరములు. ఆ దినములలో అల్లూరు పంథానాధిపత్యులగు రాజా నాగన్న నాయుడుగారు నవరాత్రోత్సవములు కడు వైభవముతో నొనర్చుచు పండితసంభావనామి నుకృతులచే విద్యలను బోషించుచుండిరి. తనవహోత్సవ సంవత్సర కతూహలముచే నీ బాలకవి వైభవబడిన పంథానమున కేగి యాస్థాన పండితశిరోమణియగు శ్రీమంతుకుమర్తి నరసింహ శాస్త్రిగారిచే నొసంగబడిన సమస్త నొకదాని నవలీల బూరించి యా పండితుని మనము నెంతయు పంతుంపజేసెను. అందరితోపాటు ఈ చిన్నవాడును బరిక్షింపబడి యాగ్రహారావన బడసెను. ఈ యేటనే వీరు తమ పెద్ద మేనమామ పుత్రిక యగు జానకి సత్తి నాగైకొని వివాహము నొందిరి. పిమ్మట నాలుగైదు సంవత్సరములు స్వగ్రామముననే నిలచి వ్యయంకృషిచే ఆంధ్ర గీర్వాణ గ్రంథముల సాధించి విజ్ఞానమును గాంచిరి. కొన్ని గ్రంథములనుగూడ రచించిరి. తండ్రి నృసింహ శాస్త్రియను, తుకరంభా సంవాదము, కృష్ణార్జున సంకరము, సారసంగ్రహ గణితము, వానిలో చేరినది.

మరల 18 వ యేట నిండియొద్ద నెవ్వరెరుం గ కుండు

నొక స్నేహితుని వెంట దోడ్కొని “గీర్వాణ విద్యాపిత మని నుతికెక్కిన ఆ గీరి పల్లికి బోయియుచుండ పండితసహాయమున గొన్ని సాహిత్య గ్రంథములను, సిద్ధాంతకాముని గొంత వరకును జదివిరి. పిమ్మట గొంతకాలమునకు స్వగ్రామమువేరి నుఖముగ గాలముగడపిరి. మువ్వకు ముమాళ్ళుబుట్టిరి అంత గొందరు స్నేహితులవలన బ్రోహ్మపాపబడి తాలూకాపట్టణమును గుడివాడకుబోయి యందలి పాఠశాలలో ప్రధానాంధ్రోపాధ్యాయులగ జేరి యాంగ్లేయ విద్యాభ్యాసముజేసి రెండేండ్లలో మెట్రిక్యులేషన్ కరగణికి దగిన జ్ఞానమును సంపాదించిరి. ఇది యంతయు వ్యయంకృషియే. చెన్నపురియందు ఆంగ్లబోధానుక్రమిణిగాంచిన శ్రీ రెంటాల వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు వీరియాంతరంగిక కిష్టములలో ప్రథములు.

గుడివాడ పాఠశాలలో వీరు కనుపరచిన బోధనాప్రజ్ఞ కడుప్రశంసనీయమని తోడుటచే తత్సమిప్రగ్రామము లగు కాలరము, దోకిపరగ్రామము వాస్తవ్యులలో బ్రముఖులగు గొందరు కన్యవారు వీరికి వారి గ్రామములకు రప్పించి పాఠశాలలను స్థాపించి యనేకులు బాలరను విద్యార్థులగ జేర్చిరి. ఆంధ్ర గీర్వాణాంధ్యములు మాడుభావలయందు విద్యను గలభ్రుచుండిరి. గవర్నమెంటు వారు మొదటి సంవత్సరముకు 500 రెండవ సంవత్సరముకు 1000 గ్రాంటుపంగిరి. సంవత్సరంపాఖ్యాన మను కావ్యమును, లక్షణావిలాస మను యాత్రగానమును ఈదినములలో రచించిరి. తెలుగుభాషలో, నెకండు గ్రేడు ప్రిడరు పరీక్షకు గావలసిన గ్రంథములను జదివించి యందు లీర్చులెరి. అంతట వీరు న్యాయవాదిగ మచిలీపందర పోవలసినచేసెను. అప్పు డాగ్రామనివాసులు వీరియెడల జూపిన విశ్వాసమును గౌరవమును అపమానములు. వెండిపూలచే బాదములను బంగారుపూలచే శిరమును బూజించి సామ్రాజనముసాగరము లొనర్చి పల్లకిలో నెక్కించి ఇరుపార్వత్యములను జ్యోతులను వెలిగించి తమభుజములపై నల్లకినిపెసికొని పీఠుల నూరేగించిరి.

వీరు దోకిపరగ్రామమున కాలమందు జరిగినయొక విషయముమాత్ర మింపదర్శమున నుదహరించవలసియున్నది. దానివలన వీరి పట్టుదలయు, బలోపకారబుద్ధియు, విద్యాభిమానమును బెరిదియగుచున్నవి. నూరి సీతారామశాస్త్రియను నొక పిన్నవయసుగల వైయాకరణి ధనాధియు వీరికడకువచ్చెను. ఆశాస్త్రి నాయూరనే నిలిపి తాను ఆయనకు అన్నవస్త్రములిచ్చి ఆంగ్లేయభాషను గొంతవరకు గలుపెను. మరియు తెలుగు ప్రిడరీకి గావలసిన గ్రంథములను బలిపించెను. పిమ్మట రెండుసంవత్సరములు ఆశాస్త్రి కృషిజేసి ప్రిడరయ గుంటూరుజిల్లా కారెంపూడిలో న్యాయవాదిగనుండి ధనమార్పించి నుఖజీవీయయ్యెను. ఆశాస్త్రిగారియొద్ద వీరు సిద్ధాంతకాముని, శబ్దేందుశేఖరము మొదలగు గ్రంథములను జనువుచువచ్చిరి. బందరులో న్యాయవాదిగనున్న కాలమున వీరివయస్సు యావృదిరెండు అరుగురు ముమాళ్ళు నొక కుమార్తెయు గల్గిరి.

వీరి యూహలను ఆదేశములను కాలానుసారముగ మార్చుకొందుచు వచ్చెను. సంఘసంస్కరణ విషయములో వీరు చాలకృషిచేసిరి. 1880 సంవత్సరములో “కల్పవల్లి” యను నొక పత్రికను బ్రకటింపుచు విభవాదివామము, నాకాయానము మొదలగు విషయములను జర్పించుచు ననేక యువశ్యాసములొసంగిరి. అంతట మునబమ్మిట్ల ప్రిడరీతో వీరికి దివిధిరక ల్లాకోర్టులో న్యాయవాదిగ నుండవలె నను గుతూహలము బలమైనది. వెంటనే యింగ్లీషు జనరల్ బెక్ స్టుపరీక్షలో గృహగృహల పిమ్మట సివిల్ నాయుర, క్రిమినల్ నాయురల పరీక్షలలోగూడ విజయసాందిరి ఇదియే జిల్లాకోర్టు ఎక్సలెంతు గావలసిన పరీక్షలు పట్టాను పొందుటకు సిద్ధముగనున్న పయమున దొరతనము వారు మరయొక కాసనమును బ్రకటించిరి. అదువలన విముఠుపరీక్షలు పూర్తైననా, “ఘనప్రగ్రేషుప్రిడరీ” యను నాల్గవపరీక్షనుగూడ సాధించినగాని జిల్లాకోర్టున కధికారముగలుగదు. కావున నీ శాస్త్రపరీక్షకు కృషిచేయవలసివచ్చెను. దీనికి కర్ణయంపబడిన గ్రంథములు సంఖ్యకెక్కుడునా, కఠినములునైయుండెను. 1893 సంవత్సరములో దీనినిగూడ సాధించిరి. అప్పటికి వీరిపుత్రు లార్దుకను పాఠశాలలో జనువుచున్నార.

వీరు ఘనప్రగ్రేషు ప్రిడరుపరీక్షకు మిక్కిలి పట్టుదలతో గృషిజేయుచున్న సమయమున వీరి సామర్థ్యమును బరిక్షింపగోరి స్నేహితుడొకడు వచ్చి “మిత్రమా! నీవు ఆంధ్రగీర్వాణముల పరిశ్రమనది కొన్నియేండ్లయినది. ఇప్పుడు ఆంగ్లేయ గ్రంథపఠనము ఉద్యోగ కార్యనిర్వహణమును నీకవశ్యక ర్తవ్యములైయున్నవి. ఇట్టి సందర్భమున వెనుకటి నీ ప్రజ్ఞను బరిక్షింపవచ్చితి. నాసాహసమును మన్నింపుము. నాకోరిక దీర్చుము. ఏమన “అపూర్వమైన నూతనకథ నొకదాని గల్పించి యభివర్ణనముల సుందరమై పట్టపరీక్షకు జకువు విద్యార్థులకు బరసీయమై యొప్పుదానిని గద్యమున నేడునాళ్ళలో నలంపది పుటలలో ముగించుడు”. మిత్రుని వచనములకింతుకయించించి వల్ల యని యుత్తర మొసంగెను.

“కం! ధరణిని లేపి యెప్పుడె
వ్యతిరేకము వివని దఖిల
దరమగు చోతము గద్యము
న రచించెనే నేడునాళ్ళ
అట్లే యేడవనాటికి గ్రంథమును బూర్తిచేసి మిత్రుని కొసంగిరి.

1884 వ సంవత్సరములో జిల్లాకోర్టు పట్టాను పొంది ఏలూరు సబార్డినేటు కోర్టులో పండ్రిండు సత్సరములు ఆచిచ్చిన్నముగ నుద్యోగమును నిర్వర్తించిరి. అప్పటి న్యాయవాదులలో గొప్ప ఖ్యాతిపొంది చాల ధనమార్పించిరి. కాని యాథనమునంతయు ధర్మకార్యములయందే వినియోగపరచిరి. చాల వరకు వారుచేసిన దానములు గుప్తములు. సంగీతమందు వీరికి మిగుల యభిరుచి. వీరిపోషణలో గానపాఠశాలయొకటి యుండెను. శేటియోజిత్ మిడిల్ స్కూలు ఏలూరులో వీరిచే స్థాపింపబడి బోషింపబడియె సామాన్యముగ పకలశాస్త్రముల యందును వీరికి బ్రవేశముగలదు. సంగీతమందును ఆభినయమందును వీరు ప్రావీణ గ్రంథములు చాలగలవు. గాయకుల నేతలు వీరివలన పశ్యానముల బడసిరి. జ్యోతిషమందు వీరికిగల జ్ఞానము అసాధారణమని యీక్రిందివిషయములనుబట్టి గ్రహించవచ్చును. 1901 సంలి ప్రాచీనమాసపథికమా అసాధనాసమధికమాయన చచ్చ రాజమహేంద్రవరములో జరిగెను. దీనిని బరిమర్చించుటకు మువ్వకు తీర్మానకర్త లేర్పడిరి. అందులో శ్రీరామ పండితులొకరు తుదకు వీరివాదనయే సిద్ధాంతికరింపబడియె. తర్వాతాస్త్రముందు న్యాయబోధయన గ్రంథమును వ్రాసిరి.

వైశ్య ధర్మములను చర్చించి ఇప్పటివైశ్యులు శివబాలని యు వేదోక్తకర్మల కర్తలనియు సిద్ధాంతిపరచి యనేక యువశ్యాసములనిచ్చి టుడట “వైశ్యధర్మపీఠిక” యను గ్రంథమును వ్రాసిరి పండితి పశ్యానమందు వీరికి ఉత్సాహముధికము. తిరుపతి శేకేశ్వర కవులు మొదలగు నావానియులు గొందరు వీరివలన గొప్ప పశ్యానములను బొందిరి.

సంఘసంస్కరణ, మతాచారములు, ధర్మములు, లౌకిక నీతులు మొదలగు విషయములనుగూర్చి అనేక గ్రంథములను వ్రాసిరి. పత్రికలు ప్రకటించిరి ఉపశ్యాసములిచ్చిరి. 1 ఆచార నియమ 2 దురాచార విశాదభింజని రి పత్ర పంస్య ప్రా యశ్చిత్తోపశ్యాసము, 4 విగ్రహారాధన 5 వైశ్యధర్మ పీఠిక 6 నాకాయానము 7 పాశ్చాత్య విద్యాప్రశంస 8 త్రిమంతులు 9 పునర్వివాహ విచారణ 10 సమసాగరవిధి 11 శ్రాదధంశియవిచ్చన 12 ఆంధ్రపీఠ 18 అభినయ దర్శనము 14 కృతులు 15 స్వరజతులు 16 పదములు 17 బాసకీపరిగయ నాటకము 18 మనోజ్ఞీ విలాసనాటకము 19 అచ్చ తెలుగు అభిజాన కాకుంఠల 20 రత్నావళి 21 మాధవికాగ్నివిశ్రమ 22 ముద్రారాక్షసము 23 మాతలీ మాధవియము 24 ఉత్తర రామచరిత్ర 25 మహావీరచరిత్ర 26 కురంగ గోరికంకర 27 మంజరి మధుకరీయము 28 సంగీతి రసరింగిణి యను బుద్ధశాటకము 29 తిర్మకాముడియను న్యాయబోధ 30 అభినవ గద్య ప్రబంధము 31 సామ్రాజీవీలసము 32 లక్షణావిలాసము 33 ఆంధ్ర దేవభాగవతము మొదలగు గ్రంథములను రచించి. వీరికుమార్తెలలో నిరువురు ప్రాశ్నోవశిష్టయు వచ్చుటచే తిరు యుద్యోగ భారమును పుత్రులపైమోపి వీరువలికి దోలగిరి.

వీరిసంతానములో గడగొట్టుగు శ్రీమతి కాంచాంబ 1899 వ సంవత్సరములో మృతినొందుటచే మనమింతుక కలగి వీరికి ప్రాపంచిక నుఖములందు విముఖ్య మేర్పడెను. కారణాంబ ఆంధ్ర గీర్వాణముల యందును సంగీతమందును, విజ్ఞానాధ్యయందును ఎవరురాలా. ఈమచే రచించబడిన నాగ్నజీవీపరిగయము మొదలగు గ్రంథములు కొన్నిగలవు. శ్రీరామపండితుల ఆన 1901 సంలి మార్చి నెలలో దేవభాగవతాంధ్రీకరణమును వక్రమించి యెదుమాసములలో బూర్తిచేసి యారవమాసమున పుద్గప్రతిని లిఖించి ముద్రణ కొసంగిరి.

పిమ్మట స్వస్థలమగు అల్లూరునకు బోయి సోమేశ్వర స్వామికి ఆలయమును గట్టించిరి. తరువాత శిలపితృలము ఉత్తర పర్యాయములందును, నైజాము రాష్ట్రముందును పర్యటన మొనర్చి యనేక విషయములనుగూర్చి యువశ్యాసముల నిచ్చి 1908 సంవత్సరము మేసెలలో యేలూరులో కాలధర్యుని నొంది దివికెగిరి.

శ్రీభగవద్గీత
శ్రీ బెల్లంకొండ రామారాయకృత భాష్యరక్త ప్రకాశ వ్యాఖ్యానిలపతి కాంకరభాష్యము గలది.
(సంస్కృతము)
అత్యుత్కృష్టమయిన గ్రంథము.
ప్రథమవట్టము (1-6 అధ్యాయములు) రు 2-0-0
ద్వితీయవట్టము (7-12 అధ్యాయములు) రు 2-0-0
తృతీయవట్టము అచ్చగుమన్నది.
ఆంధ్రగ్రంథమాల,
7, తింబకెటిపేట, మద్రాసు.

విద్యలో ఆహింస

ఒకవిలేఖరి గాంధీమహాత్ములకు వ్రాసిన లేఖ

“నెహ్రూజీగారు 6 వ తేదీన జరిగిన ఎంపీల సభలో విద్యలో ఆహింస అను విషయమును గూర్చి మీరు వ్రాసిన వ్యాసమును నేను చదివినది. న్యూమెనుగారు వ్రాసిన “విశ్వవిద్యాలయశయము” అను గ్రంథమునందు ముఖము (జుంటి)మెన్ అనుకల్పమున కారము చేసిన నిర్వచనము మీ వ్యాసమును చదువగానే నాకు స్పష్టము నచ్చినది. మీరును న్యూమెనుగారును చాల విషయములలో భేదభింపించుచుండరని నేనెదివరకే గ్రహించియుంటిని. విద్యలో ఆహింస యని మీరు తెలిపిన విషయమునే న్యూమెనుగారు మరియొక రూపమున తెలిపెను గాని భావములో నెట్టి భేదము నులేదు. హింసావిరహితములగు పరిస్థితులలోనే గాని న్యూమెనుగారు నూచించినట్టి సుజనము యేర్పడజాలదు. “ఎవరికిని యెన్నయును యెట్టి బాధయును (కారకముగ గాని మానసిక ముగగాని) కలిగించినవాడే సుజనము” అని న్యూమెనుగారు నిరూపించిరి. ఈభావము చాల శాశ్వతముగాను నిశలముగాను కూడనున్నది. తనసమీపమున నున్నవారు స్వేచ్ఛగాను యెట్టి యిబ్బందియును చెందకుండను తమపనులను సాగించుటకు అభ్యంతరములుగా నున్న వానిని తొలగించుటయే సుజనములకు ముఖ్య కర్తవ్యమైయుండును. సుజనము తానే ముందుగా కార్యారంభమునకు గడంగదు. గాని యితరులు ప్రారంభించిన యుద్ధము ములకు మాత్రము చేయుత నొసగుచుండును. వడక కుర్చీ లేక పోయినను విక్రాంతిజయములకును నిక్క లేకపోయినను జంతువు వృష్టమును బడయుటకును ప్రకృతి యేర్పాటు చేసియుండినను గూడ అలసటను తొలగించుట యందు వడక కుర్చీయును చలిని బాపుటయును నిష్పను యెటుల తమ నిధిని నెరవేర్చుచుండునో సుజనముగూడ నటులే ఇతరులకు సౌఖ్యమును పడుపాయమును కలగజేయుటకు నిరంతరమును ప్రయత్నించుచుండును. తనకెవరితో సంబంధము లేకుండునో అట్టివారి మనసులకు లేకమైన నొప్పి కలిగింపకుండుటకే సుజనము దీక్షబూనియుండును. భావసంఘర్షణము, అభిప్రాయభేదము, అనుమానము, విచారము, ఆగ్రహము, స్వేచ్ఛాని లోభము మున్నగు నవి తనకు టుంబుము కారికిని యితరులకును గూడకలుగకుండ చేయుటయందే సుజనము నిమగ్నమై యుండును. ఎల్లవాడును సంపూర్ణ స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములకు కలిగియుండువలె ననియే అతడు కోరుచుండును. తనకు శరీరయులగువారి నందరిని ఆతడెల్లప్పుడును కనిపెట్టి చూచుచుండును. జంతుగలవారి కట్ల సాధువుగానుండును. ఎవరొలగియుండువారికట్ల విసమ్రుదైయుండును పిడివారులపట్ల చూపుదుగ నుండును. తానెవరితో మాటలాడుచున్నదియు నతడు భావకమునకు తెచ్చుకొన గలిగియుండును. అతడు . అప్రస్తుత ప్రసంగములను చేయదు. ఆగ్రహము కలిగించునట్టి మాటలవాడడు. తాను ముందుగా సంభాషణ కుప్రకమింపదు. విశిష్టాపిగానుండును. ఎన్నడును వినుగుదలను చూపదు. ఇతరులకు తాను మేలుచేసినపుడు తానేమియును చేయలేదనియును తాను చేయవలసినంత పహాయమును చేయలేక పోవిననియును అందువలన తనకే మేలుగుననియును గూడ నతడు భావించుచుండును. అత్యవసరము కలిగినపుడు తప్ప తనవిషయమును తెలుపుకొనడు. తన కార్యములను సమర్థించుటకు ప్రతినిధి యొనర్చుడు. చెప్పుదుమాటలను దూషణలను అపనింపలను చేవినివేసుకొనడు. తనకు అభ్యంతరమును కలిగించువానికి గూడ దురుద్దేశముల తాకోపింపదు. ఇతరులు పరికితములకులు కటువులుగానుండినను వాని కనుహారమునే చేసుకొనుచుండును. వివాదాలలో నీచ సంకుచితభావములను కల్పించిండును. తాను బాగునడుట కవకాశముదవినను అది అన్యాయమని తోచినచో అట్టి అవకాశము నతడుపయోగించుకొనడు. వ్యక్తులను గూర్చియు వాదములనుగూర్చియు విపరీతభావములను కలిగియుండును. తాను నోట నున్నవింపజాలని అవాచ్యమును నూచునగానైన తెలుపదు. “ఒకడు నేడు మనకు జోధిగానుండినను యెన్నటికైన నతడు మనకు మిత్రుడుకాగలడను భావముతో మనము మెలగుచుండవలెను” అని ప్రాచీన మహర్షులుచేసిన బోధనే దూరదృష్టితోను వివేకముతోను సుజనము గనునించుచుండును. వివేకపంపన్నుడగునతడు అవమానముల నెదుర్కొనడు. నిరంతరతక్కువ నిరతుడగునతడు అవకారములను వెంటనే మరచిపోవుచుండునుగాని కార్యమును

నహించుచుండుడు. ఓమి, కాంతి, త్యాగము, వైరాగ్యము మున్నగువానిని కలిగియుండును. బాధ విధిక్యతను భావముతోనే దాని ననుభవించుచుండును. బంధువియోగము మాడ నీయవలెనది కాదను నన్యుకముతోనే దానికి సహించుచుండును. “జాతీయమరణంధ్యవం” అను విశ్వాసమువలన మరణమునకు తలదీల్చుకుండును. ఎవరితోనైన చర్చింపవలసినవిషయపుడు విద్యలో అపహర్యులుగానుండినను తుల్య అలో అభిరులుగా నున్నవారికిరల కట్ల నవజ్జత నొనరించుచుండునటులు సుజనుడితరుల కవజ్జత నొనరించదు. అట్టివారుకైవలములకుతర్కములను కాలించుచుండును. నూటిగాపోటుపోడునక చాటు మాటుపోటులను పొడచుచుండును. అన్యవిషయములందు కైక్తి నంతకు వృథజేయుచుండురు. ప్రతిపక్షిగూర్చి పరిగా గ్రహింపజాలక సమస్యను మరింతకష్టపరచుక చేయుదురు. సుజనుని అభిప్రాయము పరియైనను కాకపోయినను ఆతడితరుల కన్యాయము జేయజాలదు. అతనివాదము వట్టిప్రముగానుండినను స్వప్రముగానుండును. నిరారణముగనుండినను వితముగానుండును.” అని యావిలేఖరి వ్రాసెను. (ఎంపీలసభలో, 4-10-28)

పరిశ్రమవిద్య

చేతిపనులు శేర్మకొనువాటికి ఆర్టిస్టు, ఫోటోగ్రాఫర్ ప్రావెన్ ట్రైగలర్ ఆకటర్ నను ఎక్. గోపాల్ శాయనిచే సమర్థవంబును బట్టి వ్రాసిన గ్రంథములు. యందు ప్రతిములు పక్షుల కువయోగించు రీతిని యుండుటచే నితరుల సహాయము లేక శేర్మకమవును. ఛామగ్రహితంత్రము 1 భాగము:—ఇందు ఫోటో లెత్తియువిధము, డెవలపింగు రీటుచింగు కడకు లుచ్చుచి. వెల 8 అణాలు. డిటో 2 వ భాగము 1 న భాగమున ఆభ్యాసములకు కలిగియుండు విశిష్ట ప్రావెన్ డె ఎకలార్డ్, ప్లాటిన్ ట్రైగ్, వివిధ ఫోటోలు, చేతిగుడ్డలపై ఫోటోలెత్తుట, కంటికి కనబడక యుండి కావలసిన కనబడునటుల జేయు వివిధతంత్రము లున్నవి. వెల 8 అణాలు. విద్యార్థులు 1 వ భాగం:—లోహముల చేయుట, ముద్రాక్షర సిరాలు, వ్రాతసిరాలు, పట్టులు, పెంట్లు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, బెల్, ఎలెక్ట్రోప్రెస్సు, లైటు, గిల్లు, ఎచ్చింగ్, కొత్తవస్తువులు, అగ్నిపుల్లులు, మనమే చేసికొన శేర్మక. వెల 8 అ. డిటో రెండవభాగం:—ఫోటోలకు కావలసిన సామానులు, ఎలెక్ట్రిక్ కనెక్షనులు, ప్రతిపెట్టెలు, రకం వారిపట్టులు, వివిధమైనపెంట్లు, సిరాలు, పన్నీరు, ఆత్మక, వార్నిషులు, టైంబింగుపనులు, ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. వెల 8 అణాలు. చిరునామ ఎక్. గోపాల్ అందు కంపెని, 18. రామానుజయ్యరు పిథి, సాహుకారుపేట, మదరాసు.

ప్రాధేసరు శంకరరావుగారి కార్టెకార్పు గ్రాండు నర్కసు రాజమండ్రిలో 13-10-28 తేది ప్రారంభించి 9 దినములవరకు ప్రదర్శించురు సింహములు, పెద్దపులులు, ఏనుగులు, ఎలుగుబంటులు, వశువులు మున్నగు నాటి అద్భుతపనులు చూడతగినవి.

వి. వి. వి. నాయుడు, జనరలు మేనేజరు

కే ద రి న్

గ్రంథకర్త:—శరణు రామస్వామి చౌదరి రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము లోకప్రసిద్ధమును ఒకశిరమార చరిత్రము. అందును చదువరిగి. సులభమైన లోకప్రసిద్ధము. ఉన్నవ లక్ష్యగారాంధానారి అమూల్యమును పేరిక గలదు. ధర 0-4-0. ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మదరాసు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 నాటి అక్టోబరు 11-వ తేదీ గురువారము

Table with 3 columns: Item Name, Price 1, Price 2. Rows include 1. ధాన్యములు (Wheat, Rice, etc.), 2. ధాన్యముపన్నులు (Grain taxes), 3. నూనెపన్నులు (Oil taxes), 4. చిల్లరపన్నులు (Small taxes), 5. ఇనుము (Iron), 6. నూలు (Thread), 7. దూది (Cotton), 8. లోహములు (Metals), 9. రంగులు (Colors).

కృష్ణాజిల్లా ఆభిలషత్ సమావేశము

విజయవాడ పురపరిషత్ గూడుట

ప్రతిష్ఠ శ్రీనివాసయ్యంగారికి చిత్తవిభ్రమము
కలుగజేసినది

విజయవాడ, అక్టోబరు 9:—కృష్ణా జిల్లా ఆభిలషత్ సమావేశ విజయవాడయందుకాడెను. శ్రీమతి డాక్టర్ ఆరి తెనంటుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. తాలూకాలన్నిటి నుండి యు ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు నెహ్రూ నిజేడికను ప్రకటించుచు, భారతదేశోద్యమము శ్రీమతి ఆరి తెనంటుగారి చేరినట్లు ప్రకటించిరి. మరియు ప్రతినిధులైన శ్రీమత్ శ్రీనివాస అయ్యంగారికి చిత్తవిభ్రమము కలిగినదని తెలిపిరి.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

అధ్యక్షులగు శ్రీమతి ఆరి తెనంటుగారి కీర్తినిభావముల ను తెలియిచ్చిరి:—మన ప్రాంతము నందు మన భారతదేశము చాల కష్టతరస్థితిలోనుండెను. ఆసమయమున భారతదేశమును ప్రమాదముకలుగజేయక శక్తివహింస సాయము చేసెను. కాని అంతయు లీసాయము నశ్యుడే మరచిపోయిరి. ఇప్పుడు భారతదేశ వర్ధిల్లియుండున్నది. విద్యావహిత, చారిత్రియము దేశములో తాండవింపదున్నది. దేశాన్నిత్యము కొరకు స్వాతంత్ర్యమువసరము. నెహ్రూసంఘము ప్రకటించిన మన ప్రకటనకు తయారుచేసినది. బ్రహ్మాండమున నీదేశమున నందరకు సమాధానముకలుగు యసంభవము. నిజేడికను రచించుట భారతీయులు చేసిన మహత్కార్యములలో నొకటి. నీని ప్రజలకు బోధించుట యవసరము. ఇన్ని పాఠ్యాలు, ఇన్ని పత్రములు కూడి రాజ్యాంగవిధానమును తయారుచేయవలసి వచ్చినదిగనక నిజేడిక అందరకు గరిష్ఠసామాన్య మనదగును.

శిర్కానము

మద్రాసు ఆభిలషత్ సభవారు చేసిన శిర్కానమునే ఈసభవారుకూడ నామోదించిరి.

శ్రీయుతి నరసింహాశ్రమిగారు శిర్కానము నువహించిరి.

శ్రీమత్ లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు (బందరు) బలవరచిరి చాలమంది శిర్కానముల బలపరచిరి.

శిర్కానముకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను.

డాక్టర్ బి.సెంటు ప్రచారము

విజయవాడ, అక్టోబరు 9:—ఈనాడు శ్రీమతి డాక్టర్ బి.సెంటు 5 వర్ధిల్లి నువహించెను. తిరిగి వెళ్ళిపోవల భారత మహిళామండలి, విజయవాడ, తాలూకా సభ, పురపాలక సభ, గ్రంథాలయసభ, పౌరసభ, విజయవాడ రాజ్యసభల సమన్వయిరి.

గాంధీపార్కులో నీపరమస్థితికి జబాబుజెప్పుచు శ్రీమతి బి.సెంటు, తన్ను గౌరవించినందుల కింతయు కృతజ్ఞతలు తెలుపుచు, 8,000 పైగా ప్రజలు సభలో నుండిరి. గ్రామ సంఘములను స్థానికపరిపాలనా సంస్థలను ఆభివృద్ధి పరచినగాని నిజమగు స్వాతంత్ర్యము నెలుకాదని యామె నడిపెను. ఒక దేశీయు లింకొకరిపై సభి కారము చలాయించుట అనర్థదాయకమనియు ఇందువలననే భారతదేశము వివక్షయందు చాలఅధమ స్థితియందున్నదనియు ఆమె చెప్పెను. ఇన్నాళ్లు రాజభక్తి చూపినందులకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చుట సమంజసమనెను. (అ. ప్రె.)

తప్పదునోట సృష్టి

రూ 1,27,000 నోట్లు పట్టువడుట

రంగూన్, అక్టోబరు 9:—అగస్త్య 17 వ తారీఖు రాత్రి 1, 27,000 రూపాయల విలువగల తప్పదు నోట్లను వాని రియారుచేయు యంత్రములను పట్టువెడెను. ఆ రాత్రి ఒక బండివాడు యెవరితో తెలియదని ఒక పెట్టెను తెచ్చి పోలీసువారికిచ్చెను. అప్పుడే పెట్టె ఖానుందు పోలీసు స్టేషన్ వైపు వరుగెత్తుచున్నాడనికూడ అతడు చెప్పెను. పెట్టె తెరువగా దొంగనోట్లు కనబడెను. అరాతీయగా మిల్కసింగ్, బాకపర్, బోతావాసింగ్, కరాసింగ్, జగదల్ బర్ సింగ్, బాండి సాంటర్ పట్టువదిరి.

శేను విచారణలోనన్నది.

అ. ప్రె.

స్వయాపానందు కేసువిచారణ

కాకి, అక్టోబరు 8:—భారతదేశమువారుండి సంబంధించిన స్వామి దయానంద్ గారిని పొడిచిన స్వయాపానందుగారికేను సెమన్సువిచారణకు వంపబడెను. (అ. ప్రె.)

ఆరోగ్యమును
పొంద గోరినవారం
దరు తగు భోజనము
స్వీకరించుటకు
ఎక్కువ ధనవంతు
లుగా నుండ
నవసరములేదు.

కేవల ఓట్లుగలవారు చాలవరకు తగ్గింపగలరు. ఆరోగ్యమైన భోజనపదార్థములలో కెల్ల క్రేష్టమైనది, కుర్తమైన తెల్లని ఓట్లు. వియ్యము, మాంసము మొదలగువాటికంటె ఎక్కువ శక్తిని కలుగ జేయును.

కండరపుష్టిని ఎముకపుష్టిని వృద్ధిచేసి సామర్థ్యమును చేపూరును అలసటను పోగొట్టును. శరీరమునకు ఏ విధమైన హానిచేయదు. సహజ విరోధనకారి క్వరలో జీవించును. భుజించుటకు కడుదచ్చమైనది.

నిత్యము కేవల ఓట్లకు భుజింపుడు. మీరును మీ కుటుంబమును దానిలాభమును పొందగలరు.

చేతులలో తాకబడదు.

Quaker Oats

అజ్ఞామలైవిక్వ విద్యాలయవిల్లు

సలెత్తుకమిటీ నివేదిక

అజ్ఞామలై విక్వవిద్యాలయవిల్లును గూర్చి యొచ్చియుండుటకు నియమించబడిన సలెత్తుకమిటీవారు ఈనెల 4, 5, 6 తేదీలకు సమావేశమై ఆవిల్లునందు అవసరమని తోచిన మార్పులను గానించిరి. ఆమార్పులలో ముఖ్యమైనవి యీక్రింద సంగ్రహింపబడెను.

1. స్థాపకడు అను ఓట్లలోని శబ్దము స్వప్రముగా నిర్వచించబడియుండలేదు గావున ఆ శబ్దమునకు అర్థము స్పష్టీకరింపబడెను.

2. ఈ విక్వవిద్యాలయమునందు పరీక్షలు పాఠ్యసంజనవాయు దిగ్రీతనబొందినవారును మద్రాసు విక్వవిద్యాలయమునందు ఆ యా పరీక్షలు పాఠ్యసంజ ఆ యా దిగ్రీతన పంపించినవారిలో తుల్యముగ చూడవలెనను వచనము తీసివేయబడెను. ఏమన దీనివలన మద్రాసు విక్వవిద్యాలయ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలుగును.

3. ఉపాధ్యాయులను రిజిస్ట్రార్లను సలెత్తు జేయుటకు ఒక బోర్డు నియమించబడవలెను. గురుస్తాలు తదితరలు వైకు ఛాన్సలరుగారిచే నియమించబడవలెను.

4. పురుషోట్ట దివానుగారిక ఎక్కు అఫీషియో సెనేటుసభ్యులకు నుండవలెను. సెనేటునందు ఎన్నుకొనబడవలసిన సభ్యుల సంఖ్య 10 నుండి 12 వరకు పెంచువలెను. ఈ విక్వవిద్యాలయపు మొదటి 10 వీండ్రలోపున సెనేటు సభ్యులు 12 మందికూడ చిదంబరం మిశాషికాశిల పట్టభద్రుల వలనను మద్రాసు విక్వవిద్యాలయమున 7 వీండ్లు అనుభవము కల పట్టభద్రుల వలనను ఎన్నుకొనబడవలెను.

ఎకడమికు కాన్సిలుకు ఎన్నుకొనబడవలసిన సభ్యులసంఖ్య 8 నుండి 4 వరకు పెంచువలెను.

చాన్సలరుగారిచే నామినేటు కావలగు 8 సభ్యులలోను 8 గురు నిమ్నజాతుల ప్రతినిధులుగ నుండవలెను.

5. క్లాజు 17 వలన సాంఘిక నిజేడిక పైని శిర్కానములకు గావించుటకు సెనేటున కధికారము కలుదు. కానిఆ శిర్కానములు సిండికేటువారిని బంధించునట్లుగ నుండవలెను.

ఎకడమికు కాన్సిలు

6. ఎకడమికు కాన్సిలునకు ఉపాధ్యాయులవలన ఎన్నుకొనబడు 10 మంది సభ్యులలో 5 గురు ఉపాధ్యాయ వర్గము నుండియు ఎన్నుకొనబడవలెను. ఎకడమికు కాన్సిలు, సెనేటు సభ్యులవృద్ధి దగ్గరసంబంధమును కలుగజేయుటకు సెనేటువారు 5 గురిని ఎకడమికుసభ్యులకు పంపవలెను.

7. సిండికేటునకు చాన్సలరుగారు నామినేటు చేయవలసిన సభ్యులసంఖ్య 4 నుండి 2 వరకు తగ్గించబడెను.

8. ఆర్థికసంఘము నియమించబడినవీడ 10 వీండ్రకాలము పనిచేయవలెను. ఇందుసభ్యులకు శ్రమకృతకార్యదర్శులు ఇరువురుకు బదులుగ నొక్కరే యుండవలెను.

9. విక్వవిద్యాలయపు ప్రావిడెంటుఫండుయొక్క లాభములు ఛాన్సలరు, వైకుఛాన్సలరు, ప్రొఫెసరులగార్లకు కచ్చితకర విక్వవిద్యాలయోద్యోగు లందరికీకూడ చెందునట్లుగ నుండవలెను.

10. ప్రస్తుతము శ్రమకంఠువారు ఎట్టివరకులులేతంద వాగ్ధత్తనధనము నొసగవలెను. ఇదిగాక యికముందు అట్టి విరాళములను శ్రమకృత్యువారు ఇచ్చునపు డేమైన వరకులు అవసరమగునో గానింపవచ్చును.

పోర్టు ట్రస్టు మాననప్రపు కేసు

కంట్రాక్టరు యిల్లు సోదా చేయబడుట

రంగూన్, అక్టోబరు 9:—రాత్రి పోలీసులు పోర్టు ట్రస్టు కంట్రాక్టరు యిల్లు సోదాచేసి, లెక్క పుస్తకములను పట్టుకొనిపోయిరి. పోర్టు ట్రస్టు మాననప్రపు కేసు సందర్భమున నీట్లు పీకుచేసినది తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పశ్చిమోత్తర పరగణా కమిషనరు ఆఫీసుసానము దర్శించుట

పశ్చిమోత్తర పరగణా కమిషనరు, పరగణాలోని ఆఫీసుసానము దర్శించగోరి, అంగ్లేయులు భారతదేశమును పరిపాలించి యుండలేన తరువాత, కమిషనరుగారిని, గవర్నరుగారిని ఆఫీసుసానము కట్టుటకీయ ప్రథమము.

ఆఫీసుసానములో నొక మంత్రివర్గము యున్నాడు కాలేదు. షేక్ అహమ్మద్ ఖాన్ విఫలుడైనతరువాత రాజా గారింకొకని కోరికరని తెలియుచున్నది. (ప్రె ప్రెస్.)

కందిరీగ కుట్టుటచే నొకడు మరణించుట

కొచ్చి, అక్టోబరు 8:—ఒక చెట్టులో కొట్టి దీక్షిస్తూ కొన్ని విషబాని కందిరీగలు వాసముచేయుచుండెను. తొందరగాడ్డను కాయవారు ఆ కుట్టును కదలించిరి. అది బ్రహ్మాండమైన ప్రమాదతో నైకి లేచినది. ఆవారిపంట నొక దానముయ ము పోవుచుండెను. అందులో ఒకకందిరీగ వానినికట్టెను. అతనికి చాలబాధకలిగెను. ఏమిచేసిననుపోలేదు. దగ్గరనున్న కాలవలో దూకి తాపోవకాంతిలగునీమే యనుకొనెను. కాని లాభము లేకపోయెను. వైద్యులుకూడ ముందునిచ్చిరి. కాని లాభము లేకపోయెను. ఆబాధవలన నతడు కొంతకాలమునకు తులసిం చెను. (అ. ప్రెస్)

కృష్ణాజిల్లా సర్వపక్ష సమావేశము

తీర్మానముపై చర్చ

బెజవాడ, అక్టో 9:—సెప్టెంబరు 25న, లక్ష్మీపట్నం నామనందలి సర్వపక్ష సమావేశమునందు ఎల్లరి అంగీకారమున పొందిన నిర్ణయములను దేశీయమైన ఆంధ్రప్రదేశ్ సర్వపక్ష సమావేశమునకు సూచించుటకు నిశ్చయించినది. అందుకు అంగీకారమును తెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు కూడా దేశీయమైన వికలభావమునకు అచ్చేరుకొనుచున్నది. సైమన్ గారు సెప్టెంబరు 25న గూర్చి వ్యాఖ్యించుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భమున మన మెల్లము వికలభావముగ యున్నట్లు కృష్ణా జిల్లా అధ్యక్షుల సర్వపక్ష సమావేశమున అభివృద్ధికి అవకాశముల యిచ్చించుచున్నది. మనముకూడా మేల్కొని పోతుంటున్నది.

సైమన్ లక్ష్మీపట్నం నామనందలి, శ్రీరాం అప్పారావు గారు, బాద్లపాటి శేషగిరిరావుగారు తీర్మానము నామోదించుచు మాట్లాడిరి.

బి. శేషరావుగారు (మంత్రాధిపతి) కూడా ఆమోదించుచు సుపర్యసించిరి. ప్రభుత్వమువారు లక్ష్మీపట్నం నామనందలి భగ్నముచేయ యిచ్చించిరి. కాని ఆ ప్రయత్నము సరేరలేదు. లక్ష్మీపట్నం నామనందలి గూర్చి మనము ఇట్టి రాజకీయ ప్రభావము కలుగజేయరాదు అని మనము గర్హించవలసియున్నది. ఇట్టి నితిలో కాంగ్రెసువారులు కొందరు స్వాతంత్ర్యవ్యవస్థను సేవతో భేదాభిప్రాయమున కల్పించుట సరికలేదు. మనము అందరూ కలిసి పనిచేయుట అత్యవసరమై యున్నది.

బసవరాజు అప్పారావు పంతులుగారు తీర్మానమున కనుకూలముగ మాట్లాడిరి. కాని శేషరావుగారు, బి.సెంటు గారు చెప్పిన రెండు అంశములగుగూర్చి తమ యాభిప్రాయమును తెలిపిరి. పాపలా ఇచ్చినవారు సభ్యులగునది అట్టి కాంగ్రెసు పంతులులకు ఎన్నుకొనబడినవారు మాత్రమే కాంగ్రెసు మహాసభకు ప్రతినిధు లగుటవలన ప్రస్తుత కాంగ్రెసు మహాసభ ఒక రాజకీయకర్మయే యయ్యెననియు, 1915, 1916 సంవత్సరములకు పూర్వము జరుగుచుండిన కాంగ్రెసు మహాసభకు దేశము నందలి అన్ని రాజకీయ కర్మలవారమును వచ్చుటకు అవకాశమునుబట్టి అప్పటి కాంగ్రెసు మహాసభ ఇచ్చితిమి (ప్రాతి నిధ్య మెక్కువగలదిగ నుండినది బి.సెంటుగారు నుడిచిరి. ఇట్లు జరుగుగూర్చి అప్పారావుగారు ఆక్షేపించిరి. పూర్వపు మహాసభకు ఎవరు సూచనాపాత్రలు ఖచ్చి పెట్టగలిగిరి వారే ప్రతి నిధు లయినందున, అందువలన అప్పటి కాంగ్రెసు ఇచ్చితి కాంగ్రెసుకంటె ఎక్కువగ ప్రాతినిధ్యము కలదని చెప్పట సరికాదనిరి.

స్వాతంత్ర్యము అడిగితే రాదన్న మాటనుకూడా అప్పారావుగారు ఖండించిరి. అడిగినంత మాత్రాన ఏదీయ రాదని సమాధానముగ చెప్పిరి. సైమన్ గారు మా పెద్దదైర్ఘ్యము మాత్రమే స్వరాజ్యమునగాని, మరేయే సంస్కరణలనగాని తీసుక రాగలవనిరి. అంతయేగాని శేషము మాటలతోను, ప్రచారికలతోను, ఏదీయ రాదనిరి. అందువలన స్వాతంత్ర్యవాదమును చులకన చేయకూడదనిరి.

అందరూ ఏకీభవించుట అవసరమని అప్పారావుగారు రంగీకరించిరి. తీర్మానము నామోదించిరి.

అంతటితో తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించబడెను.

దక్షిణాఫ్రికా 7042

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలలోని 36వ గురుమము

గ్రంథకర్త: దిగవల్లి వేంకటేశ్వరరావు బి.ఎ., బి.ఎల్.

ఇది దక్షిణాఫ్రికా దేశచరిత్ర, భారతీయుల చరిత్ర, గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్ర, మనోహరమగు 482 పుటలు. 22 ప్రకరణములు. 5 దేశపటములు. 6 బొమ్మలు. 6 అర్థబొమ్మలు. రెండు భాగములు కలిపిన కాలికో ధైండు. భారతి హిందూపత్రికలు ప్రకరించినవి. వెల రు. 2-6-0. మాత్రమే.

(విజ్ఞాన చంద్రికా చందాదారులకు, స్త్రీలకు, విద్యార్థులకు మాత్రము వెల రు 2-0-0). పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. కొద్ది ప్రతులే యున్నవి. వలయువారు.

వలయువారు—దిగవల్లి వేంకటేశ్వరరావు బి. ఎ., బి. ఎల్. బెజవాడ అని వ్రాయును.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

కార్యనిర్వాహకసభయొక్క తీర్మానములు 11-10-1928 తేదీన 7 కంటుకెట్టిబిడి, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యసాగరములో జరిగిన కార్యనిర్వాహకసభ సభ్యులకు కార్యక్రమము.

హాజరు

- 1. శ్రీ. వేమవరపు రామదాసుపంతులు
2. వేంకటేశ్వర సత్యనారాయణ
3. పి. సి. కుమార వెంకటపతిరాజు
4. కందుకూరి వీరరాఘవస్వామి
5. గడ్దె రంగయ్యనాయుడు
6. తెలిదేవర నానుజేపరావు
7. పి. యల్. నరసింహరాజు
8. నాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు
9. దండు నారాయణరాజు
10. ఆయ్యదేవర కాశీశర్మరావుగారు.

ఈసభకు శ్రీ|| వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారిని అధ్యక్షునిగా నుండుటకు కోరడమైనది.

1. కల్పిమ గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమునండి శ్రీ దండు నారాయణరాజుగారు, శ్రీ ఆత్మహరి గోవిందాచార్యగారు కార్యనిర్వాహకసభమునకు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

2. దేశీయ మహాసభకు ప్రతినిధులు దరఖాస్తులు పంపుకొనుటకు అక్టోబరు 10 నుంచి 31 వరకు ప్రతినిధులు ఆయా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములకు వాడరఖాస్తులను పంపుకొనుటకు వ్యవధి ఎక్కువచేయడమైనది.

3 జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీలు గంజాం, తూ. కృష్ణా, కడప, అనంతపురం, ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లాలలో ఇంతవరకు ఏర్పడినందువలన, రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీకి సభ్యుల ఎన్నికలు జరిపిన సభ్యుల పేర్లు పంపకపోవుటవలన, ఆయా జిల్లాలలో ఏర్పడిన గ్రామ, ఫిర్యా, తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు కలకత్తా దేశీయ మహాసభకు వెళ్లదలమకొన్నవారు, వారి దెలిగేటు దరఖాస్తులు రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ కార్యసాగరము, 7 కంటుకెట్టిబిడి, మదరాసుకు తిన్నగా పంపుకొనుటకు తీర్మానించడమైనది.

4. (1) ఆంధ్రరాష్ట్ర కాన్ఫరెన్సుకు, దానితోపాటు ఆంధ్రరాష్ట్ర సర్వపక్ష మహాసభయొక్క, కర్నూరు జిల్లాలో నవంబరు 16, 17 తేదీలలో జరిపించుటకు కొండమైనది. (2) ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభకు హాజరయ్యే ప్రతినిధుల దునుములో నుంచి కర్నూరు జిల్లాలో ఈసంవత్సరము కలరా వగైరాలన్ని ఏర్పడిన కష్టపరిస్థితుల ననుసరించి రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము వారికి రావలసిన సగంవంతును కడులుకొనుటకు తీర్మానించడమైనది. (3) (క) ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభకు అధ్యక్షునిపేర్లు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘములవారు అక్టోబరు నెలఖరలోగా నంద్యాల ఆహ్వానసంఘ కమిటీ వారికి పంపుటకు తీర్మానించడమైనది. (చ) అక్టోబరు నెలఖరలోగా జిల్లాకాంగ్రెసుకమిటీ వారు పంపే తీర్మానముల ననుసరించి ఆహ్వానసంఘమువారు అధ్యక్షుని నిర్ణయించవచ్చును, ఆహ్వానసంఘమువారికి సంబంధించిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు శ్రీ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు, నంద్యాలకు పంపవలెను.

5. లోగడ బెజవాడలో ఏర్పడిన నైపుణకమిషన్ బహిష్కార ఉపసంఘమువారు వెంటనే సమావేశమై కార్యక్రమమును నిర్ధారణచేసి తీవ్రమైన బహిష్కార ప్రచారమును జరుపవలెనని కోరడమైనది.

6. (1) సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యస్థితియే పరమావధియని మదరాసు దేశీయ మహాసభలో చేసిన తీర్మానమును తిరిగి ధ్రువపరచుచు లక్ష్మీపట్నం జరిగిన సర్వపక్షములవారితో ఆమోదించబడిన సెప్టెంబరు కమిటీవారయొక్క రిపోర్టు ప్రచారికను అంగీకరించుచు దాని తరుఫున ఆంధ్రదేశములో ప్రచారము జరుపవలయునని జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములవారిని కోరడమైనది. (2) అన్ని పక్షములవారిని కాంగ్రెసువారితో యీ విషయమై కలిసి ప్రచారము సల్పుటకు కోరడమైనది.

(3) సర్వపక్ష సభవారితో సేర్పాటుచేయబడిన ఉపసంఘమువారు చేసిన కృషికి ఈ సభవారు మిక్కిలి వ్యాఘించుచున్నారు.

మదరాసు } వే. రామదాసు,
11-10-28 } అధ్యక్షుడు.

యస్. ఆర్. దాసుగారి దేహస్థితి

కలకత్తా, అక్టోబర్ 9—కొన్నిరోజులక్రిందట యిచ్చటికి వచ్చిన యస్. ఆర్. దాసుగారు అకసి మేనల్లుని యింటిలో నున్నారు. (అ. వెస్.)

సిన్సు, అక్టోబర్ 9—యస్. ఆర్. దాసుగారు చాల జబ్బుగా నున్నారను వార్త సత్యముకాదు. మార్చి ఆఖరున వారు సిన్సు వదలినప్పుడు కొంచెము నుస్తిగా నున్నమాట వాస్తవమే. వైద్యులకడ బోషధనేపక్షయుటకే వారు వెలిరి. మరల వారు అక్టోబరు 20 తారీఖుకు సిన్సు వెళ్లువరని తెలియుచున్నది. (అ. వెస్.)

పునస్సంధానవయోనిర్ణయ విచారణ

ధిల్లీ, అక్టోబర్ 9:—ఈరోజు పునస్సంధానవయోనిర్ణయ సంఘము ముగ్గురు సభ్యులను విచారించెను.

అజ్ మిర్ ఆర్య సమాజాధ్యక్షుని సాక్ష్యము ఆజ్ మిర్ ఆర్యసమాజాధ్యక్షునకు సభకాలంలోగారు యిట్లు చెప్పిరి.

వివాహములు కాని వారి విషయమై 18 సంవత్సరముల వయస్సు నిర్ణయించవలెను. 16 సంవత్సరములకు లోగా వివాహములు జరుపువారిని శిక్షించవలెను వివాహములను. రిజిస్టర్ చేయుటకు హిందు. లొక్కొనరు.

శే. సి. రాయి

కె. సి. రాయిగారు వ్రాతమాలకముగా సాక్ష్యమిచ్చిరి. భారతి బాలిక్షేపించుటకు వల్లములొ యిట్టి మార్పు అత్యవసరము. సంఘ సంస్కరణకూడ జరుగవలసినదేకాని ప్రభుత్వమువారు యిట్టివిషయముతో జోక్యము కలుగజేసికొనరాదని శేషోక్త్యుక్తము. కారణాన్ని ఆమోదించవలసినది ప్రభుత్వములేదు కనుక నిది తప్పక ఆమోదించబడవలెను. కానసభ యిట్టి చట్టమును చేసినను, ప్లేట్ కాన్సిల్ త్రోసివేయుట నిశ్చయము.

సేత్తూగారిసాక్ష్యము

ధిల్లీ మునిసిపాలిటీ ఆరోగ్యాధికారి 1927-28 తరిపాలనా నివేదికను సంఘముయొడుట బెట్టి ధిల్లీలో బాల్యశివామిల వలన జరిగిన ప్రమాదమును చక్కగా వివరించిరి.

వారినివేదిక ప్రకారము సంవత్సరము లోపుగాచచ్చి పోయినవెల్లలు హిందువులలో 1000 కి 229 మహమ్మదీయులలో 1000 కి 171 క్రైస్తవులలో 1000 కి 11 ఈజిప్టువైద్య సంవత్సరముల పనివలన చావులు చాల తగ్గినదిగాని యిట్టిపక్షములను చాలప్రమాదకరముగా నన్నది. దీనికారణముగా 1 బాల్యవివాహము 2 త్వరగా గర్భముధరించి కనబడి నవహాసములు నిండనిదే కాన్సులు 4 బిడలలో హెచ్చుకాన్సులు 5 చేతగాని మంత్రసానులు 6 అనారోగ్యకరములగు పరిస్థితులు 7 మూఢక్రమము.

రు 500 లు బహుమానములు

చిలుకూరి నారాయణరావు ఎమ్. ఏ., ఎల్.టి. గారు

రచించిన గ్రంథరాజములు

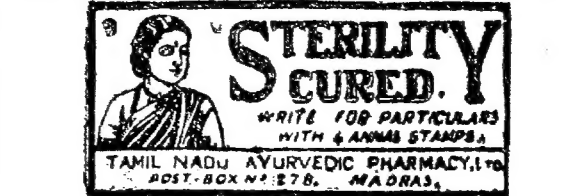
నుప్రసిద్ధగ్రంథకర్త. శాశ్వతములయిన గ్రంథములు

1 కురానుమరీపురు 4 లు, 2. అశోక చక్రవర్తి ధర్మశాసనములు రు 2 లు, 3. ఉపనిషత్తులు (ఈశ, కేన, కఠ, ఐతరేయ) చక్కనితెలుగుపద్యములు రు 0-6-0 లు, 4. ప్రాచీన హైందవ ప్రజాస్వామికప్రభుత్వము రు 0-12-0 లు, 5. సంస్కృత లోకోక్తులు రు 1-0-0 లు.

800 పెట్టుమాత్రము మిగిలియున్నవి. కయి 5 గ్రంథములను పెట్టుగా కొనువారికి కొన్నిపదుపాత్రములు కల్పించినాము. వీటిలో 50 పెట్టు బహుమానము లక్ష్మీకలేని వారి కుంచినాము. వీరికి పెట్టు రు 6 లు మాత్రము. తక్కినవాటిలో 125 గ్రంథాలయములకును, 125 ప్రత్యేక వ్యక్తులకును పార్సెల్సు కట్టి వేరవేరే ఉంచినాము. మొదటి 125 లో 25 లోను, రెండో 125 లో 25 లోను పదిరూపాయల నోట్లు ఉంచినాము. ఏపార్సెలులో నోట్లు ఉన్నదో తెలియదు. అర్హులైనవారి అదృష్టము. బహుమానము కావలసినవారికి ది స్టాంపులేదు. రు 8-2-0 లు ఖరీది యిచ్చుకొనవలెను. అందరికిని పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. బహుమానము కావలసినదీ, అక్కరలేనదీ వ్రాయవలెను. ఇందువల్ల పచ్చేధనమును పెట్టి తెనుగులో ధర్మశాస్త్రములను ప్రకటించుము. ఈ గ్రంథములను తిరిగి అచ్చువేయవలయుకోలేదు. త్వరపడుడు. తరుణము విచారించువారి నొచ్చుకొంటే లాభములేదు.

ప్రపంచ మత గ్రంథమాల

కార్యసాగరము, రాజమహేంద్రవరము.

ప్రకటన

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రము నందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి పి. పి. లు పంపుట సాము వసూలు చేయుట మొదలగు సాకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 566 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ డిపో వారిని మా ఏజంట్లుగా నేర్పరచినాము. అంగ్రేజీ పోస్టు సాకర్యములు లేనివారు మా ఏజంట్లకు వ్రాసి పత్రములు వ్రాసినవారికి వచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కల్దాదా	24-0-0
అరుమాసములకు	14-4-0	"	12-0-0
మూడుమాసములకు	7-7-0	"	6-4-0
మాసమునకు	2-9-0	"	2-2-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	"	4-0-0
సంవత్సరాది సంచికలు	1-4-0	"	1-0-0
చందాదార్లకు	2-6-0	"	2-0-0

భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రపటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకళాది విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటితమగు చున్నది.

సంవత్సరచందా	ఉస్మానియా	7-2-0	కల్దాదా	6-0-0
అర్ధసంవత్సరచందా	"	3-9-0	"	3-0-0
విడిపత్రిక	"	0-12-0	"	0-10-0

భారతి వెనకటి నాలుగు పంపుటలు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వరకు) క్యాలికో లైడు విక్రయమునకు సిద్ధ ముగనగుచున్నది. ఒక్కొక్క పంపుటకు (రెండుభాగములు) వెల రు. 6-0-0

పి. పి. చార్జీలు వర్తించు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:— నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

మూయుని లేక గొట్టములు గల బావులకు

మైయర్స్ "కాగ్ గియర్స్"

చేతిపంపులే నుండవలెనని పంతము పట్టుడు.

మిక్కిలి గొప్పదిగా "ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము," వారిచేతను నినిమిషమొగించిన యితరులనేకులచేతను అంగీకరించబడినది.

విడిభాగములు ఎప్పుడును స్టాక్లోనున్నవి.

సోల్ ఏజంట్లు:—

డి లిమాయి బ్రదర్స్ లిమిటెడ్.

1/173 బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు నెం 202, మద్రాసు.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది!

దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను

రెప్పించి, ఒకడపా వాడిన మీరు మిక్కిలి శృంగారవంతుడైనా మీ స్త్రీయుల్ని పోషించు. ప్రతిదినము అడుగిడి మాకు వచ్చుచున్న ప్రశంసాపత్రములే ఇందుకు ప్రతీతి నిచ్చుచున్నవి. 504, బా 307
ఇది మేలైనకస్తూరి, కంకుమపువ్వు, అపూర్వమైన మిశ్రమముల మొదలగునవి చేర్చి, శాస్త్రానుకూలముగా తయారు చేయబడినది. కాంటూలముతో గాని, ఇదిగా గాని ఉపయోగించవచ్చును. కలుషితములు, దుర్బులు, కీటకములు, జీడిగ్లము, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపుకొప్పి వీర్లులు వదిలెను, ప్రక్కల శుభ్రము, అగ్నిచూడద్యము, మదబద్ధములు మొదలగునవి సజ్జాయాధమునలే తనివేయవచ్చును. స్త్రీలు తనవీర్లులకు ముసలివారు మొదలగువారికి అన్యులనునాము. కాలింతలకు ఒక గొప్ప పరమప్రాదానము. 250-300 మాత్రలు గల దాడి 1 శ ధర రు. 0-4-0 పోస్టు ఖర్చు ఖర్చు 0-4-0 జి. పోస్టు ఖర్చుతో శి సహ రు. 1-2-0, 12 శ రు. 2-12-0, 25 శ రు. 3-8-0

భిషగ్గర్తు పాశ్చాత్య వైద్యుల సలహానుసంకేతము, పొప్రైటరు.

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు

సత్య హరిశ్చంద్రీయము

(5-వ కూర్పు) 1-0-0

సాత్రాజితియము (శృంగారనామ) 0-12-0

(శ్రీకవిత్తాకళానిధి బలిజేషన్స్ లిమ్మిటెడ్ కవి)

చిత్రమాధవ నాటకము

(Comedy of errors) 0-8-0

(వర్తకులకు కమిషను) సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు, 12, పిలాతోపు మైలాపూరు, మద్రాసు.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహకవి

నూతన గ్రంథములు 4652

1565

వక్తృత్వార్థిమద్రాసుకాలాదు ఈ క్రింది గ్రంథములు విడిగా అమ్ముబడును. కొలదిప్రకారం యుండుటచే కావలసినవారు వెంటనే ఆర్డరు వంపవలెను.

ప్రహ్లాదనాటకము (అలంకములు) వెల 1-8-0
కర్పూరమంజరి రెండవభాగము 826 పుటలు 8-0-0
క్రమపాదముల పంపుటము, కాలికోలైడు 1-0-0

పొన్నేటి, వి.పి. కర్పూలు కొనువారేభరింపవలెను. మూడు పుస్తకములు కొనువారు రు. 4-12-0 లు చెల్లించిన చాలును.

రాజమహేంద్రవరం, పాలకోడేటి మూగురుర్తి, 15-8-28. వక్తృత్వార్థి సంఘకార్యదర్శి.

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు!!

సుప్రసిద్ధమైన ఉన్ని గ్రేట్లాన్ కెట్లను కొని మీశరీరమును ఉష్ణముగా నుంచుకొనుడు.

పూర్తిగా ఉన్నితో తయారుచేసిన బూడిదరంగు బ్లాస్ కెట్లు 85" X 54" అల ౧౪ల మిక్కిలి తక్కువధరకే అనగా 1 కి రు. 4-8-0 తమిళభార్యతో సహా హిందూజాతీయనందేభాగమునకైనను పంపుచున్నాము.

అపూర్వమైన సమయము! ఒకడపా భారవిడిచిన మరల ఎప్పుడును తటస్థించదు.

ఈ దిగవలెననునకు వ్రాయుడు.

ది కెయిజిరి-హింద్ డొలన్,

కాటన్ ఆండ్ సిల్కు-మిల్లులు

లిమిటెడ్, హైబాల్, బెంగళూరు.

శ్రీ శాంతి ఆశ్రమమునండి ప్రకటింపబడు ప్రకటన.

శాంతి

(భక్తి జ్ఞానైక రాగ్య విషయిక మాసపత్రిక) సర్వకాల సమృద్ధిములగు, తెలుగు వ్యాసములతోడ సతారము, విశ్వ సాధరభావమును బోధించును.

చందా వివరము:—కార్యకర్తలపాఠములు రు. 100, పోషకులు రు. 50, సహాయులు రు. 10, చందాదార్లు రు. 2.

PEACE

'శాంతి' పత్రికవలెనే సర్వకాల సమృద్ధిములగు, విశ్వసాధర భావబోధకము నగు వ్యాసాచార్యతో ఆంగ్లమున ప్రకటింపబడు మాసపత్రిక.

చందా రు. 8-0-0 'శాంతి' పత్రిక చందాదారులకు రు. 2-8-0 మాత్రమే.

శ్రీ శాంతి ఆశ్రమము

ఈ ఆశ్రమము చుట్టును కొండలుగలగలిగి కడు విశాలమై యొప్పు సమప్రదేశమున, వివిధఫలవృక్షములతో నలరారుచున్నది తోటనడుమ నిర్మింపబడియున్నది. ఇది ప్రపంచమున గల మానవు లందలకును శాంతి కై వల్యమై సర్వమతములవారను తమతమ ధర్మముల ననుసరించు పరమార్థ సాధన చేసికొనటకు కనువుగనున్నది.

హిందూపురుషులు, మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు, బౌద్ధులు మతవివేకములను దేక బారి మరలినవీరికి లేక స్వేచ్ఛగా తమ తమ యనుష్ఠానములను జలుపుకొనవచ్చును. ఎల్లమును ప్రీతి పూర్వకమున స్వాగతము!

ప్రధానానామము:—అమెరికా, డెక్కార్లు, మున్నగు దేశములందును కాభాసమాజములు కలవు.

తొటపల్లకొండలు శాంతి ఆశ్రమపొస్తు, పెద్దాపుర కాలాకా, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.